

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csikk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A magyar hadsereg.

Ahogy május negyedikén hadseregünk díszfelvonulását néztük, szomszédaink jutottak eszünkbe s szemünk a kémek légióját kereste, amely elárasztja országunkat, hogy minden katonát, minden kardot és minden szál puskát számbavegyen. Elszünkbe jutott, hogy az egy Bulgárián kívül mi magunk vagyunk a világon olyan nemzet, amelyiknek tilos annyi katonát tartania s katonáit úgy felfegyvereznie, amint azt az ország léte — védelme megköveteli. Kiszolgáltatottságunk keserősége fojtogatott, mikor a díszmenet első százada ért a szemünk elé, de amint aztán a századok egyre jöttek, mikor a kakastoll meglendült a fák alatt, mikor az útegek alatt feldübörgött az Andrássy-út kövezete, mikor huszárjaink menete fülünkbecsatlant, mikor elsuhantak a kerékpárosok és valahol távol motorrobaj hangzott fel, a keserűség egyre enyhült a lelkünkben s elfoglalta helyét a diadalmas öröm büszkesége.

Már nem néztük és nem számoltuk a méreteket, a mennyiséget, hiszen az egész magyar nemzet egyetlen hatalmas hadsereg s ami belőle az Andrássy-úton felvonult, az ennek a nagy hadseregnek magva csupán. Láttuk, hogy ez a mag kicsi, de erős; adott esetben vihartálló fa virul fel belőle. Számtalan hadtörténelmi példa bizonyítja — elég csak a világháborúig visszamennünk —, hogy a csaták sorsát nem mindig és nem elsősorban a katonák száma s nem az ágyúk ürmérete dönti el, hanem a belső katonaérték.

Ebben pedig nem volt hiány ezen a felvonuláson. S ha netán azt hinné valaki, hogy a díszmenet csak parádé és mindenképpen csak külsőség, téved. A szemekben, testtartásban, mozdulatokban, az utolsó kis szíjon és esaton is meglátja a látó katonaszem a belső értéket. Az öntudatot, erőt és biztosságot. Az áldozatkész fegyelmet és azt, hogy ennek a hadseregnek minden porcikája tisztában van a feladatával. Nem láttunk egyetlen fölösleges és színpadias mozdulatot, hanem csupa erőt, nyugalmat, szilárdságot. Láttuk, hogy a magyar ember egyszerű és rendíthetetlen komolysága és szívóssága ma is, a legnehezebb napokban is, ki-meríthetetlen kútforrása a legtökéletesebb katonakerényeknek. Láttuk, hogy a magyar hadsereget lehet létszámában és fegyvereiben korlátozni, de a

katonát a magyar emberből csak úgy lehetne ki-olni, ha az utolsó magyart is eltemetnék.

Kellett ez a díszmenet, mert sokan hajlannak közülünk a csüggedésre. Riadt szemmel nézik a határokon túl a szuronyerdőket és ezernyi ágyúkat. Nem a háború óhajta szól belőlünk, hogy ez alkalommal is felrójuk úgynevezett közvéleményünk egy részének azt a túlbékesóvárgó hangját, amit nemzetközi nyelven pacifizmusnak neveznek. Ez a túlhangos, mindenáron — ezt jegyezzük meg: akármilyen áron is! — békét követelő hang sokszor megy át azon a határon, amit a természetes és józan békevágy és az igazi humanizmus indokolhat. Ez a hang nem számol azzal, amit veszítünk s amit egyszer, valahogyan, bármilyen áldozatok árán is vissza kell szerezniünk és nem számol azzal sem, hogy az egyoldalúan felfújtt béke-mohóság különösen a mi sorsunkban egyenlő minden remény feladásával, egyenlő magával az öngyilkossággal és egyenlő még ennél is súlyosabb sorssal: ellenségeink lenézésével, megvetésével. Ebből az egyoldalú békeszerlemből burjánzanak ki a különböző medenceelméletek, ebből születik és betegszik hitvánnyá a meghunyászkodó közhangulat, amely nem bánja, ha már az önérzetéből és utolsó ütőerejéből is kivetkőztetik, csak a napi falnivalóját hagyják meg neki.

Igy nézve a dolgokat, nem csak szép májusi délelőtt, nem tavaszi parádé volt számunkra ez a nap, hanem megmutatása és újabb felismerése annak, hogy igenis: van még erőnk. Amelyik nemzet a legnehezebb viszonyok között ilyen hadsereget tud alkotni önmagából, szükség esetén ennél több katonai teljesítményre is képes. Sokkal többre. A világon mindenki tudja ezt, csak itthon nem akarja mindenki hinni és tudni. Tudják ezt rólunk ellenségeink elsősorban, máskülönben minek alakult volna meg ellenünk három túlnagyra növekedett ország hadiszövetsége? A kisantant azért született, mert a magyar katonaerényt ismerik szomszédaink s bármennyire kellemetlen is számunkra ez a nekünk szegezett kisanthaderő, egyetlen felemelő vonás mégiscsak van benne: elismerése erőnknek.

Hát legalább ezt az egyetlen jót lássuk meg benne és legalább annyira higyjünk mi magunk is a magyar katona erejében, amennyire azzal ellenségeink tisztában vannak. Reméljük, hogy az Andrássy-úti díszmenet erőteljes biztatás azoknak, akik eddig is hittek s még erőteljesebb intelem azok felé, akik azt hirdetik, hogy nekünk már beszélni is csak suttogva szabad, különben kisanthabási végighúz rajtunk a nádpálcával.

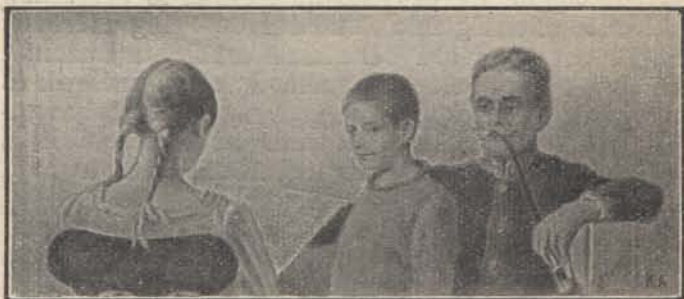
Az agnoszkálás.

Irtá: TOLDI ÁRPAD százados.

A csendőrnek ama feladata, midőn talált hullát, kiletét kell megállapítania, nem tartozik a ritka esetek közé. Erdőn, mezőn, elhagyott tereprészekén, folyók partján és a hegyek között épúgy, mint forgalmas útvonalakon, vasúti vágányokon és lakott helyeken is nem egyszer bukkannak a csendőrök emberi hullára: balesetek, öngyilkosságok és bűncselekmények szerencsétlenjei fekszenek véresen, eltorzult külsővel, megcsontkíva, esetleg roncsázva a csendőr előtt. A megölt vagy kitétt csecsemőtől kezdve az aggastyánig a legkülönbözőbb társadalmi állású ismeretlen férfi- vagy nőáldozatok kerülhetnek a járőr elé akár nyíltan, akár elásva vagy elrejtve s nem egyszer csak a véletlen által feltárva. A csendőri nyomozások gazdag anyaga a legváltozatosabb, sőt egészen különleges esetek hosszú sorát tárja elénk s bőven szolgál értékes tapasztalatokkal, tanulságokkal. Azt megállapíthatjuk, hogy bizony sokszor rendkívüli nehézségekkel kell a csendőrnek megbirkóznia, hogy azt a talált ismeretlen hulláról feléje meredő egyszerű kérdést — *kicsoda az áldozat?* — tisztázhassa. Olyan nyomozói feladat elé kerül a csendőr, melyet felkészülés és hozzáértés nélkül megoldani nem igen lehet. Példák mutatják, hogy esetenként még a legszakértettebb, legügyesebb nyomozó sem képes továbbjutni beható tudományos szakértői vizsgálatok segítségével nélkül. Vegyük pl. azt az esetet, midőn

veremásáznál gyanúkteltő emberi csontok és foszlott ruhadarabok kerültek elő, amelyek alapján egy 10 év előtt elkövetett gyilkosság rejtélyére sikerült fényt deríteni. Előfordul, hogy különböző helyekről csak egyes hullarészek kerülnek elő és ezek alapján kell nemesak kétséget kizáróan az áldozatot felismerni, de a mögöttük lappangó bűntény minden részletét is visszapergetni az ügyes nyomozás összefüggő filmszalagján.

A korszerű színvonalon álló csendőrségi nyomozás megkívánja, hogy az agnoszkáláshoz ma már minden csendőr (nyomozó) értsen. Tudnunk kell, mi a mi teendők és tudnunk kell, miképpen járjunk el helyesen a legnehezebb esetekben is. Segítségünkre van ugyan ebben a magasra fejlett bűnügyi tudomány is minden felkészültségével, annyira azonban minden nyomozónak tájékozottnak kell lennie még a tudományos szakértőkhöz tartozó kérdésekben is, hogy adott alkalommal a rendelkezésére álló adatok alapján felismerjen minden lehetőséget. Szakavatott hozzáértéssel, körültekintő alapossgal a legnehezebbnek látszó feladatok is sikerrel megoldhatók. Midőn erről a kérdéstről beszélünk és itt összefoglalom az idevágó tudnivalókat, ezzel olyan útbaigazítást akarok nyújtani, amely általánosan minden előforduló esetben érvényesíthető, tehát szükség szerint alkalmazható belőle a legegyszerűbb esettől kezdve a legbonyolultabbig az, amit a célszerűség éppen megkövetel. A nyomozás agnoszkálási feladatáról természetesen valójában csak olyankor beszélhetünk, midőn bonyolultabb, rejté-

Pillanattfelvételek.

Irtá: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

VII.

A nyugdíjas.

Háromszor találkoztam vele. Először a leszereplésnél, a raktárállványok előtt láttam, ahol beöltözött nyugdíjasnak. Kemény gallért vett fel, barna cipőt, sötétszürke felöltőt. Az összes begombolható gombjait begombolta, a cipőzsinór végét eldugta és a nyakkerdőjét úgy kötötte meg, — kétszer körülhurkolva — mint egy kardbojtot. Kesztyűt húzott és puha kalapot tett a fejére. Elegáns lett és megvénült hirtelen. Utoljára a fegyverzeti cikkei adta át. A puskából egy gyakorlott mozdulattal rántotta ki a zárdugattyút.

— Jó puska volt, — mondta csöndesen — igen jó puska volt.

És utána nézett a raktári puskák rendezett tömegében eltűnő tömzsi karabélyának, ahogy utána nézett az ember valakinek, aki elmegy s többé nem látjuk.

— Kicsit jobbra hord, — ennyit szólt még. — Ebben bírálat volt és a búcsú utáni tárgyilagosság.

Mikor kiment az ajtón, a kalapját két kézzel illesztette a fejére, mint a katonák a sisakot.

Másodszor egy Február Tizennegyediken láttam. Ott ült ő is a fehér asztalnál. Sötét civilruhában, fehér hajjal, arca ünnepi volt és töprengő. Nem volt idegen itt, és nem volt gazda. Vendég volt. Régi dolgokról beszélt és régi emberekről, nehéz utakról, nagy hegyekről, nagy országról. Keveset beszélt s ha kérdezték, mikor volt ez, maga elé fujta az ünnepi szivarfüstöt és elgondolkozott:

— Talán kilenevenhatban...

No igen, ez a múlt század. A Millenium és Birodalom kora. Az emberek ilyenkor a poharukba néznek, amiben piros bor csillog és megingatják a fejüket. Kilenevenhatban...

Tegnap találkoztam harmadszor a nyugdíjassal. A tisztviselőtelepen találkoztam vele, három új bérház tűzfala közé szorított telken. A telek üres volt, napfény feküdt szét rajta s középen állt a nyugdíjas. Ingujban, Kapával. A nyugdíjas ültetett. Krumplit ültetett a meleg tavaszi földbe. Három oldalról bámultak rá a városi házfalak. A tűzfalak, a kormosak, a szürkék, négyemeletesek. Mögöttük liftkamrák sötétlenek, szörnyű gangok függenek magasan, s mélyen pincelakásokba vezetnek meredek lépcsők. A nyugdíjas állt a bérkaszárnnyák között, fehér ingujban, fehér fejjel s krumplifészkeket vágott a szikes földbe.

— Jóestét — mondtam. — Estét mondtam, mert késő délután volt s a tűzfalak mögött már bukott a Nap.

lyesebb esetekkel kerülünk szembe; tehát amikor szaktudás nélkül nem igen tudnánk sikerrel dolgozni. (Ugyanúgy, mint ahogy általában a nyomozással is állunk: nem beszélhetünk nyomozói munkáról ott, ahol a főbevert sértett mellett ott áll a gyanúsított is kezében a löccsel és legfőbb teendő csupán annyi, hogy az adott tényeket leszögezzük, a sérülés gyógyulási tartamát megállapítsuk.) Mindenesetre el kell érniünk annyit, hogy a „megmagyarázhatatlan rejtélyek világából” lehozzunk mindent az érthető tények világos területére. Olyan esetek ma már nem fordulhatnak elő, hogy az egész ország közönségét izgalomban tarthassa egy szörnyű bűntett, melynek borzalmasan megcsontított áldozatát az utolsó békeévek egyikében a Vág vetette partra és amelyről végre mégis csak kiderült, hogy egy elejtett medve megnyúzott hullájáról van szó. De nem szabad olyan eseteknek sem megtörténniök, hogy agyafúrtan kieszelt bűncselekmények áldozatait félreismerjük és felületesen öngyilkosságot könyveljük el, amikor éppen az „ál-öngyilkos” áldozata fekszik előttünk.

Ez a szó „agnoszkálni” latin szó és szószerint annyi, mint „ráismerni, felismerni”. Mint nyomozászi fogalom azonban így honosodott meg és azt az eljárást jelenti, amellyel ismeretlen emberi hulla (esetleg eszméletlen áldozat) kilétét tisztázzuk. Az agnoszkálásnak a célja a kilét megállapítása és megbízható azonosítása vagy a nyomozó járőr által, vagy mások közbejöttével. Feladata tehát ezek szerint: 1. a felismeréshez alkalmas adatok felkuta-

tása és összegyűjtése; 2. a mások általi felismerés lehetővé tétele; 3. a kétségtelen azonosítás. A feladat teljesítéséhez rendelkezésre állanak a következő eszközök és eljárások:

1. a motozás (átvizsgálás);
2. a talált adatokból helyes következtetés;
3. további helyszíni nyomozás (adatgyűjtés);
4. személyleírás és ujjnyomatlap felvétele;
5. fényképezés;
6. az áldozat tárgyainak őrizetbevétele, leírása, lerajzolása, lefényképezése;
7. a megállapítható kísérő körülmények leírása;
8. szakértői vizsgálat, arc-rekonstrukció, mintázás;
9. eltűntek megállapítása;
10. a nyomozati bejelentés és a Nyomozati értesítőben való közlés;
11. a napisajtóban való közzététel;
12. rádiófelhívás a közönséghez;
13. hullanézőben közszemlére való kitétel;
14. az elhalt ruházatának és nála talált tárgyai-
nak közszemlére való kitétele;
15. az azonosítás.

Mielőtt az egyes teendőket részletesen tárgyalnám, megemlítem, hogy az agnoszkálás a nyomozásnak csak ritkán egyedüli, önálló feladata; a legtöbb esetben szoros kapcsolatban van a helyszíneléssel. A helyszínelés tisztázza ugyanis, hogy a talált ismeretlen hulla bűncselekménynek, öngyilkosságnak vagy balesetnek az áldozata-e. Ez a megállapítás pedig mintegy irányt szab az agnoszkálás célszerű tenni-

Felnézett, köszönt. Nem némán köszönt, hangozan, szóval, mint a civilek, csak a kapáját fogta „súlyba”.

— Talán megvette ezt a telket?...

— Nem vettem meg én. Bérlem. Egy esztendőre adták csak, mert ide is házat vernek. Bérház jön erre a kicsike földre.

— Nem futja a telekből.

— Majd futja a levegőből. Három emeletre húzzák ki, mondták már a mérnökök... Az is háromemeletes ott, ahol most lakom...

S a háta mögé mutatott az egyik szürke tűzfalra, amelyik csupaszon meredt az ég felé, tetején egy autógumi méteres reklámbetűi ordítottak.

— Ott lakik?

— Ott.

— Melyik emeleten?

— Legfelül. Harmadikon.

— Hm...

Ránézek az ingujjas emberre, amint áll előttem kapanyélre rakott tenyerével, hajadonfővel, arcán sok nyár erős napsütésének nyomaival.

— Mondja, — mondom neki csendesén, — mért nem megy vidékre? Falura valahová. Nem jobb ott? Nem jobb ott a fáradtnak?...

Maga elé gondolkozik, a rögöket tördeli cipője orrával:

— Jobb. Az a jó. Annak, aki fáradt, meg talán mindenkinek. A falu a jó...

Felemeli a fejét:

— A gyerekek... Azok tartanak itt...

— Hány van?

— Három. A nagyobbik fiam, az katona. Az altiszti iskolát járta ki Jutason, huszonkétéves, most

lett őrmester. Igen derék gyerek, Debrecenben szolgál a hajduezrednél. A leányom négy éve végezte a képzőt, tavaly óta tanít is, itt a telepi iskolában, de csak úgy... fizetést nem kap. Igérik, hogy jövőre, hogy akkor véglegesítik. Inkább miatta vagyok itt. Meg a kisebbik fiam miatt is. Az meg inas a főtéri drogériában. Már tizenhármas esztendő, de még csak inas, félév mulva szabadul. Járt öt gimnáziumot a cisztereknél, de aztán kivettem...

— Rosszul tanult?

— Nem tanult az rosszul. Jól se tanult, de nem bukott az soha; átesúszott. Mondom neki, mikor bevégezte a négyet: szegény ember vagyok én ahhoz, fiam, hogy szellemi szükségmunkást neveljek a városnak. Ha ötödikben eminens leszel, tanulhatsz tovább, ha meg nem: mész inasnak. Így... Nem lett eminens, ment inasnak... De sok bajom van vele most is. Tetszik tudni, megette ezt a gyereket a város...

— Hogy érti?

— Nem tudom, hogy van, de nem jól van valahogy. Az üzletben nincs vele semmi baj, a gazdája szereti, mondja is, hogy ügyes, szemes fiú; meg is tartja, ha felszabadul, de nekem nem tetszik a gyerek. A mozi annak a mindene. Meg a sportujság, mást nem is olvas. S meg kell hallgatni, hogy beszél. A barátaira azt mondja: „a srácok”, a bicikli, az „bringa”, a kés, az „halef”, a lány, az „csaj”. A multkor aztán előtört a méreg s jól a nyaka közé vágta...

— Kit kerestelt el?...

— Engem. Azt mondja nekem: „fatter”... Kapott egy pofont, azóta aztán nem beszél velem zsidóul.

valóinak. De fordítva is ugyanez áll, az agnoszkálás eredménye mutatja meg a bűntény felderítésének helyes irányait! Minden esetben be kell tartani a Szolgálati Utasításban előírt szabályokat és csak azután lehet az agnoszkálás érdemi munkájához fogni. A szolgálati előírások a következők:

Ismeretlen hulla találását azonnal be kell jelenteni a helyszínről az őrsparancsnokságnak, az őrs pedig:

a) öngyilkosság vagy baleset esetén távbeszélőn vagy távirattal a kir. ügyészségnek és a közigazgatási hatóságnak, írásban a budapesti nyomozó osztálynak,

b) bűncselekmény vagy ennek gyanúja esetén távbeszélőn vagy távirattal azonnal a budapesti nyomozó osztálynak, a kerületi nyomozó alosztálynak, a kir. ügyészségnek (ha közelebb van, járásbírósnak) és a közigazgatási (állami rendőri) hatóságnak s írásban a szárnyparancsnokságnak jelenti tovább.

Mindkét esetben legrövidebb úton a szakasparancsnoknak is azonnal jelentést kell tenni.

A jelentés tartalmát a Szut. 432/2., illetve az 519. pontja határozza meg. Példaként leírok egy jelentést: „Az őrs járőre Balmazújvárostól északra 5 km-re levő Malátom-halom és a Nagy-tanyák közötti réten, a Malátom-halomtól 650 lépésnyire ma 10 órakor egy ismeretlen férfi hulláját találta. A hulla már többnapos. Fején zúzott sérülés van. Az elhalt valószínűen bűncselekmény áldozata. A járőr további intézkedésig a helyszínt változatlanul őrzi. A jelentéseket a Cs—4. utasítás 9. melléklet 30.

folyószámának c) pontja szerint tettem meg. N. öpk.“

A különböző helyekre megtett jelentéseknek szövege szerint egyezniük kell. E rendkívüli esetről szóló jelentésnek az alapja az a jelentés, amit a hullátaláló járőr a helyszínről az őrsparancsnokságnak tesz. Ennek a járőrnek tehát tudnia kell, hogy milyen adatokat jelentsen, mert egy hiányos jelentés zavart és idővesztést okozhat.

Ha a hatóság (ny. aloszt.) az őrsrel közli, hogy a helyszíntre kiszáll, az őrsparancsnok erről — de arról is, ha nem szállna ki! — azonnal értesítse a kintlevő járőrt. Bonyolultabb esetben ő maga is menjen azonnal a helyszínre és vezesse a nyomozást. (Szut. 416/3.) A helyszínen talált állapotot hatósági (nyom. aloszt.) kiszállás esetén változatlanul fenn kell tartani. (Szut. 420/3. és 422. p.) Ha a halott kilétének és személyazonosságának megállapítása (agnoszkálása) céljából (423.) a hulla megmozgatását és átvizsgálását elkerülni nem lehet, ezt csak a *hulla helyzetének részletes megállapítása és lefényképezése, lerajzolása vagy leírása után* (tehát előbb helyszínelés!) szabad foganatosítani. A Szutban előírt idevonatkozó szabályok ismertetése után áttérek az agnoszkálás már előbb felsorolt eszközeinek tárgyalására.

1. és 2. Az agnoszkálást általában motozással kezdjük, vagyis az ismeretlen hulla ruházatának, tárgyainak és testének átvizsgálásával. A motozással nemrégiben (Csendőrségi Lapok f. évi 5. sz.-a) részletesebben foglalkoztam és már ott is megemlítet-

Legyint.

— Olyan, mint egy idegen. Tíz év múlva, ha élek, talán már a szavát sem fogom érteni...

Látom, fáj neki. Beszéljünk másról.

— Egyedül bérli ezt a telket?

— Nem, ketten. Addig a mesgyéig az enyém, azontúl Csillik úré, egy nyugdíjas vasúti raktárnoké. Tavaly vettük ki először...

— Mit hozott?...

— Semmit se... Ahol nem fagyott ki, ott nem termett. Olyan negyedzsák krumplit szedtem fel ősszel, annyit, amennyit talán bekapáltam... Rossz föld ez...

— Akkor minek kezdi az idén is?...

Vállatvon, hallgat, a kapanyelet fogdossa zavartan.

— Nem is tudom én azt, miért — mondja —, csak babrálok vele...

És megint vállat von.

Tényleg nem tudnak ezek munka nélkül élni? Ismertem egy nyugdíjast, aki mindennap besomfordált a laktanyába — dolgozni. Többnyire hazakergették pihenni, de másnap újra ott volt. Másolni akart, gépelni, egyeztetni, bármit, csak „egy kis munkát“. Az állománykönyv volt a gyengéje, azt csukni kellett előle, mert ha kézbe kapta, még az irodai legyeket is állományba vette. Húsz évig volt állományvezető... Ez — és sokan, — a földre vetik rá magukat. Ez nem megszokás, ez más, atavizmus. Harmine paraszti generáció és száz kaszás ős kell hozzá.

— Saját földje nincs?

— Van nekem. Van nekem Csanádban földem, négy lánca, meg házam is. Ha lábára áll ez a két gye-

rek, odaköltözöm mindjárt. Mennyi még?... másfél esztendő. Nem több.

Felnéz az égre, a tisztára, a kékre, felnéz az áprilisi felhőkre és még egyszer mondja:

— Nem több...

S áll a három tűzfal között, mint a börtönben. Még másfél év.

Mikor elmentem, hét órát harangoztak a ciszterek templomában s a nagy házak között vergődött a harangszó. A nyugdíjas, az öreg, állt az üres telek közepén, a bérházak tövében, a reklámbetűk alatt; már sötétedett és lámpák gyultak az utcán s ő állt a szikes telken, hajtott fejjel, kapanyélre kulcsolt kezekkel, döngő harangszóban, mintha mezőn lenne, barna földeken, ahol most tavaszi szél jár a szántások felett és zúgni kezdenek messze a jegenyék...

VIII.

A jelentkező.

Az ajtón kettőt kopogott, két båtortalant és lenyomta a kilincset. Tenyéryire megnyitotta az ajtót, megállt a küszöbön és köszönt.

— Jöjjön csak be, — mondtam neki és félretettem a könyvet, amit éppen olvastam. Már vártam. Otthon voltam azon a nyáron, a falumban, párnapos szabadságon. Reggel ájtott hozzám az anyja — sovány kis öregasszony — és sűrű pislogások között közölte velem, hogy Sándor szeretne délután velem „szót váltani“.

Sándor bejött a szobába, behúzta maga mögött az ajtót és még egyszer köszönt. Ez ősi illemszabály az Alföldön: a küszöb előtt és a küszöb után köszönni kell. Egy fiatal falukutató barátom az ezeréves sátorvárosok egyik ittmaradt hagyományának

tem, hogy a motozásnak agnoszkálási feladatai is lehetnek. Az agnoszkálásnál az egyéb nyomozási céloktól eltekintve, az lesz a motozás fő feladata, hogy olyan adatokat tárjon fel, melyekből az elhalt kiléte megállapítható. Ez a cél legyen tehát állandóan a szemünk előtt. A motozás minden tárgyánál, minden részleténél tegyük fel azt a kérdést is, hogy mennyiben mozdíthatja elő a felismerést: találunk-e olyan adatot, amely az elhalt kilétét megmondja vagy legalább is utal-e arra? Az agnoszkálendő megmotozása az elhalt kilétére vonatkozóan több-kevesebb adattal szolgálhat. Most végig megyek a motozás egész területén és rámutatok mindarra, ami az agnoszkálást lehetővé teheti. Természetsen általánosságban minden eshetőségre gondolva, sorolom fel az adottságokat. Azt azután, hogy az éppen előforduló esetben mit tehetünk, ezekből mit használhatunk fel, azt mindig az elénk táruló lehetőségek fogják megmondani. Lehet, hogy azonnal, mihelyt a motozást megkezdjük, máris olyan adatok birtokába jutunk, melyek a kilétet kétségtelenné teszik; de állhatunk szemben olyan esettel is, amikor mindent meg kell kísérelnünk és csak több apróbb — egymagában elégtelen — adat ügyes felkutatásával és összekapcsolásával sikerül az eredményt ígérő utat s módot megtalálni.

A motozás a felismerést elősegítő következő adatokat szolgáltathatja:

a) Igazolványok fényképpel vagy e nélkül; fényképek, okmányok; iratok; levelek; feljegyzések; jelvények.

tartja ezt. Szerinte a sátrakon kopogni nem lehetett: az első köszönés a kopogást helyettesítette és csak a második — már a sátornyíláson belépve — volt a tulajdonképpeni üdvözlés. Azt hiszem, soha senkinek nem jutott eszébe még összegyűjteni a falu illemszabályait, pedig mennyi rejtelmes törvény, tradíció, multtiszteltet, kultúra és történelem kallódhatik ebben a megíratlan kódexben.

Sándor megköszöri a torkát és megállt:

— Főhadnagy úr, alázatosan jelentem, felvettek az urak csendőrnek. Elsején még felszerelésre, meg esküre.

Azért ilyen katonásan, mert Sándor két évet leszolgált már bakáéknál. Tizedes volt s hozzá még géppuskás. Közepesnél magasabb, vállas, gesztenyebarna legény. Kinyálaz a kabátja belső zsebéből egy papírt:

— Itt a parancs. Tegnapelőtt kaptam, éppen vasárnap.

— Akkor jó vasárnapja volt.

Mosolyog:

— Jó.

Komolyan:

— Megköszönni jöttem főhadnagy úrnak hozzá való segítségért.

Gondolkozik, hogy fejezze be a mondatot:

— ... amér, hogy felvettek csendőrnek.

— Nem jár köszönet, Sándor — mondom —, nem tettem én semmit a maga érdekében, csak éppen megmondtam, hol kell jelentkeznie. Azért vették fel, mert igen jó katona volt s azért is, mert hadiárva. Elhiheti.

— Elhiszem — mondja romlatlanul.

— Most csak kivágja a rezet abban az iskolá-

A fényképes igazolványt teljes értékű azonosítás eszköze gyanánt csak akkor fogadhatjuk el, ha az elhaltat kétségtelenül — mint ugyanazt a személyt — fel lehet ismerni. Ha a hulla arca ronesolt, összeégett, vagy oszlásnak indult, vagy ha a fej éppenséggel hiányzik, az arcképes igazolvány csupán a további nyomozás alapjául szolgálhat. Ugyanígy kell tekinteni a fénykép nélküli igazolványokat is: ezek azonosításra csak további megállapítások után lehetnek alkalmasak. (Pl. Ha mások kétségtelenül felismerik az elhaltban azt a személyt, akinek nevére a nála talált igazolványok szóltak.) Az elhaltnál lehet saját és lehet más fényképe; saját képnek csak azt kell tekinteni, amely megállapíthatóan azonos az elhalttal. Ha ez az összehasonlítás már nem lehetséges, a kép csak olyan adat, amelyet a további nyomozás egyik feltevésének alapjaként felhasználhatunk. Ezen az úton megállapíthatjuk esetleg a fénykép készítőjét és találhatunk olyanokat, akik felismerik a képen levő személyt; hogy azután ez azonos-e az elhalttal, azt még további teendők fogják tisztázni. Olyan fényképről, amely megállapíthatóan mást ábrázol, feltételezzük, hogy a rajta levő személy ismeri az elhaltat és felvilágosításokat adhat kilétét illetően; ezt fel kell kutatnunk. Okmányok, iratok, levelek, feljegyzések (noteszben, papirosdarabokon, nevek, címek, telefonszámok, vények, vevények, számlák, stb.) tartalmuknál fogva lehetnek a további nyomozás kiinduló pontjai. Megmondhatják a nevet, lakhelyet, ismerősöket és elárulhatják a foglalkozást

ban. Mert ott annyit fog tanulni, hogy a füle is kettéáll.

— Sz' majd tanulok én — fenyegetőzik Sándor s a szeme majd kidülled az ambíciótól —, csak győzők feladni...

Hirtelen megkonyítja a fejét és halkabban kérdezi:

— Milyen könyveket kell ott tanulni, főhadnagy úr?

— Hát egy párat. Büntetőtörvényt, Szolgálati Szabályzatot, Ügyvitelt, Törvényes rendelkezést... Sándor nyel egyet.

— ... Löutasítást, Közgazdálkodást, Szutot, Nyutot, tereptant. Nem sok az egész. Igaz?

— Sok az.

— Nem bírná?

— Én?... Ha más is bírja...

Megembereli magát. Ez tisztántúli, minél jobban ingerlik, annál dühösebben vág neki a dolognak. Kinyomja a mellét:

— Egy mázsa könyv se nehezebb, mint egy mázsa búza...

Elgondolkozik:

— Vót nekünk, újonkoromban, egy szolgálatvezetőnk, az a naptárt adta fel leckének, ha nem volt rend a körletben, vagy nem volt kihúzva a eső...

— A naptárt?

— Azt. Meg kellett sorba tanulni a neveket, ahogy gyönnnek a naptárba. Az vót csak a nehéz. Én egyszer a március hónapot kaptam, még most is tudom: Albin, Simplic, Kunigunda, Kázmér, Özséb, Perpetua, Laétere, Istenes János, Franciska... Tudom én az egészet. De legnehezebb mégis a zsidó naptár vót, mert abba olyanok vótak, hogy Mispátim, meg Thezuma, meg Vajakhel... Még a virtigli

is. Elhaltnál levő jelvények lehetnek: hivatással járók (pl. mezőőr, útkaparó, stb.); egyesületi (pl. cserkész, sportegyesület, klub) és pártjelvények; rokkantsági jelvény.

Az itt felsorolt adatoknál gondoljunk mindig arra is, hogy az elhaltnál idegen és hamis igazolványok, iratok is lehetnek, melyeket vagy a nyomozó közegek félrevezetése végett célzatosan helyeztek el nála, vagy pedig lopás vagy hamisítás útján jutottak hozzá. Pl. vízből kifogott hullánál hamis igazolványt találtak. Lezuhant és összezúzott hegymásznál a gyilkos igazolványát találták, aki saját balesetét színlelve, az áldozatot a mélységbe taszította. Félreeső úton egy elégett gépkocsiban felismerhetetlen hullát találtak; a podgyásztartóban megmaradt egyes tárgyak és iratok alapján azonosították. Később azonban kiderült, hogy az elhaltat megölték, az iratok és tárgyak a gyilkosé voltak, aki álnéven megszökött, a családja pedig a magas biztosítási összeget felvette.

b) A ruházat adatai egészben és egyenként is több-kevesebbet mondhatnak. Férfiak ruházata inkább nyújthat használható támpontokat, mint a nőké, mert utóbbiak öltözködése csak a népviseleteknél mutat bizonyos állandóságot. A nyomozó természetesen csak akkor lesz képes a ruházat alapján a kilétre nagyjában helyesen következtetni, ha e téren állandó érdeklődést tanúsított és az emberek ruházódását figyelemmel kísérte. (Hiszen tudjuk, hogy csak az lehet jó nyomozó, akit minden érdekel.) Az

egész öltözképen felismerhető esetleg: a hivatás (különböző hivatással járó egyenruhák); a foglalkozás (gyári munkásruha, kéményseprő, pincér, kupec, stb.); a népviselet (jellegzetes tájviselet úgy férfinel, mint nőnél); a társadalmi állás (földműves cselédnép, gazda, munkás, egyszerűbb vagy jobb módú, városi ember, stb.). Minden ruhadarabnál (lábbelikinél is) megnézzük annak anyagát, minőségét, színét, szabását és állapotát, mert ezek utalhatnak nemcsak a kilétre, társadalmi állásra és korra, de a ruházat hordási idejére, beszerzési vagy készítési helyére is adhatnak támpontokat. Meg kell állapítani, hogy meg van-e az egyes ruhadarabok között az összhang: együvé tartoznak-e a felsőruhák darabjai vagy különböző elütő darabokból állanak. Egyszerre készült öltöny jobb módú, míg szedettvedett darabok szegény emberre mutatnak. Ugyanez áll a fehérnemű darabokra is. A ruházat átnézésénél gondoljunk arra is, hogy az elhaltat levetköztették és más ruhát húztak rá a sajátja helyett. (Pl. egy csavargó előbb talált rá a hullára, mint a járőr és felsőruháit kieserélte. Nem egyszer előfordult már az is, hogy a gyilkos húzta fel az áldozat ruháit.) A fehérneműt, tapasztalat szerint, nem igen szokták hullákról ilyenkor lehúzni: összehasonlítva tehát a felső ruhadarabokat a fehérnemű darabokkal, fel fog tűnni, hogy minőségi fokban elütnek egymástól. Női ruházati darabok — ha nem látszik rajtuk jellegzetes tájviselet — általában csak azt mutatják, hogy paraszti, avagy divatos ruházat-e. Átlagos minőségű divat-

zsidók is beleizzadtak. De vót is rend a századkörletben, olyan hogy...

— Jól van, Sándor — mondom —, de ez, ami most jön, az más lesz. Komolyabb. Úgy hívják, hogy: hivatás. Tudja maga azt, hogy mi az a hivatás, Sándor?

— Én tudom. Mikor az ember nem kenyérért dőgozik. Az.

— Például...

— Például a hazáér...

Milyen halkan mondta ezt és milyen egyszerűen. Milyen szép így ez a szó. Az ablakomhoz lépek s kinézek az augusztusi sárga délutánba.

— Mi a haza, Sándor? — kérdelem s nem fordulok meg, hogy meg ne riasszam. Ritkán beszélnek ezek. Hallgat most is.

— Mit lát maga itt a faluban a hazából, mondja? Mit gondol, mi ez: a címer az iskolák falán, a zászló a község házában, vagy valami más is?

— Gondolom más. Olyan valami, akit nem lehet meglátni... Egyszer folyamátkelési gyakorlaton voltunk, messze innen nagyon, a Dunánál, Tolnában. Egy temetőszélen feküdt a század pihenőbe. Emlékszem református temető vót, mert csupa fejfa állt, nem kereszt, mint minálunk a katolikusoknál. Mi meg néztük az írást a fejfákon és láttuk, hogy olyan nevük van a halottaknak, mint nekünk itt a faluba, meg a századnál. Vótak ott mindenféle nevek, de mind ismerős; vót Bognár, meg Sós, meg Méhes, meg Perneki, meg Szabó. Az egyik fejfán olyan név állt, mint a mi kertlábas szomszédunké, pedig az azt mondta, hogy olyan név nincs másik, mint az övé. Igyártónak híjják. S az én nevemet is megtaláltam sok fejfán s gondoltam akkor: olyan ez, mintha mind rokonok vónának, testvérek, csak első-

ródtunk így folyók mentén s földeken és nem tudunk egymásról... Gondoltam akkor s jól megértettem, hogy ez tán a haza, hogy így egyek vagyunk...

Ezt mondja s még hozzáteszi:

— De talán nem is jól mondom...

Hátrafordulok az ablaktól:

— De jól mondja. Senki sem mondta meg jobban. Sándor megnyugszik és lábat vált.

— Az olasz fronton esett el az apja?

— Nem. Lengyelországban. Tizenhat tavaszán. Négy lövést kapott a mellébe, biztosan géppuskából...

— Hát tudja, hogy halt meg?...

— Tudom, mert a kacsakezü Tóth sokszor mondta. Együtt vótak. Azt mondja, csak leesett a földre, annyit se mondott, jaj, mingyárt meghalt. Dubnónak híjják a falut, ahol el van temetve. Az öreg Tóth meg hazahozta az apró holmiját: a dózniját, meg egy öngyújtót, ami puskagolyóból van csinálva, a késit, meg a bukszáját, amibe benne vót az én kisgyerekkori képem. Mer én akkor hároméves vótam.

— Hol vannak a holmik?

— Nálam. Én örözőm...

Búcsúzik. Kezet fogunk és sok szerenését kívánok neki az új élethez. Végigkopog a tornácra s halom, hogy csapódik be mögötte a kapu.

Olvasni próbálok tovább, de nem tudok. Sándorra gondolok s minden Sándorokra, kik felnőttek ágyúszótól zengő határok között s egy összeomlott ország romjain tanultak meg járni. Most jönnek a mezők és földek felől, hogy váltsák az öregeket és fáradtatkat.

Fiatalok. Most hinni kell bennük, hogy megteszik a kötelességüket.

Május 4-én, Miklós osztrák szövetségi elnök budapesti látogatása alkalmával díszmenet volt az Andrássy-úton: gyalogság. (Magyar Filmiroda felv.)

cikkeket a nők legtöbbje hord. Feltűnő finom, drága cikkek azonban támpontot adhatnak a társadalmi állásra. Felismerhető az is, hogy a ruházkodás öreg-asszonyra vall-e.

Az egyes ruhadarabokon találhatunk névbetűket vagy beírt keresztnéveket (utóbbit inkább csak nők-nél!). Ezek lehetnek: férfiaknál a kalap izzasztóbőrén, nőknél esetleg a sapkán; ing vagy ingnadrág mellrészén; férfi alsónadrág elején, esetleg a férfi-harisnyában, zsebkendőn, női kezítársolyon, kesztyűk szárában; bundák és felsőkabátok mellbélésén, sálban. Jobb minőségű, csináltatott öltönyben a nadrágkorenál és a kabát valamelyik belsőzsebében teljes névcédulát találhatunk, amit a szabó szokott belevarni.

Előfordulhatnak a ruházatban különböző más beírások, jelek és jegyek is. Szabócég neve: a bunda, kabát hátában, a nadrággombokon; mosodajel: tintával beírva a gallérban, színes cérnadarabka a többi fehérneműk valamelyik szélén; tisztítóintézet jele: cérnával egyszerűen bevarrt szám elöl a bélésen; kis számszalagok: intézetben lakók ruháiban és fehérnemű darabjain; gyári jegyek, üzleti jegyek: a kalapban, felső ruhadarabokban, gombokon, ingen galléron, nyakkendőn, női gyári fehérneműkben, a cipő bélésén vagy felhúzó fülecsén, kesztyűgombon.

A ruházat egyes darabjain talált névbetűk, beírások és jelek mind olyan adatok, melyek újabb megállapításokhoz vezethetnek: hozzátartozók, kereskedő, szabó, mosoda stb. felismerhetik a ruhadara-

bot és megmondhatják, hogy ki az, aki viselte, vásárolta, csináltatta stb.

c) Az elhaltnál talált egyéb tárgyak maguk, vagy a rajtuk található adatok is hozzájárulhatnak a felismeréshez. Ilyenek lehetnek: foglalkozásra utaló eszközök, szerszámok, műszerek (pl. földműves-eszközök, útkaparólapát, különböző kézműves és ipar-szerszámok, kések; szabónál centiméter, tűk, cérna; tanári zsebnaptár, orvosi műszerek, stb.). Lehetnek az elhaltnál: tárcák, óra, pénz, ékszer, szemüveg, zsebkész, pipa, szipka, dohány, öngyújtó, töltőtoll, ceruza; tükör és piperecikkek; különböző használt jegyek (vasúti-, villamos-, mozi-, színház-, vásári-jegyek stb.), ujság, könyv, fényképezőgép, távcső, bot, ernyő, fegyver, kezításka batyú, csomag, stb., stb. A felsorolt tárgyakból nemesak a nyomozó vonhat le jó következtetéseket, de ezek alkalmasak arra is, hogy akár hozzátartozók, ismerősök, akár a kereskedők, ahonnan a tárgyak származnak, felismerhessék azokat. Egyes tárgyakon névbeírást, névbetűket, számozást, keltet, jeleket stb. is találhatunk, de szolgáltathatnak más adatokat is. Minden eshetőséget természetesen nem lehetne felsorolni, de néhányat példaképpen megemlítek, mert ugyanilyen szellemen kell vizsgálni oly tárgyakat is, melyeket nem neveztem meg. Pl. tárcán lehetnek névbetűk vagy név, cigarettatárcákon beírások, nevek; órán esetleg a cég javítás ideje és száma a belsőfedél oldalán bekarcolva. Gyűrűn lehet névbetű, címer, név, jegyes-ség, házasságkötés kelte; nyakban lógó érmeken név,

kelt, — ha kinyithatók — fénykép, emléktárgy; ékszerek általában utalhatnak a társadalmi hovatartozandóságra, pénzösszeg hasonlóan. Szemüvegtokon a cég nevét találhatjuk, a látszerész esetleg felismerheti. A dohányzási kellékek a szívás egyéni szokását árulják el. Töltőtoll, ceruza meglehet jelölve, de utalhat a társadalmi állásra is. Piperecikkek is lehetnek egyénileg megszokott olyan holmik, amelyeket mások felismerhetnek. Vasúti jegy megmondja, hogy honnan hová és mikor, mily osztályon utazott; egyéb jegyek hasonlóan szolgáltatnak adatot. Ujságon, könyvön lehetnek feljegyzések, de maga a sajtótermék a társadalmi hovatartozandóságra is utalhat. Fényképezőgép, táveső mások által felismerhető; esetleges felvételek (erre vigyázzunk!) sokat mondhatnak, ha személyek is vannak rajtuk. Bot, ernyő, pisztoly, fegyver, táska, a mások által felismerésre szintén alkalmas tárgyak. Táskák, csomagok, batyuk tartalmát a fenti elvek szerint nézzük át. Csomagoláshoz használt papiros esetleg a cég nevével van ellátva; ez adat a tartózkodási helyre vonatkozóan, ahol az illető boltos talán többet is mondhat. (Nehogy valamely olvasóm azt gondolja, hogy ilyen sok támpont a kilét felfedezéséhez nem szükséges, megmondom, hogy sokszor örülni fogunk, ha a felsoroltak közül legalább egyet találhatunk az éppen elénk kerülő esetben.)

(Folytatjuk.)

Otrantó.

(Az otrantói ütközet húszéves fordulójára.)

*Hús, kék tengeren, tiszta lobogó alatt,
Pár derék cirkáló s karcsú naszád halad.
Kurta kéményekből komor füstök szállnak,
Merész ágyutorkok messze lesnek-várnak.*

*Kemény, nagy vitéz a hajóhad vezére:
Tűz a szíve-lelke, acél a nézése.
Tudja, az ellenség nagyobb, irtóbb nála:
Több a vasa, érce — nagyobb a flottája.*

*De csak a flottája s nem a vitézséget!
Amaz csak vasban van s ez meg szívben, égve...
Ütközetet keres, harcba száll merészen
S megindul a dörgő rontás mindkét részen.*

*A mi hadunk fürgébb, a seregünk hősebb,
De több az ellenség s a vasa erősebb.
Sebet kap a Vezér — nehéz, véres sebet —
Csak tovább küzd: még az ellent nem törte meg!*

*A nagy flotta felett győz a kis kemény had;
Hős vezére nekünk örök eszmény marad.
Örök áldás érje, híre-neve szálljon,
Az Isten éltesse! — Nagy-Magyarországon...*

Szabó Dénes csendőr
— Perkáta —

Határszolgálati ismeretek.

Írta: NAGY KÁLMÁN r. fogalmazó.

(Második közlemény.)

A vegyes bizottság tagjai úgy magyar, mint szerb részről a külügy- és belügyminiszterek képviselőiből és a határőrparancsnokságok magasabb-rangú tisztjeiből áll. A vegyes bizottságok létesítésének célja, hogy az ügyek gyors elintézése biztosítottassék.

Romániával most van tárgyalás folyamatban ilyen vegyesbizottság létesítése tárgyában.

Útlevél és idegenrendészet.

Útlevélkötelezettség (8720—1922. M. E.)

A m. kir. miniszterium tekintettel arra, hogy a szomszédos államok magyar állampolgárokat meg ezidőszert csak szabályszerű útlevél birtokában engedik be határaikon, az 1903:VI. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján a viszonyosság kívánta útlevélkötelezettséget továbbra is fenntartja a következő módosításokkal:

1. §. Úgy magyar, mint idegen állampolgárok rendszerint csak *szabályszerű útlevél* birtokában léphetik át a magyar határt, akár befelé, akár kifelé. (A 100.000—1930. B. M. sz. rendelet értelmében külföldi mindenki, aki a fennálló jogszabály értelmében nem magyar állampolgár. Vitás esetekben a m. kir. belügyminiszter dönt.)

A 100.000—1930. B. M. rendelet 2. §-a szerint külföldiek, ha a hatályban levő határátlépési és útlevél rendszabályokat megtartják, az ország határát átléphetik, kivéve, ha az országba való visszatérésre megszabott tilalom hatálya alatt állanak.

Visszatérési tilalom hatálya alatt álló külföldi köteles a KEOKH-tól kapott beutazási engedélyt is felmutatni.

A beutazási engedély iránti kérelmet annál a hatóságnál kell előterjeszteni, mely a visszatérési tilalmat tartalmazó véghatározatot elsőfokon hozta.

Visszatérési tilalom alatt azok a külföldiek állanak, akiket az arra illetékes hatóság az ország területéről kiutasított (100.000—1930. B. M. rendelet 13. §-a), vagy akiknek a lakhatási engedélyt nem adta meg. (100.000—1930. B. M. rendelet 12. §-a.)

Tiltott visszatérés az 1879:XL. t.-c. 70. §-a alapján egy hónapig terjedő elzárással büntetendő.

A hatóság a külföldit büntetésének elszenvedése után újabb véghatározat hozatala nélkül az ország területéről kitoloncolja.

Az a külföldi, akit bírói ítélet utasított ki az ország területéről, beutazási engedélyt nem kaphat.

Milyen a szabályszerű útlevél? Szabályszerű útlevélnek tekintendő az a *kétségtől valódi* nyomtatvány felhasználásával kiállított útlevél, amelynek hatálya az ország területére kiterjed, érvényének lejáratát napja el nem telt; az útlevél birtokosának sérelem nélkül el nem távolíthatóan rögzített fényképével, olvasható teljes nevével, származási adataival, személyleírásával, sajátkezü névaláírásával, s a kiállító hatóság eredeti pecsétjével el van látva.

Érvénytelen az az útlevél, amely a fenti kellékek valamelyikével nem bír, továbbá amelyen lényeges, erőszakos úton keletkezett változások, pl. kitépett

A május 4-i díszmenet: a csendőr-zászlóalj. Parancsnok: nemes Szentoléry Rikárd őrnagy, századparancsnokok: Toldi Árpád, vitéz Báky László, Kulcsár Lajos századosok. (Magyar Filmiroda felv.)

lap, vakarás, olvashatatlaná tett írás, stb. állapíthatók meg.

Az ú. n. *családi útlevelekkel* (férj, feleség, családtagok) az útlevelekbe bejegyzett családtagok (kísérők) az útlevél tulajdonosa nélkül annak útlevelével általában nem utazhatnak. A tulajdonos azonban a bejegyzett kísérők nélkül is közlekedhet.

Osztrák viszonylatban a családi útlevéllel utazhatnak a családtagok is a családfő nélkül.

Magyar útlevéllel a gyerekek csak akkor utazhatnak, ha azt az útlevélkiállító hatóság engedélyezi.

Előzőleg már említettem, hogy az általános átkelő állomásokon útleveleken kívül az ú. n. útlevélpótló igazolványokkal is át lehet lépni a határt.

Háromféle útlevélpótló igazolványt különböztünk meg és pedig:

1. a csoportok részére útlevél helyett névjegyzék formájában kiadott ú. n. *csoportos útlevelet*;

2. környező államokkal kötött egyezmények alapján az egyes közlekedési vállalatok szolgálatilag utazó alkalmazottai részére kiállított *kiküldetési rendeletet*;

3. a) a kétes honosságú egyének és hontalanok részére rendszeresített igazolványokat, a b) a menekült oroszok és örmények részére rendszeresített (Nansen-féle személyazonossági ig.)

A határon csoportos útlevéllel való beutazást a KEOKH engedélyezi. Ilyen engedélyt a kongresszusokra, országos ünnepélyekre, tanulmányi vagy turistakirándulások céljából beutazni szándékozó

zárt társaságok részére szoktak kiadni. (Munkások részére csoportos útlevelet nem lehet kiadni.)

A szomszédos külállamok vasút- és hajózási alkalmazottai részére kiállított kiküldetési rendelet csak egy útra és arképes igazolvány felmutatása mellett érvényesek s birtokosukat a határ vízummentes átiépésére jogosítják. (A közös pályaudvarokon szolgálatot teljesítő közszolgálati alkalmazottak útlevélpótló igazolványait az egyes államokkal kötött egyezmények szabályozzák.)

A kétes állampolgárságú, valamint hontalan egyének részére a nemzetek szövetsége nemzetközi típusú vízumköteles utazási okmányt rendszeresített. Ezt azok a volt külföldiek vagy volt magyar honosok kaphatják, akik állampolgárságukat elismertetni nem képesek. Kiállításukról a 100.500—1930. B. M. rendelet rendelkezik, amely azt is kimondja, hogy hontalan és kétes állampolgárságú egyének az itt tartózkodás és munkavállalás tekintetében a külföldiekkel azonos elbírálás alá esnek. Ilyen személyazonossági és utazási igazolványt a Budapesten lakók részére a budapesti főkapitány, a vidéken tartózkodók részére pedig a Bm. közb. osztálya állít ki.

Az útlevélpótló igazolványt a tartózkodási hely rendőrhatalóságánál kell kérni s azt a belügyminisztérium állítja ki.

Az ú. n. Nansen-féle személyazonossági igazolvánnyal a menekült orosz és örményeket látják el. (187.800—1923. B. M.)

Ezeket a belügyminiszter mentesítette az útlevelekényszer alól és megengedte, hogy az ország területén lakó ama orosz és örmény menekültek, akik más állampolgárságot nem nyertek, illetve valamelyik külállam hatóságától még szabályszerű útlevelet nem kaptak — a népszövetség tanácsának 1924. június 12-én elfogadott határozatához képest — ú. n. „személyazonossági igazolvány”-nyal láttassanak el.

A személyazonossági igazolvány az országban való tartózkodás alatt igazoló okmány gyanánt, az országhatáron való átutazásnál pedig útlevelepótló okmány gyanánt szolgál és azt kizárólag a belügyminisztérium közbiztonsági osztálya állítja ki.

A más államokban nyert személyazonossági igazolvánnyal csak abban az esetben lehet belépni Magyarországra, ha azt az illetékes magyar külképviseleti hatóság vízumozta. A Magyarországon kiállított személyazonossági igazolvánnyal kiutazó menekült orosz csak abban az esetben térhet vissza, ha igazolványán visszatérési engedély van.

A személyazonossági igazolványok tulajdonosai mindenben kötelesek az idegen állampolgárookra vonatkozó és érvényben levő rendelkezéseket betartani.

Lakási szándék bejelentésénél ezeket a személyazonossági igazolványokat az állampolgárságot és személyazonosságot igazoló okmányként el kell fogadni s azt, mint alapokmányt, be kell vonni.

Különleges közlekedési okmányok-at nemzetközi megállapodások (egyezmények) létesítenek. Ilyen okmányokat ad ki a belügyminiszter a határvonal időnkénti megsemmisülésére kiküldött személyek részére. Ilyenek az ú. n. határkarbantartási igazolványok, amelyeket a szomszédos állam hatósága állít ki, amelyek határátlépésre azonban csak akkor jogosítanak, ha az igazolványokat az illetékes magyar rendőrhatalóság előzetesen láttamozta.

Különleges közlekedési okmányokkal láttatnak el a határállomásokra szolgálatilag beutazó vasúti alkalmazottak is.

Külállamok hadseregeinek tagjai a határt egyenruhában csupán a honvédelmi miniszter előzetes engedélyével léphetik át. Kivételt csak a Magyarországon működő idegen képviseletek katonai attaséi képeznek.

A külföldi határ átlépésekor köteles útiokmányait a határforgalmat ellenőrző hatósági közegeknek felmutatni.

Ha a határátlépés ellenőrzésére hivatott hatósági közeg előtt a belépő külföldi személyazonossága, megbízhatósága vagy okmányainak hitelessége, stb. kétséges, őt arra utasítja, hogy tartózkodási helye elsőfokú rendőrhatalóságnál megérkezésétől számított 24 óra alatt személyesen jelentkezzen.

Személyes jelentkezésre kell utasítani minden esetben az ú. n. Nansen, interim protegált útlevelel utazó külföldieket, mert ezeket az útlevelepótló okmányokat a hatóságok személyi okmányok hiányában, igen sokszor az érdekeltek bemondása alapján állítják ki. Az ilyen okmánnyal utazókat tehát kéteseknek kell minősíteni és épen ezért az ellenőrzés szempontjából személyes jelentkezésre kell utasítani.

Megbízhatóság szempontjából kétes az a külföldi, aki feltehetőleg kémkedés, csempészség vagy

meg nem engedett üzérkedés céljából szándékozik az ország területére belépni.

A visszatérési tilalom alatt állók — bár a KEOKH-tól időközben egy alkalomra beutazási engedélyt kaptak — minden esetben kétes megbízhatóságúnak minősítendőek.

A személyes jelentkezésre való utasítást az elrendelő hatóság az útlevelelben feljegyzi és ezen tényről a külföldi szándékolt tartózkodási helyének illetékes hatóságát tudomásvétel és esetleges további intézkedés végett haladéktalanul értesíti.

A személyes jelentkezésre utasított külföldi az illetékes hatóság előtt magát csak a megjelenésben való akadályozás igazolása esetén képviseltetheti s kötelessége az akadály megszűntével a személyes jelentkezésnek haladéktalanul eleget tenni.

A hatóság a fenti ok miatt jelentkező külföldi okmányait, személyazonosságát és megbízhatóságát tüzetesen megvizsgálja, megállapítja, hogy a külföldi tartózkodása kívánatos-e vagy sem, s az eredménynek megfelelően intézkedik, egyben az utazási okmányba a személyes jelentkezés megtörténtét röviden feljegyzi.

Egyes államokban, ahol magyar külképviseleti hatóságok nincsenek, a magukat magyar állampolgároknak valló egyének részére vagy a helyi hatóságok vagy a magyar érdekek védelmével megbízott valamely állam képviselete — az illető külállamban szokásos nyomtatvány felhasználásával — állít ki útleveleket. Az ilyen útlevelekben azt, hogy az illető magyar állampolgárnak vallotta magát, feltűnő módon — rendszerint piros festékkel — tüntetik fel. Ezeket a határellenőrző szerveknek szintén személyes jelentkezésre kell utasítani az állampolgárságuk tisztázása céljából.

Itt említem meg a külföldi államokban székelő magyar külképviseleti hatóságok által kiállított ú. n. *hazatérési igazolványokat* is.

A kommun bukása után számtalan olyan egyén távozott el az országból, akik jónak látták a büntetés elévülését külföldön kivárni. Kint tartózkodásuk alatt azonban magyar állampolgárságukat fenn tartották s amikor a büntethetőség elévült vagy pedig a külföldön való nyomorgásnál jobbnak vélték itthon bíróság elé állani, külképviseleti hatóságainkhoz fordultak és fordulnak hazatérési igazolványért.

Vannak olyanok is, akik önhibájukon kívül kerültek abba a helyzetbe, (útlevelüket ellopták, stb.) hogy hazatérési igazolványért kell jelentkezniök.

Külképviseleti hatóságaink megfelelő eljárás után ezeket az útlevelepótló okmányokat kiállítják. Az eljárás eredményéhez képest azonban az igazolványokat különféle jelzésekkel látják el. Így például, aki ellen körözés van elrendelve, annak a hazatérési igazolványát B) jelzéssel látják el. A határszéli ellenőrző hatóságok a B) jelzéssel ellátott hazatérési igazolvány tulajdonosait őrizetbe veszik és a legközelebbi igazságügyi hatóságnak adják át.

Akinek az állampolgársága kétes, annak az igazolványát T. jelzéssel látják el a külképviseleti hatóságok. Ezeket a határszéli hatóságok bevonják s az állampolgárság tisztázása céljából nevezett érkezéséről a tartózkodási hely elsőfokú rendőrhatalóságát értesítik.

A HB. jelzésűek rendellenesen (szökve), útlevél nélkül távoztak az ország területéről. Legnagyobb

A május 4-i díszmenet: a lovas csendőrszázad. Parancsnok: Kriesfalussy-Hrabár Sándor százados. (Schäffer felv.)

részük magyar katonaszökevény. Az ilyen jelzésű útiokmánnyal ellátott egyéneket a határellenőrző közegek őrizetbe veszik s velük szemben a szükséges intézkedéseket fogantatosítják.

Olyan magyar állampolgárok is vannak, akik szabályszerű magyar útlevelemmel utaztak ugyan ki külföldre, de ott belekerültek a kommunisták hálójába s tevékenységükkel a magyar államnak kárt okoztak. Az ilyen egyének természetesen hazatérésük után fokozottabb megfigyelés alá kell, hogy kerüljenek, ezért külképviseleti hatóságaink, ha az illető magyar útleveleket meg akarják hosszabbítani, csak hazatérésre érvényesítik s ellátják az ú. n. határszéli záradékkal. A határszéli záradék alapján a határellenőrző közegek nevezettektől az útleveleket bevonják s azt a belügyminisztérium közbiztonsági osztályához felterjesztik s érkezésükről a tartózkodási hely rendőrhatóságát értesítik.

A tapasztalat azt mutatta, hogy legtöbb ilyen magyar állampolgár Franciaországból és a balkáni államokból került haza és épen ezért a belügyminiszter elrendelte valamennyi Franciaországból és a balkáni államokból hazatérő egyén fokozottabb megfigyelését.

A személyes jelentkezés elmulasztása kihágást képez és a 100.000—1930. B. M. rendelet 19. §-a alapján pénzbüntetéssel büntetendők. A kihágás a külföldi kiutasítását is maga után vonhatja.

Ha a külföldi az általa bemondott tartózkodási hely illetékes hatóságánál az utasításnak nemcsak eleget nem tett, hanem annak területén fel sem található, a hatóság a körözését rendeli el. A kör-

zés célja egyrészt, hogy a többi hatóságok figyelmét a határon belépett gyanús külföldre reá terelje, másrészt, hogy a külföldi méltó büntetését s elvegye. A köröző hatóság nem állíttatja az illetőt maga elé, hanem az eljárást azzal szemben teljesen a feltaláló hatóságra bízta.

Az országba beutazó külföldieknek rendszerint megkívántatik, hogy útlevelemmel az illető államban székelő magyar külképviseleti hatóság *láttamozásával* (vízum) el legyen látva. Indokolt esetben ez alól a m. kir. belügyminiszter felmentést adhat. (8720—1922. B. M.)

Ha oly külföldi óhaját Magyarország területére beutazni, akinek hazájában magyar külképviseleti hatóság nincsen, az annál a külképviseleti hatóságnál tartozik útlevelemmel láttamoztatni, amelyet e célra a magyar királyi külügyminiszter kijelöl.

Az útlevelem láttamozása (vízum) az útlevelem birtokosát az ország területén való átutazásra, vagy beutazásra jogosítja. Átutazó vízummal rendelkező külföldiek utazásaikat megszakíthatják ugyan, de 48 órán belül kötelesek az ország területét elhagyni és pedig nem azon az állomáson, ahol beléptek, mert ez kijátszása lenne a vízumkötelezettségnek. Tudniillik az átutazási vízum lényegesen olcsóbb a beutazásra és tartózkodásra jogosító vízumnál.

A magyar vízum megadásánál ugyanazok a szempontok jönnek tekintetbe, mint például a tartózkodás engedélyezésénél vagy megtagadásánál, nevezetesen kívánatos-e vagy sem az illető külföldi bebocsátása.

A vízummal való beutazásnak az ebben meg-

Miklas osztrák szövetségi elnök budapesti látogatásáról: csendőrkordon a körúton.

(Bálint Géza őrm. — Budapest — felv.)

jelölt határidőn belül kell megtörténnie. Ha az útlevelel bármely okból érvénytelen, az egyébként szabályszerűen kiállított vízum is az. Hosszabb tartamra érvényes vízumot, mint amennyire az útlevelel érvényessége szól, nem lehet adni.

A határellenőrző közegek a belépni szándékozó külföldi útlevelelét, vízumát tüzetesen átvizsgálják. Ha úgy az okmányokat, mint az ország területén való tartózkodás szempontjából a külföldi személyét is kifogástalannak találják, az útlevelet vagy útiokmányt a határátlépő hely dátumos bélyegzőjével látják el s a külföldit beléptetik.

Azt a külföldit, aki bármely okból visszatérési tilalom alatt áll, vagy akinek útlevele (útiokmánya) bármely okból érvénytelen, a határellenőrző közegek visszautasítják és megakadályozzák abban, hogy az ország területére lépjen.

Vissza lehet utasítani a határról még olyanokat is — akiknek útlevelelét valamelyik külképviseleti hatóságunk beutazási vízummal látott el — ha az illető belépése aggályos vagy káros. Erről azonban jelentést kell tenni a külügyminisztériumhoz.

Sűrűn fordul elő, hogy az átutazási vagy beutazni szándékozó külföldieknek nem volt idejük a szükséges vízum megszerzésére s a határon anélkül jelentkeznek és kérnek bebocsátást. Az ilyen külföldieket, ha visszautazásukra egyébként más ok

nincs, a határellenőrző közeg útlevelelükbe való bejegyzés útján utólagos vízum megszerzésére a K. E. O. K. H.-hoz utasítja.

Az a külföldi, aki ezen kötelezettségének nem tesz eleget, kihágást követ el, s pénzbüntetéssel büntetendő (100.000—1930. B. M. 19. §. 8). A cselekmény a külföldi kiutasítását is maga után vonhatja (114.782—1927. VII. B. M.).

Egyes esetekben a vízumot a határellenőrző hatóságok is megadhatják. Így pl. az átutazóknak, akik megszakítás nélkül mennek át az országon, s elfogadható módon igazolják, hogy elutazásuk előtt nem szerezhették meg a vízumot. Ez esetben attól az államtól, ahova be akar utazni, érvényes beutazási vízumának kell lenni. Továbbá a diplomáciai útlevelel utazók részére megadhatják a vízumot. (Ezt jelenteni kell a külügyminisztériumhoz.) Beutazási vízumot adhatnak a határszéli ellenőrző közegek azoknak, akik közvetlen hozzátartozóik elfogadható módon igazolt súlyos betegsége vagy elhalálozása vagy halaszthatatlan orvosi műtét vagy életveszélyes betegség kezelése végett vagy valamely hatósági tárgyalásra való idézéssel akarnak bejönni.

Megadják a beutazási vízumot azoknak is, akik valamelyik súlyos beteg hozzátartozójukat kísérik vagy azok ápolószemélyzetének vagy az olyan kül-

A kivilágított Lánchíd.

(Beöthy szds. felv.)

földieknek, akiknek Magyarországon lakhatási engedélyük vagy tartózkodási engedélyük van.

A határszéli hatóságoknál vízum nélkül megjelenő egyéneket csakis abban az esetben lehet utólagos vízumváltási kötelezettség mellett beengedni vagy részükre csak akkor lehet a határszélen be- vagy átutazási engedélyt adni, ha az illetők prioráltattak s a nyilvántartásokban nem szerepelnek.

Sajnos, legtöbb kirendeltségünk ezt elmulasztja s számtalan esetben olyanok részére is megadja a fenti kedvezményeket, akik politikailag megbízhatatlanok.

A vízumkényszert a magyar kormány egy pár állammal megszüntette (Ausztria, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svájc stb.).

Mielőtt a külföldi a határon kilépne, a határforgalom ellenőrző hatósága érvényesség szempontjából megvizsgálja az útiokmányt. Ha a külföldi útlevélben olyan hatósági feljegyzést talál, amelyből megállapíthatólag a külföldi a tartózkodási vagy lakhatási engedély megtagadása vagy kiutasítása folytán távozik az ország területéről, a kilépésről a bejegyzést eszközölt hatóságot értesíti.

Az, hogy a külföldi útlevelének érvénye az ország területén való tartózkodása alatt lejárt, bár ellenkezik a 8720—1922. M. E. számú rendelet azon rendelkezéseivel, melynek értelmében a tartózkodás tartama alatt a külföldieknek állandóan érvényes útlevéllel kell bírniok, a kilépésnél nem fog akadályt képezni, ha az útlevél érvénye elfogadható

okból az ország területén meghosszabbítható nem volt.

Ha a külföldi nem rendelkezik szabályszerű utazási okmánnyal, ellene valamely hatóság körözést bocsátott ki vagy a személyes jelentkezést — amelyre a belépésnél kötelezték — elmulasztotta, a határellenőrző hatósági közeg az illetékes elsőfokú rendőrhatóságnál a külföldi ellen a feljelentést megteszi s a hatóság az eljárást lefolytatja.

Az útlevelek külön csoportját alkotják és megkülönböztetett eljárást igényelnek az úgynevezett diplomata-útlevelek. Ezeket úgy nálunk, mint külföldön, rendszerint a külügyminisztérium állítja ki, egyes kivételes esetekben pedig az illető állam külképviseleti hatósága. A diplomáciai láttamozást a m. kir. külügyminisztérium elnöki osztálya, külföldön pedig a m. kir. külképviseleti hatóság eszközli.

A határon vízum nélkül vagy lejárt útlevéllel belépésre jelentkező igazolt diplomatákat a továbbutazásban megakadályozni nem szabad. Utasítani kell azonban az ilyen útlevéllel utazó diplomatákat, hogy útleveleiket a m. kir. külügyminisztériumban mutassák be.

Olasz diplomaták vízummentességet élveznek.

A területenkivüliséget élvezők utazásaiknál a diplomata-útlevéllel utazókkal egyforma elbánásban részesülnek.

Területenkivüliséget élveznek az államfők, ezek diplomáciai képviselői, a követségek tisztviselői, mindezek családtagjai, magánalkalmazottai és szolgaszemélyzete.

(Folytatjuk.)

Portyázás.

Nem tudunk elszakadni május negyediké benyomásaitól, emlékeitől. Úgy indult a napsugaras reggel, mintha a régi békeévek tavaszi parádéja, a tarka-barka, díszes, csillogó jelenet volna műsoron, amit katonák alakítanak azért, hogy a szürke egyhangúságból néhány órára kirántsák a polgár-embert. Láttuk az Andrássy-úton helyet keresgélő embereken, hogy ezt a látványosságot várják, az arcokon mosolygó könnyed vidámságban ennek az ígérete sütkérezett, mint napsugár a harmatosan zsenge leveleken. A régi világ tanuinak a fülében régefejtett indulók harsantak s az indulók mögött még távolabb és még halkabban habkönnyű valcer hangja kísértett... tavaszi parádé... régi békeévek... régi közös hadsereg, színes és könnyed keveréke magyarnak nemmagyarral, katonai indulónak valcerhangulattal...

Hát akik ezt várták, csalódtak. A szó szoros értelmében és végzetesen csalódtak. S ha addig még nem temették el magukban véglegesen a multat, május negyedikén az Andrássy-úton sok-sok ilyen temetés volt. Tavaszi parádéknak, valcerálmódosításnak, színesruhás látnivalónak, mindezeknek végérvényesen vége. Amit láttunk, nem volt tavaszi parádé.

Nem bántjuk a régi katonákat, a világháborúban megmutatták: mit tudnak, de az ő békekatonaéletükben volt valami tündérszép, gondtalan, játékos játék is, amit a ma hadseregében nem lát a szem. Május negyedikén csak és kizárólag hadsereget láttunk. Minden katonán, minden mozdulaton ennek a súlyos szónak a komolyságát láttuk. S ez így van jól. Így van jól, hogy hadseregünk a változott időkhöz nemcsak fegyvereiben és felszerelésében, hanem lelkiségében is hajszálpontosan simul. Igaz, a régi tavaszi parádék tükrében kissé komor ez az új kép, de komor az idő is, amiben élünk. Megnyugtató, hogy hadseregünk lelkihangoltsága ilyen ösztönös, egészséges érzéssel szakítani tudott a hagyományok nem kicsinyelhető erejével és ilyen zökkenőtlenül tökéletesen tud alkalmazkodni az új követelményekhez, amelyek csak a célszerűséget tűrik és semmi parádét. A béke katonája a háború katonájához ma már külsőségekben is közelebb jutott s úgy gondoljuk, hogy a hadsereg rendeltetésének ez éppen nem utolsó tényezője.

De más előnyt is látjuk az egyszerűsített megjelenésű hadseregnek. Mondják, hogy valaha a huszár lenézte a bakát, de talán közelebb jutunk az igazsághoz, ha azt mondjuk, hogy csak a huszár piros nadrágja nézte le a baka egyszerűbb nadrágját. A díszesebb csákó a kevésbé díszeset. Tárgyak, színek, gombok és hajtókák valósággal életrekeltek

és megannyi kis manó módjára segítettek összekuszálni azt, ami nélkül nincs tökéletes hadsereg: az egységet. Láttuk a háború véres tűzkeresztségében az egységes bajtársi szellemnek a megszületését, mikor színek, csákók, ruhaszabások lomtárba kerültek és fajtánk katonai ösztönének éppen az is egyik dicsérete, hogy többé elő sem kerülhettek a lomtárból. Az Andrássy-úton a táboribarna bajtársi egységet láttuk, amiből nem kell majd keserves tanulságok árán átmenetet keresni a háború egységes bajtársiasságához, testvériességéhez. Egyetlen egységes, erőteljes táboribarna tömeg: ez a mostani hadseregünk s hogy ez így van, annak bizonyára más, lélektani okai is vannak a szintarkaság harcászati alkalmatlansága mellett. S megint csak úgy gondoljuk, hogy ez sem utolsó tényezője hadseregek erejének.

Hosszasan idézgetjük így május negyediké benyomásait, de mentségünk lehet, hogy tesszük ezt mások helyett is. Az a néhány óra az Andrássy-úton valóban lelkes volt. Lelkesebb és a lelkekben bizonyára még mindig mélyebb nyomokat hagyó, mint amilyen a látható és hallható visszhang. Alaposan megvizsgáztattuk magunkat elfogulatlanság dolgában, mégis azt kell mondanunk, hogy képből és írásból ez a nap érdeménél kevesebbet kapott. Kár, mert nem sok ilyen alkalom kínálkozik a nemzet katonasztornének a serkentésére. Amikor agyoncsépett politikai s más mondanivalóknak nap-nap után annyi hely jut, hogy a könyökök kivánczok ki az embernek, amit a fejébe belepüfölnék a szüntelen, céltudatos ismétléssel, akkor ennek a katonaseménynek is bőségesebben kitergethették volna minden részletét, színét, zamatát, egész sokrétű nemzetnevelő jelentőségét. Van erről írni való, csak fel kell már egyszer újra fedezni. Mindenki mondja, hogy a hadsereg a nemzet legnagyobb és legféltettebb kincse. Az is kell, hogy legyen. S ha pedig az, akkor ilyen ritka eseményt mégsem volna szabad néhány jóindulatúan hangzó, kötelességszerű sorral elintézni.

S ha már a jóindulatnál tartunk, mondjuk meg, hogy egyedül ezzel hadseregről írni még nem lehet. Érteni is kell hozzá. Annyi bántó katonátlanságot találtunk a tudósításokban, mintha katonanyelven már csak azok értenének, akik pillanatnyilag a lakatanyák lakói. Valami idegenes szakszerűtlenséget, a katonaszótár és katonaezék bántó hiányát érezzük ki a sorokból s ezek a laikus beszámolók a közvéleményben is pongyola fogalmakat ébresztenek a katonáról. Alapvető katonai ismeretek hiánya uralta a tudósításokat. Igaz, sok éven át sokan kiestek a katonasorból anélkül, hogy flóbertpuskán kívül fegyvert valaha is fogtak volna, de hát talán meg lehetne kérdezni ilyenkor egy-egy katonát. Egészen más tudósítások kerülnének ki ebből. S így vagyunk a színdarabokkal, filmekkel is, amelyeknek alkotói, rendezői nem is sejtik, hogy ezeknek a szakszerűtlenségeknek az általános és helyes katonai szellem kialakulásában mekkora — káros — jelentőségük van.

Most pedig említsük meg néhány szóval a mi zászlóaljunkat és lovas századunkat. A kakastoll Budapesten ritka látvány s nagyobb tömegben különösen mutatós. Azt a különlegesen meleg tapsot azonban, amit mi kaptunk, túlzott szerénység volna

Portyázás.

Nem tudunk elszakadni május negyediké benyomásaitól, emlékeitől. Úgy indult a napsugaras reggel, mintha a régi békeévek tavaszi parádéja, a tarka-barka, díszes, csillogó jelenet volna műsoron, amit katonák alakítanak azért, hogy a szürke egyhangúságból néhány órára kirántsák a polgár-embert. Láttuk az Andrássy-úton helyet keresgélő embereken, hogy ezt a látványosságot várják, az arcokon mosolygó könnyed vidámságban ennek az ígérete sütkérezett, mint napsugár a harmatosan zsege leveleken. A régi világ tanuinak a fülében régefejtett indulók harsantak s az indulók mögött még távolabb és még halkabban habkönnyű valcer hangja kísértett... tavaszi parádé... régi békeévek... régi közös hadsereg, színes és könnyed keveréke magyarnak nemmagyarral, katonai indulónak valcerhanglattal...

Hát akik ezt várták, csalódtak. A szó szoros értelmében és végzetesen csalódtak. S ha addig még nem temették el magukban véglegesen a multat, május negyedikén az Andrássy-úton sok-sok ilyen temetés volt. Tavaszi parádéknak, valcerálmodozásnak, színesruhás látnivalónak, mindezeknek végérvényesen vége. Amit láttunk, nem volt tavaszi parádé.

Nem bántjuk a régi katonákat, a világháborúban megmutatták: mit tudnak, de az ő békekatoná életükben volt valami tündérszép, gondtalan, játékos játék is, amit a ma hadseregében nem lát a szem. Május negyedikén csak és kizárólag hadsereget láttunk. Minden katonán, minden mozdulaton ennek a súlyos szónak a komolyságát láttuk. S ez így van jól. Így van jól, hogy hadseregünk a változott időkhöz nemcsak fegyvereiben és felszerelésében, hanem lelkeségében is hajszálpontosan simul. Igaz, a régi tavaszi parádék tükrében kissé komor ez az új kép, de komor az idő is, amiben élünk. Megnyugtató, hogy hadseregünk lelkihangoltsága ilyen ösztönös, egészséges érzéssel szakítani tudott a hagyományok nem kicsinyelhető erejével és ilyen zökkenőtlenül tökéletesen tud alkalmazkodni az új követelményekhez, amelyek csak a célszerűséget türik és semmi parádét. A béke katonája a háború katonájához ma már külsőségekben is közelebb jutott s úgy gondoljuk, hogy a hadsereg rendeltetésének ez éppen nem utolsó tényezője.

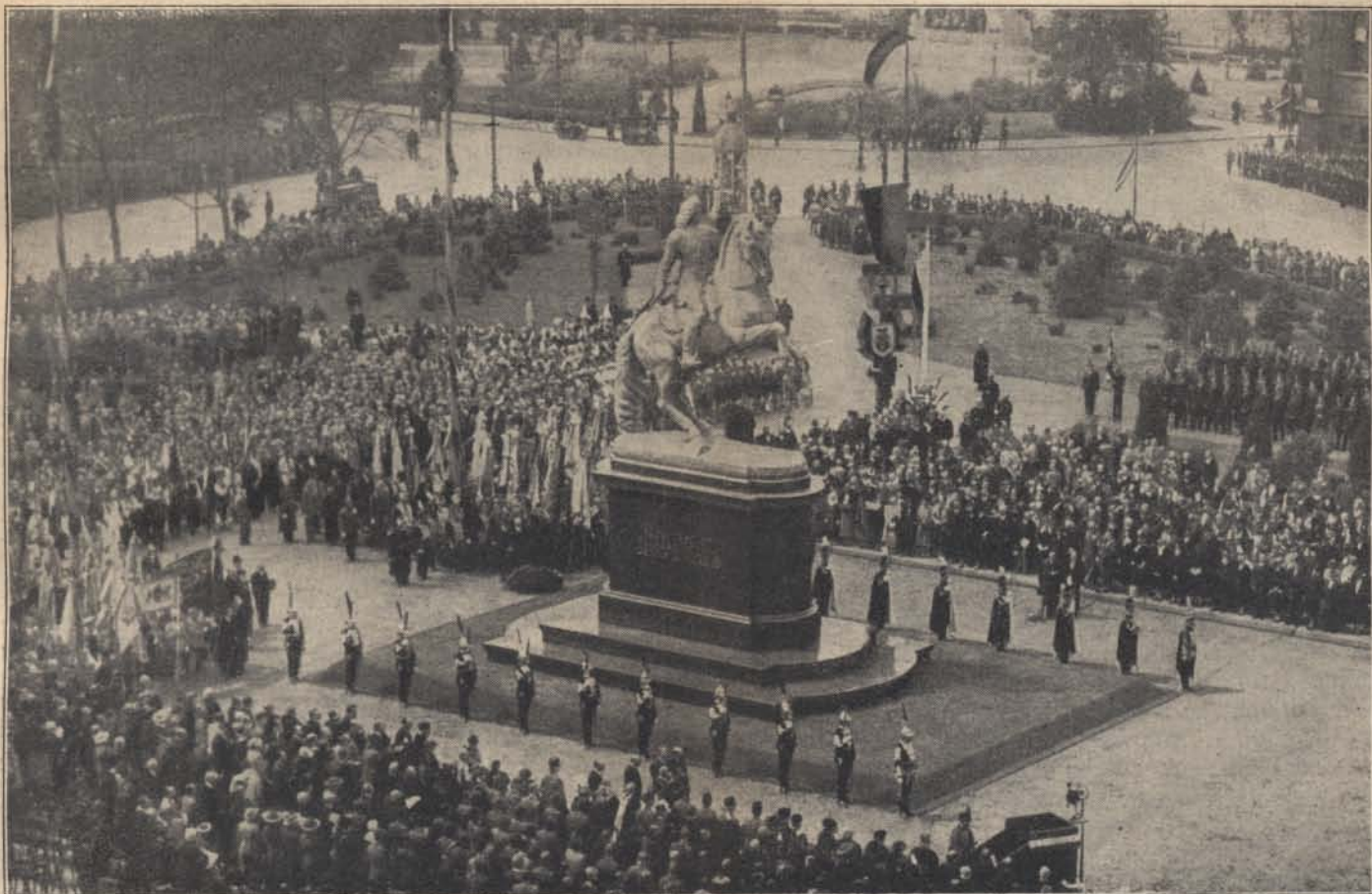
De más előnyét is látjuk az egyszerűsített megjelenésű hadseregnek. Mondják, hogy valaha a huszár lenézte a bakát, de talán közelebb jutunk az igazsághoz, ha azt mondjuk, hogy csak a huszár piros nadrágja nézte le a baka egyszerűbb nadrágját. A díszesebb csákó a kevésbé díszeset. Tárgyak, színek, gombok és hajtókák valósággal életrekeltek

és megannyi kis manó módjára segítettek összekusálni azt, ami nélkül nincs tökéletes hadsereg: az egységet. Láttuk a háború véres tűzkeresztségében az egységes bajtársi szellemnek a megszületését, mikor színek, csákók, ruhaszabások lomtárba kerültek és fajtánk katonai ösztönének éppen az is egyik dicsérete, hogy többé elő sem kerülhettek a lomtárból. Az Andrássy-úton a táboribarna bajtársi egységet láttuk, amiből nem kell majd keserves tanulságok árán átmenetet keresni a háború egységes bajtársiasságához, testvériességéhez. Egyetlen egységes, erőteljes táboribarna tömeg: ez a mostani hadseregünk s hogy ez így van, annak bizonyára más, lélektani okai is vannak a szintarkaság harcászati alkalmatlansága mellett. S megint csak úgy gondoljuk, hogy ez sem utolsó tényezője hadseregek erejének.

Hosszasan idézgetjük így május negyediké benyomásait, de mentségünk lehet, hogy tesszük ezt mások helyett is. Az a néhány óra az Andrássy-úton valóban lelkes volt. Lelkesebb és a lelkekben bizonyára még mindig mélyebb nyomokat hagyó, mint amilyen a látható és hallható visszhang. Alaposan megvizsgáztattuk magunkat elfogulatlanság dolgában, mégis azt kell mondanunk, hogy képpen és írásban ez a nap érdeménél kevesebbet kapott. Kár, mert nem sok ilyen alkalom kínálkozik a nemzet katonasztátionának a serkentésére. Amikor agyoncsépett politikai s más mondanivalóknak nap-nap után annyi hely jut, hogy a könyökén kívánczik ki az embernek, amit a fejébe belepüfölnék a szüntelen, céltudatos ismétléssel, akkor ennek a katonaseménynek is bőségesebben kitergethették volna minden részletét, színét, zamatát, egész sokrétű nemzetnevelő jelentőségét. Van erről írni való, csak fel kell már egyszer újra fedezni. Mindenki mondja, hogy a hadsereg a nemzet legnagyobb és legféltettebb kincse. Az is kell, hogy legyen. S ha pedig az, akkor ilyen ritka eseményt mégsem volna szabad néhány jóindulatúan hangzó, kötelességszerű sorral elintézni.

S ha már a jóindulatnál tartunk, mondjuk meg, hogy egyedül ezzel hadseregről írni még nem lehet. Értetni is kell hozzá. Annyi bántó katonátlanságot találtunk a tudósításokban, mintha katonanyelven már csak azok értenének, akik pillanatnyilag a lakótanyák lakói. Valami idegenes szakszerűtlenséget, a katonaszótár és katonaezék bántó hiányát érezzük ki a sorokból s ezek a laikus beszámolók a közvéleményben is pongyola fogalmakat ébresztenek a katonáról. Alapvető katonai ismeretek hiánya uralta a tudósításokat. Igaz, sok éven át sokan kiestek a katonasorból anélkül, hogy flóbertpuskán kívül fegyvert valaha is fogtak volna, de hát talán meg lehetne kérdezni ilyenkor egy-egy katonát. Egészen más tudósítások kerülnének ki ebből. S így vagyunk a színdarabokkal, filmekkel is, amelyeknek alkotói, rendezői nem is sejtik, hogy ezeknek a szakszerűtlenségeknek az általános és helyes katonai szellem kialakulásában mekkora — káros — jelentőségük van.

Most pedig említsük meg néhány szóval a mi zászlóaljunkat és lovas századunkat. A kakastoll Budapesten ritka látvány s nagyobb tömegben különösen mutatós. Azt a különlegesen meleg tapsot azonban, amit mi kaptunk, túlzott szerénység volna

A Rákóczi-szobor leleplezése.

(Schäffer felv.)

ennek a kettős helyzeti előnyünknek a javára írni. Nyugodtan, a tárgyilagosság minden sérelme nélkül leszögezhetjük, hogy bajtársaink díszmenete az általános mérték fölött mozgott. Még azt is lehet mondanunk: jóval fölötté. Elegendő hozzáértő véleményt hallottunk, hogy ezt a sikert öndicséret nélkül vállalhassuk. A hadsereg nem vallott velünk szégyent, nekünk pedig dicsőséget hoztak mindazok a bajtársak, akik a díszmenetben résztvettek. Budapest népe kiemelkedő, feltűnő melegséggel fogadta a csendőrséget és Budapest tapsában sok minden visszhangzik. Különösen ebben a tapsban, amely az ország vezető tényezőinek a szeretetét és elismerését is magába foglalta. Büszke, szép napunk volt, feljegyezzük magunknak felejthetetlenül.

Mai számunk megtelt budapesti ünnepek beszámolóival. Díszmenet, Rákóczi-szobor, Hadik-szobor, tündéri fényben úszó Dunapart: néhány napnak mennyi dísz, pompája. Hallottunk hangokat, hogy ez a sok díszes esemény sehogysem egyezik mai nehéz közállapotainkkal. Vannak, akik károsnak, bántónak látják az ellentétet. Első meggondolásra, azaz komolyabb meggondolás nélkül hajlandó az ember igazat adni nekik, pedig nincs igazuk. A legszegényebb házból is megtaláljuk a szépre, díszesre törekvés valamiféle akaratát és jelét. Akiben ennek a természetes váagnak a nyomát sem találni, az már nem is szegény ember, abból már kipusztult az ember. Ugyanez áll a nemzetekre is: amelyik már nem is akarja, meg sem kísérli önmagát a dísz és pompa méltóságával körülvenni, annak nincs életereje.

Felemelő külsőségek nélkül az ember nem élhet, vagy ha él, alacsonyrendűen él. Ezek a fények és ünnepek is a nép felemelésének, öntudatfokozásának, munkakészsége növekedésének az eszközei, melyeket elhibázott egyszerűsükdés volna mellőzni. Meg kell nézni például a németeket, olaszokat, milyen művészei a tömegpompának, pedig egyikük sem fejeletni népük önértékét, életkedvét, önbizalmát, egy szóval erejét, azt jelentős részben köszönhetik annak a dísznek, amivel elég gyakran veszik körül önmagukat. És ott van Anglia. Ennek a gazdag, boldog birodalomnak talán már nem is volna szüksége a népi öntudat fokozására, most mégis hónapok óta mást sem hallunk felőlük, mint a koronázás előkészületeit és heteken át egyetlen káprázatos pompa, ünneplés lesz egész Anglia.

Azt kell tehát mondanunk az igénytelenség túlzó apostolainak: végre-végre, hogy mi is ünnepelünk már egy kissé! Végre, hogy ismét eljutottunk az életerőnek erre az állomására! Végre, hogy nekünk is vannak ünnepeink, amelyek fénye nélkül az élet csüggesztően szürke lenne.

Május utolsó vasárnapja a hősök napja. Ez a tizenkilencedik. Ennyi év sok is, kevés is. Sok a győtrelemből, ami ránszakadt és kevés ahhoz, hogy a világháborút feledni tudjuk. De csakugyan kevés-e? Olvassuk, hogy az egyik iskola növendékei előtt felsorolták legkimagaslóbb világháborús hadvezéreink névsorát s a gyermekeknek le kellett írniuk: melyik

(Paczolai László cső — Vasas — felv.)

név viselője ki volt, mivel tette naggyá a nevét. Ki-sült, hogy a gyerekek egyik vezérből téstagyárost, másiktól matematikust, harmadiktól püspököt csináltak. Minden csodabogarat összeírtak róluk, csak katonamivoltukról nem tudtak semmit. Ezek a gyerekek a történelemóra és az igazi gyermekkor határára vannak, amikor leckeszerűen még nem „kötelesek” hadvezéreket, háborús hősokeket ismerni, de már az érdeklődésnek abban a korában vannak, hogy a világháború legkimagaslóbb neveiről valamit mégis hallaniok kellett volna.

Ezek a gyerekek — úgy látszik — nem hallottak róluk. S ha ezek nem, akkor a többi százezer gyerek sem. Mi gyermekkorunkban százszor is elhallgattuk az öreg harcosok okkupációs vagy más csetepatés emlékezeit. A hősiség ihlete lebegett ezeken a mese-estéken a lámpafényben s ebből a gyermek-kori ihletből csodálatos virágok nyíltak aztán a világháborúban. Mi lesz, ha a mai gyermekekben ezeknek a virágoknak a palántáit nem, vagy csak hovenyészve ültetgetjük el? Azt látjuk, hogy apró elemisták az emberi test anatómiáját rajzolgatják iskolai füzetbe s azt is le kell rajzolniok, hogy az utcaseprő melyik zápfogán tartja a pipát. Csupa realitás, „életismeret” az apró emberkének gondolatvilága s idő előtt kivész belőlük a gyermek, a mese, a legenda, a hősiség ösztöne és vágya. Irgalmatlan verseny tombol az apró emberkének életében is. Kicsi embergépek rohannak a modern élet hajszájában: ki tud többet „produkálni”? Mert ha az utcaseprő pipáját valaki elhibázza, tizenöt év múlva — nem vesz fel az egyetemre...

Tisztában vagyunk vele, hogy a haladó idő az embertől mind többet követel s a pedagógia kénytelen ehhez szabni a maga módszereit és ütemét, de túlzások ebben is éppen úgy lehetnek, mint minden másban. Nem vezetne jóra, ha az emberi értéket kizárólag a tantárgyak kalkulusai szabnák meg. Sokkal inkább van szüksége országunknak a visszakatonásodásra, mint általános eltudósodásra, mert a kultúrálódás végtelen folyamat, tenger idő áll rendelkezésére, de ha a nemzetvédelem adott pillanatban — s ki tudja, mikor csak le ez a pillanat? — csődöt mond, akkor az már nem segít, hogy az utcaseprő pipatartását valaha remekül lerajzoltuk. A mai gyermeket csak a magacsínálta repülőmasina érdekli s ha a világháborús nemzedék embere a mai

átlaghúszévesse találkozza a közelmúlt véres zivatára viszi a szót, az első pillanatban kiütközik a fiatalabbikon a közöny s ennek nyomán valami zavart félrehúzóds és nem egyszer határozott megtagadása mindannak, ami húsz évvel ezelőtt történt. Technika és pacifizmus zagyva keveréke él ezekben a fiúkban. A régi gyermek Gábor Áront látta álmában is, a mai gyermek és ifjú a Kárpát-csatákról, Gorlicéről, az Isonzóról iskolai leckén felül nem sokat tud. Eszünkbe jut egy hatéves szerb fiúcska, aki a letiport Szerbia egyik városkájában öklét rázva fogadta a bevonuló magyar csapatokat s mikor katonáink érdeklődve vették körül a bátor emberkét, akkor azt mondta: — Megálljatok kutya svábák, Szerbia még nem veszítette el a háborút... — Ebben az egyetlen gyermekmondásban sűrítve él egy nemzet törhetetlen ereje. Katonavére...

Ez az, amit a magyar gyermekekben is keresünk. S hogy nem, vagy csak hiányosan találjuk, annak talán a családi kör inkább oka, mint a korszerűsített pedagógia. A szülők féltik a gyermeket a versenytől és minden gondolatuk csak akörül forog, hogy „szakszerű”, minél tökéletesebb felkészültséget kapjon a gyermek a kenyérharcra. A szülőknél bizonyára igazuk van ebben, de hát nem lehetne ennek az általános — és hitünk szerint már nem egészséges — versenyláznak valami általános, hivatalos csillapítót adni? Akkor a szülők kissé felszabadulva a lidérc alól, lámpagyújtás előtt bizonyára szívesen mesélnének a gyermekeknek hősokekről és hősi tettekről s a katonai erényekkel telített gyermeklélek a későbbi korban nem állana idegenül és közömbösen e szó előtt: hőso, amely így számára csupán valami tiszteletreméltónak megtanult, de bizonytalan és megfoghatatlan fogalom marad. Így a hőso napja csak a naptárban él és a háborúviselték önméltóztatásán kívül célja, tartalma hiányos. Még akkor is, ha egyébként hivatalosan mindenütt megtartjuk a szép ünnepeket.

Kétszáz magyar cigány adott mostanában izeltöt a magyar muzsikából az egész világnak. Száz és száz rádióadó közvetítette a magyar hegedűszót, egyedül Amerikában közel száz. Derék muzsikuscigányaink félezredéves letelepedésük jubileumát ünnepelték ezzel. Bizonyára nem lesz számukra érdektelen és értéktelen, ha mi csendőrok — az „ösi ellenség” — is szeretettel és elismeréssel emlékezzünk meg erről az ő ünnepükről, ami egyben a magyar nótafának is virágzó májusi ága és ünnepe. Csodálatos az a mélyseges lelki kapcsolat, ami a magyar cigányt és magyar dalt ilyen tökéletesen egybefűzi. Határozottan nemzeti érték, amit ezek a füstösképu világgrándorok egyszer régen elhoztak nekünk a hegedűjükkel. De sok búbanatból ki-segítette már a magyart szárazfájuk s a magyar dalnak mennyi tömördek kincsét csiszolgatta művészsire és mentette meg az elmulástól ütött-kopott hegedűjük. Szívből kívánunk nekik minél kevesebb dzsessz-konkurrenciát és sok nótaszomjas, vidám magyart, hogy a cigánymuzsika, a magyar dalnak ez a pompás kifejezője, soha el ne hallgasson ebben az országban. Szívesen osztjuk meg velük otthonunkat és világosan el tudjuk különíteni tőlük a kóbor törzseket, amelyeket mellesleg majd csak kordában tartogatunk.

A Hadik-szobor leleplezése.

(Magyar Filmiroda felv.)

Ejjeli ellenőrzés a tanyák között.

Írta: NEMES BÁLINT törzsőrmester v.
(Kunmadaras).

Március. Sár, víz mindenfelé és az eső szemetel, pedig már hetek óta nem szűnik hullani.

Ellenőrző szolgálatra készen állunk. Lovaink nyergelve. Indulás előtt Ferenc, a lóápoló, mogorva és meglehetősen savanyú arcot vág, mert tudja, hogy holnap reggel fülhegyig sáros négy ló vár rá, pedig szombat lesz és délelőtt lovarda, délután lószerelevényvizsga...

Járőrtársam szóttalan. Nem kérdez semmit. Megelégszik a ténnyel, hogy ellenőrzőbe megyünk. Lóra szállunk. „Hálás”, a lovam, a kapun kiérve, türelmetlenül néz szét, mert most még nem tudja, melyik őrzőjáratba megyünk. Az útelágazásnál, amint jobbra térünk, a csillagok felé rög, utána sóhajtott egy nagyot és megadja magát a sorsnak azzal a tudattal, hogy a legrosszabb őrzőjárat van soron ezúttal.

A község főutcáján megyünk végig. Hamarosan letérünk róla és megkezdődik a végelethetetlen sártenger. A községben a villanyfény a látásunkat elvette és ahogy a dülőútra érünk, a ló füléig sem látunk.

„Hálás” nyugtalan. Válogatja az utat. Válogatás közben nagyokat botlik, majd kiesem a nyeregből. Nem akar beletörődni, hogy mindenütt nehéz. Úgy van ő most az úttal, mint az elégedetlen csend-

őr az igényjogosultsággal. Csendőrtörzsőrmester helyett levélhordó, vagy vasúti fékező akar lenni. Azt hiszi, hogy ott könnyebb.

Járőrtársam vig kedélyű, de igen fegyelmezett ember. Mostanában szóttalan. Most akarja a nősülési kérvényét benyújtani. Elég ez ahhoz, hogy az ilyen magunkfajta ember gyakorta legyen szóttalan.

A dülőúton a nagy sarat nagy vizek váltogatják. Lovaink nagyokat botlanak. Nem szól egyikökn sem, amíg járőrtársam lova az orrára nem támaszkodik. Akkor is csak annyit mond „Jancsi” lovának:

— A rosseb...

Ezt sem azért mondta „Jancsinak”, mert az elbotlott, hanem valószínűleg azért, mert gondolatban biztosan vőlegényi mivoltában volt elfoglalva, ami tudvalevően sokszor süketké teszi az embert és „Jancsi” ebbe botlott bele.

Útunk a Hortobágy felé vezet. A dülőút mentén fa nincs. A sötétség miatt a közeli tanyák körvonalait is alig lehet kivenni. Befordulunk az első tereptárgyhoz. A tanya ablakán nagyon sápadt világosság szűrődik ki. A kutyák is csak akkor vesznek észre, amikor a tanya előtt nagyhangon „Adjon Isten jó estét” köszönünk. Elálmosodtak biztosan ebben az egyforma esőhullásban.

Nyikorog a pitvar ajtaja, kijön rajta a tanyás. Hozza magával a boxos-dobozból készült olajlámpást. Köszönünk. Érdeklődünk a szokásos „mi újságon” kívül erről is, arról is. Megkínálom cigarettával és beszélgetünk. Panaszodik, hogy sok az eső.

(Paczolai László cső — Vasas — felv.)

név viselője ki volt, mivel tette naggyá a nevét. Ki sült, hogy a gyerekek egyik vezérből téstagyárost, másiból matematikust, harmadikból püspököt csináltak. Minden csodabogarat összeírtak róluk, csak katonamivoltukról nem tudtak semmit. Ezek a gyerekek a történelemóra és az igazi gyermekkor határára vannak, amikor leckeszerűen még nem „kötelesek” hadvezéreket, háborús hősokeket ismerni, de már az érdeklődésnek abban a korában vannak, hogy a világháború legkimagaslóbb neveiről valamit mégis hallaniok kellett volna.

Ezek a gyerekek — úgy látszik — nem hallottak róluk. S ha ezek nem, akkor a többi százezer gyerek sem. Mi gyermekkorunkban százszor is elhallgattuk az öreg harcosok okkupációs vagy más esetpátés emlékezeit. A hősiség ihlete lebegett ezeken a mese-estéken a lámpafényben s ebből a gyermekkori ihletből csodálatos virágok nyíltak aztán a világháborúban. Mi lesz, ha a mai gyerekekben ezeknek a virágoknak a palántáit nem, vagy csak hcvenyészve ültetjük el? Azt látjuk, hogy apró elemisták az emberi test anatómiáját rajzolgatják iskolai füzetbe s azt is le kell rajzolniok, hogy az utcaseprő melyik zápfogán tartja a pipát. Csupa realitás, „életismeret” az apró emberkének gondolatvilága s idő előtt kivész belőlük a gyermek, a mese, a legenda, a hősiség ösztöne és vágya. Irgalmatlan verseny tombol az apró emberkének életében is. Kicsi embergépek rohannak a modern élet hajszájában: ki tud többet „produkálni”? Mert ha az utcaseprő pipáját valaki elhibázza, tizenöt év múlva — nem veszik fel az egyetemre...

Tisztában vagyunk vele, hogy a haladó idő az embertől mind többet követel s a pedagógia kénytelen ehhez szabni a maga módszereit és ütemét, de túlzások ebben is éppen úgy lehetnek, mint minden másban. Nem vezetne jóra, ha az emberi értéket kizárólag a tantárgyak kalkulusai szabnák meg. Sokkal inkább van szüksége országunknak a visszakatonásodásra, mint általános eltudósodásra, mert a kultúrálódás végtelen folyamat, tenger idő áll rendelkezésére, de ha a nemzetvédelem adott pillanatban — s ki tudja, mikor csap le ez a pillanat? — csüdöt mond, akkor az már nem segít, hogy az utcaseprő pipatartását valaha remekül lerajzoltuk. A mai gyermeket csak a magacsínálta repülőmasina érdekli s ha a világháborús nemzedék embere a mai

átlaghúszévevel találkozva a közelmúlt véres zivatarára viszi a szót, az első pillanatban kiütközik a fiatalabbikon a közöny s ennek nyomán valami zavart félrehúzódság és nem egyszer határozott megtagadása mindannak, ami húsz évvel ezelőtt történt. Technika és pacifizmus zagyva keveréke él ezekben a fiúkban. A régi gyermek Gábor Áront látta álmában is, a mai gyermek és ifjú a Kárpát-csatákról, Gorlicéről, az Isonzóról iskolai leckén felül nem sokat tud. Eszünkbe jut egy hatéves szerb fiúcska, aki a letiport Szerbia egyik városkájában öklét rázva fogadta a bevonuló magyar csapatokat s mikor katonáink érdeklődve vették körül a bátor emberkét, akkor azt mondta: — Megálljatok kutya svábák, Szerbia még nem vesztette el a háborút... — Ebben az egyetlen gyermekmondásban sűrítve él egy nemzet törhetetlen ereje. Katonavére...

Ez az, amit a magyar gyermekekben is keresünk. S hogy nem, vagy csak hiányosan találjuk, annak talán a családi kör inkább oka, mint a korszerűsített pedagógia. A szülők féltik a gyermeket a versenytől és minden gondolatuk csak akörül forog, hogy „szakszerű”, minél tökéletesebb felkészültséget kapjon a gyermek a kenyérharcra. A szülőknek bizonyára igazuk van ebben, de hát nem lehetne ennek az általános — és hitünk szerint már nem egészséges — versenyláznak valami általános, hivatalos csillapítót adni? Akkor a szülők kissé felszabadulva a lidérc alól, lámpagyújtás előtt bizonyára szívesen mesélnének a gyermekeknek hősokekről és hősi tettekről s a katonai erényekkel telített gyermeklelkek a későbbi korban nem állana idegenül és közömbösen e szó előtt: hős, amely így számára csupán valami tiszteletreméltónak megtanult, de bizonytalan és megfoghatatlan fogalom marad. Így a hősoke napja csak a naptárban él és a háborútviseltek önméltóságán kívül célja, tartalma hiányos. Még akkor is, ha egyébként hivatalosan mindenütt megtartjuk a szép ünnepségeket.

Kétszáz magyar cigány adott mostanában izelítőt a magyar muzsikából az egész világnak. Száz és száz rádióadó közvetítette a magyar hegedűszót, egyedül Amerikában közel száz. Derék muzsikuscigányaink félezeredéves letelepedésük jubileumát ünnepelték ezzel. Bizonyára nem lesz számukra érdektelen és értéktelen, ha mi csendőrok — az „ősi ellenség” — is szeretettel és elismeréssel emlékezünk meg erről az ő ünnepükről, ami egyben a magyar nótafának is virágzó májusi ága és ünnepe. Csodálatos az a mélységes lelki kapcsolat, ami a magyar cigányt és magyar dalt ilyen tökéletesen egybefűzi. Határozottan nemzeti érték, amit ezek a füstösképű világjárók egyszer régen elhoztak nekünk a hegedűjükkel. De sok bűbánatból kisegítette már a magyart szárazfájuk s a magyar dálnak mennyi tömérdek kincsét csiszolgatta művészi és mentette meg az elmúlástól ütött-kopott hegedűjük. Szívükből kívánunk nekik minél kevesebb dzsessz-konkurrenciát és sok nótaszomjas, vidám magyart, hogy a cigánymuzsika, a magyar dálnak ez a pompás kifejezője, soha el ne hallgasson ebben az országban. Szívesen osztjuk meg velük otthonunkat és világosan el tudjuk különíteni tőlük a kóbor törzseket, amelyeket melleleg majd csak kordában tartogatunk.

Igy lesz szép a laktanya... (vitéz Hadi József cső — Gödöllő — felv.)

Kimarad az árpa meg a krumpoli a földből, a búzát kiöli a víz. Igaza van neki, de ezen már a csendőr se segít.

Kiérünk az elázott és agyongázott dülőútra. Itt már mélyebb a sár, mint eddig. Érzem, hogy a csizmám fején vastagon van a sár. (Senki se hinné, ha bemennék egy szobába, hogy lovon jártam...) Fázik tőle a lábam. Lovam ezzel nem törődik, mert most már tudja, hogy ahhoz a tereptárgyhoz megyünk, ahol néhányszor jószagú lucernát ropogtattott. Ha megnéznénk a száját, biztosan meglátnánk, hogy lópofájában összefutott a nyál már. Meg is gyorsítja lépteit. Nem csak rakja a lábait, hanem mindegyiket kiszámítottan keményen és örömmel veszi előre. Hol az egyik, hol a másik sár-buckába vág bele egyet-egyet és én érzem, hogy arcomra és kalapom tetejére hull a sár. Mint télen a hó...

Nem haragszom érte és munkámban nem is zavar. Beosztom magamnak a figyelési sávot — mind az egészet —, mert már én is érzem, hogy járőrtársam, bár mellettem viteti magát, még sincs itt. Helyette is figyelem a víz-sár világot.

Járőrtársam töri meg a csendet.

— Állj! A rosseb... — Ez „Jancsinak“ szól. Megállunk. Villanylámpát gyújtok. Járőrtársam köpköd és az arcán végighúzza kesztyűs kezét. Villanylámpám fényénél látom jól az arcát. Szőrtelen orra alatt, kesztyűskezével a baloldalra a sárból szabályos félbajuszt kent. Huncutul áll neki ez a bajusz, másforma úgysem adatott neki. Mosolygok is rajta a sötétben. Nem szólok neki. Ő is csak annyit mond:

— Hej! Ilyenkor Pesten mennyivel jobb!

— Bizony-bizony — mondom én. Nem mondok ellent.

A második tereptárgyhoz közeledünk. „Hálás“ kétszer-háromszor felrúg örömeiben, hogy nem-sokára táplálkozni fog. Pedig, ha tudná, hogy téved. Beérünk a tanyába. Az istállóból világosság szűrődik ki. Köszönésünkre nem jön ki senki. Pedig biztosan meghallották. Ez gyanus, lóról szállok és benyitok az istállóba. A gazda ingujjra vetkőzve a riska mellett bábaasszonyi teendőket végez. Amint a riska meglát, nyomban felugrik. Viselkedésében tiltakozást láttam, igazat adtam neki, akármilyen oka volt és fordítottuk a lovakat újból.

Az elindulás „Hálásnak“ nem igen tetszett. Nem akart az istálló elől elmenni, de lábbalfoghatóan tudtára adtam, hogy nemcsak emberi, hanem állati szempontok is azt kívánják, hogy távozzunk. Nehezen értette meg. Fújt kettőt-hármat és megadta magát a sorsnak. Sokkal nyugodtabb lépésben ment, mint eddig. Volt is reá oka, mert tudnia kellett, hogy utunknak ezután következik a nehezebb része. A szomszéd város villanyfényének szembe fordultunk. Balkezünk felől a Hortobágy rónája — vízzel tele — fehérlett. 23 óra lehetett. Halotti csend, csak a lovaink cammogását és az éppen szembe fújó gyenge szél zizegését halljuk. Elgondoltam, vajjon rajtunk csendőrökön kívül van-e még ember, aki így látja és járja az éjszakákat? Becsületünkre van bízva minden: az ég, a tanyák, a csillagok, a csend, az alvó gyerek és alvó jószág és milyen jól van ez így... Gondolkozom és „Hálás“ megállva ébreszt fel.

Mert egy kb. 250 méter széles, kikerülhetetlen víz van előttünk. „Hálás“ füleit előre-hátra mozgatva kérde tőlem, hogy a víznek nekimenjen-e? Lábammal a bátorító jeleket megadtam és ő tétován neki indult a nagyvíznek. Aggodalma nem volt hiábavaló, mert nagyokat botlott és én is éreztem, hogy a víz a csizmám fején levő sarat mossa. Fel kellett a lábamat húznom a málhatáskára és a biztonság kedvéért egyik kézzel a nyeregkapát fogtam meg. Jó, hogy éjjel volt, nem látott senki, de különösen a gyalogos bajtársak közül nem.

Szerencsésen átértünk a vizen és hamarosan újra tereptárgyhoz értünk. Tízszor is köszöntünk jó estét. De nem jött senki. Lóról szálltam, bementem az istállóba. Villanylámpám fényénél láttam, hogy a fiatal cselédember az ágyán hanyatt fekszik és egyik lábására még a nadrágban van. Megfogtam a karját, csak akkor ébredt fel. Azt álmodta, hogy valaki beköszönt az istállóba és ő fel akart kelní. Öltözés közben, amikor az egyik lábát a nadrágba dugta hanyattdőlve tovább aludt.

Itt már kellett volna a járőrrel találkozni. Meg is kérdeztem a cselédet, aki ásitások közepette felelte, hogy csendőrök még nem voltak itt. Bosszankodtam emiatt, de olyan becsületes ábrázattal mondta, hogy el kellett hinnem. Elhatároztam, hogy egy óra pihenőt tartok és a járőrt bevárom. Lovainkat bekötöttük az istállóba.

A cselédnek mégis eszébe jutott azután, hogy az előbb nem jól beszélt, mert a járőr nem is olyan régen volt itt. El is indultunk hamarosan a járőr után s a következő tereptárgynál pihenő tartása közben megtaláltuk őket. Jelentkezett a járőrvezető, tovább mentünk.

Az egész szolgálat alatt mi sem észleltünk semmit. Szolgálat után ellenben annyit, hogy bevonulásunkkor a lóápoló majd elsírta magát, mikor a lovakra nézett. Mintha az egész Hortobágy rájuk rakta volna a sarát. Mindössze ennyiből áll egy éjszakai ellenőrzés a tanyavilágban.

Ki tudja?

Két ismert szövettermék egy-egy elő- és hátsó-indiai város után nyerte elnevezését. Melyik két szövettermékről lehet szó?

Da! a pünkösdi rózsáról.

De elfonnyadt Magyarország
Sok virágos kertje,
Jégzivatar csapott le ránk.
Termésünk elverte, —
Mit ültettünk, elpusztítá
Ezer vihar mérge
És ellepte vetésünket
Vad hordáknak férgé;
Oda lett a magyar jókedv,
Szomorúbb a nóta, —
„Halovány lett, halovány lett
A pünkösdi rózsá.”

De szép is volt valamikor
A pünkösdi rózsá —
Lantosok és fülemülék
Dalt daloltak róla;
Magyar lány keblére tűzte
Mosolyogva, nevetve,
És a szívek kigyulladtak
Égő szerelemre,
Harmat helyett könnyet hullat,
Kesereg azóta,
Siratja a jobb időket
A pünkösdi rózsá.

De még egyszer visszakerül,
Amit elvesztettünk, —
S megkönyörül a jó Isten,
Aki ott fölöttünk, —
Rózsáink ágaiba
Új szemeket ottunk,
S megmutatjuk a világnak:
Leszünk akik voltunk;
S megzendül az „azt üzente”
Lelkesítő szöve, —
Újra piros, vérpiros lesz
A pünkösdi rózsá!

Dr. Csillag Károly.

A katonai egyenruha története.

A „katona” fogalmával az egyen- vagy formaruha szinte elválaszthatatlanul fűződik össze. Lehet rendes, fegyvermezt katonaságot másképpen elképzelni, mint kifogástalanul rendes egyenruhában? Igaz, hogy a szép ruha a világháború alatt megkopott, megbarnult, szürkült, de mégis csak egyforma volt.

Pedig a katona „egyenruhá”-jával, az uniformissal csak a 30 éves háború alatt, illetve annak befejezésével találkozunk először. Hogyan, miképp keletkezett az egyenruha, miként változott a mai formáig, azt érdekesen mondja el egy nemrég megjelent monumentális mű. (Martin Lezius: „Das Ehrenkleid des Soldaten.” Ullstein Verlag, Berlin.)

Mióta a fejedelmek már béke idején is állandó hadsereget tartottak fenn — bár szerény keretek között, mert eleinte csak testőrszolgálatot végeztek — szükségesnek látszott, hogy ezek a fegyveresek egyformán legyenek felszerelve és ruházva, hogy meg lehessen őket ismerni, mint az uralkodó, az állam közegeit.

Az állandó hadseregek toborzása a rendek ellenkezése, a pénzhiány miatt majdnem minden országban nagy nehézségekbe ütközött. A gazdagabb,

oligarchiára, abszolútizmusra hajlandó fejedelmek jobbnak találták a belső rend, saját biztonságuk megóvására „megbízható” zsoldoshadsereget toborozni. Legelőször a francia királyok fogadják zsoldjukba a svájciakat. Ezek megbízható, bátor, jó katonák voltak, de sok pénzbe kerültek. Jól és fényesen kellett őket ruházni, hogy minél szívesebben vállalták szolgálatot a jobb elemek is. Szállóigévé is vált a közmondás: „Point d'argent, point de Suisse!” (Ha nincs pénz, nincsenek svájciak sem.)

Egyes államok, városok a század második felében már tarka, feltűnő ruhába öltöztetik katonáikat. Többnyire a piros színt választják. Részben, mert feltűnő, csábító, részben pedig, hogy az újonc ne ijedjen meg nagyon, ha megsebesül és vérét folyni látja, melyet a vörösposztón mégis csak kevésbé venni észre...

Az egyenruha főcélja, hogy már messziről megkülönböztethetők legyenek a hadseregek katonái egymástól, nehogy egymásnak támadjanak ugyanazon armádia fegyveresei.

Igy pl. Frunsberg lándzsásai 1525-ben a páviai csatában fehér inget hordtak vértjük felett, hogy messziről és a szürkületben is meg lehessen őket különböztetni a franciáktól. 1848/49-ben, midőn úgy a magyar, mint az osztrák részen küzdenek egyformán öltözött cs. és kir. serezek, alkalmazzák először a fehér jelszalagot a csákón az ú. n. „ellenségjelzőt”. 1864-ben pedig a szövetséges német és osztrák-magyar hadseregek katonái a balkarjukon hordanak fehér sávot, hogy egymásra ne lőjenek. A történelem megismétlődik...

Franciaországban az első egyenruházott csapat a „Gens d'armes” volt. Ez a kifejezés tulajdonképpen felfegyverzett népet jelentett. Ők képezték a király testőrségét, majd később mind jobban szaporítva létszámukat, ők látták el a biztonsági, a csendőrszolgálatot. Így vette át népünk a zsendár szót, mely a „Gens d'arm”-ból alakult s mely mindig a legkiválóbb, az elite-alakulat katonáját jelentette.

A francia „Gens d'armes” intézményt eleinte toborzott, zsoldos francia legénységgel, a poroszok is átvették 1691-ben. Ezek a válogatott katonák 2 évente kaptak 1-1 rend új, kék színű ruhát és évente 1 új kalapot. Takarékos első porosz parancsnokuk már akkor is úgy intézkedett, hogy az új ruhát nem adta ki mindjárt, hanem még néhány hónapon át a raktárakban tároltatta, míg a régi, a legénység-nél levő ruha nem kopott el teljesen. Ime, itt van a mai raktárgazdálkodás őse is.

Az állandó hadseregek és az egyenruhák rendszeresítésével majdnem egyidős az a szokás, hogy valamennyi állam hadseregében a kürtösöket, a siposokat, trombitásokat, dobosokat tarkábban, cifrában öltöztették, mint a többi katonákat. Még ma is több állam hadseregében külön díszes jelvényeket viselnek a hangászok. Így pl. az ú. n. galambkosarakat a német, az angol, a lengyel hadseregben, stb. stb.

Más hadseregekben pedig ismét az egyes fegyvernemekben belül keletkeztek elite-csapatok. Egyes ezredek, melyek különösen kitüntették magukat valamilyen alkalommal, nemcsak szebb egyenruhát, jelvényeket, de külön elnevezést is kaptak, mint pl. gránátosok, vadászok, lövészek.

Érdekes jelenség, hogy több állam tüzérsége a XVII. és XVIII. században barna egyenruhát hor-

Anyám... (Szabó Dénes eső. — Perkáta — felv.)

dott. Valószínűleg, mert a zsiros, olajos, lőporfüstös lövegek kezelésére az akkor annyira divatos fehér szín kevésbé alkalmasnak bizonyult. A régi monarchia tüzérei is 100 évnél jóval hosszabb ideig hordtak különböző színárnyalatú barna kabátot. Európa legtöbb hadseregének tűzérsege pl. élénk-piros, vagy fekete hajtókát, vállpántot hordott és hord ma is. Sok-sok ilyen hasonló szokást lehetne felsorolni, melyek már valahogyan nemzetközivé váltak.

Büszkén hordták és hordják egyes fegyvernemek és csapattestek azokat a gyakran kicsi és alig szembetűnő jelvényeket és díszeket, melyeket különös harceseményeik jutalmazásul kaptak és még ma is megható szeretettel ragaszkodnak egyenruhájuk évszázados színeihez és jelvényeihez. Ezek a hagyományok fejlesztették ki és tartják ében a fegyvernemek és csapattestek közszellemét, a „corps d'esprit“-t, melynek ápolását már Nagy Frigyes is kötelezővé tette. Az általános védkötelezettség által az egyenruha annak a közakaratra vált kifejezőjévé, mely annak viselőjét a haza hivatott védelmezőjévé avatta.

A 30 éves háborúban (1618—1648) csak a katonák fegyverzete és felszerelése volt annyira-amenynyire egyöntetű, míg a ruházatukat teljesen egyéneknek kell mondanunk. Kiki úgy öltözött, ahogy akart, ahogy tudott, aszerint, hogy a ruházatát hol szerezte, többnyire zsákmányolta. Ebben a „Landsknecht“-ek voltak különösen jártasak.

Az egyenruha első nyomait Gusztáv Adolf svéd harcosainál fedezhetjük fel, akik valamennyien báránybőr bundát (subát) viseltek, hogy a hideg ellen védekezzenek. A tarka-barka ruhát viselő császári hadseregnek nem is nagyon imponáltak.

Gusztáv Adolfnak egy 1621-ben kiadott hadparancsa azonban már arról beszél, hogy a katonának a hivatásához mért rendes ruhát kell viselnie s nem szabad pávaskodnia.

Wallenstein császári hadseregének tisztjei vörös szolgálati övet, „echarpe“-ot hordanak. A legénység azonban még mindig igen tarka. Hogy megkülönböztethetők legyenek, a svédek szalmacsóvát tűztek kalapjuk mellé. Ennek emlékére az 1927-ben feloszlott svéd testőrgránátos ezred évszázadokon át szalmakokárdát hordott díszfövegén. A császári hadsereg csapatai ellenben tölgyfa, télen fenyőfagalyat tűztek kalapjuk mellé. A monarchia hadseregének tábori jelvényét, melyet díszben honvédségünk ma is visel, erre a háborús megkülönböztető jelre vezethetjük tehát vissza.

Később azután, sok kísérletezés, próba után, mindegyik nemzet katonái bizonyos szint részesítettek előnyben, így a franciák a piros és világoskék ruhát, a poroszok (brandenburgiak) a sötétkéket, az oroszok a zöldet. Az angol gárdaezredek még ma is a hagyományos rákvörös kabátot és fekete nadrágot hordják, az osztrák hadsereg zöme 1867-ig fehér kabátot hordott, a nadrág színe előbb fehér, majd piros, végül kb. 100 éven át világoskék volt, legalább is a magyar ezredeknel. A huszárok egyenruhája ellenben minden állam hadseregében teljesen magyaros és többnyire igen tarka színű volt, rendszeren még szebb, gazdagabb, mint nálunk.

Idegen államok hadseregében is már évszázadok óta találunk huszárokat. Eleinte ezeket az ezredek magyar legénységből alakították, magyar tisztek alatt. A sok menekült kuruc stb. vitéz szívesen vállalt szolgálatot idegen fejedelmek seregében.

Miksa Emánuel bajor választófejedelem csapatai résztvettek Budavárának visszavételében. Látni, hogy nehéz lovassága nem boldogul a törökökkel, magyar fiúkból két huszárezredet szervezett.

A „bajor“ huszárok igen gyors, bátor lovasok voltak, de nem a legjobb hírnévnek örvendtek, szerettek zsákmányolni. „Lovas banditák“ néven emlegették őket. Ezek a huszárok világoskék dolmányt és bőrfoltos nadrágot, piros kucsmát hordtak, melyet később a kalpag váltott fel. A forrásművek szerint a legénység mentét, a tisztek pedig értékes tigris- és párdackacagányt hordtak.

A franciák már 1692-ben állították fel az első huszárezredet, melyet „Hussards royaux“-nak neveztek. Frigyes Vilmos még 1715-ben Savoyai Jenőtől kért magyar huszárokat. Poroszországban 1717-ben találjuk az első huszáralakulatot, magyar legénységgel. Ezek sárga zsinóros fehér ruhát hordtak, fegyverzetük görbe kard, karabély és egy pár pisztoly volt.

Mikor Nagy Frigyes lovasait Ruesch (?) császári huszárkapitány, mint azt a német forrásmű mondja, „pestvármegyei huszáraival“ szétugrasztotta, a nagy katonakirály megnyeri őt hadserege számára. Ő állította fel és szervezte meg a híres fekete huszárezredet, a neves halálfejes porosz huszárokat.

Az egyenruhák fejlődése egyúttal kulturtörténet is. A XVIII. és XIX. század végéig minden állam

Fényképpályázat.

A feltételek ugyanazok, mint a múltévi 12. számban közöltek. Határidő: 1937 szeptember 1, az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

lehetőleg élénk színekbe öltöztette hadseregét. A régi csaták löporfüstje eltakarta a mozgást, a megközelítést, sokszor csak 100—200 lépésre akadtak egymásra az ellenfelek. Szükséges volt tehát az élénk színű ruha, a csillogó sisak, csákó stb. Megváltozott azonban a helyzet a füstnélküli lőpor feltalálásával. Az ágyuk, az ismétlőpuskák már nagyon messze hordanak, tehát célszerű, hogy a küzdők minél jobban simuljanak a terephez. Elkezdődik a mimikri. Az angol-bur háborúban már ott találjuk a khaki ruhát. Az 1904—05-iki orosz-japán hadjáratban alkalmazták először a modern harcászatot. Eltűnnek a rikító színű ruhák, de még a vállszalagok színes hajtókáit is megfordítják, ha ütközetbe lépnek.

Az európai államok egy része tanult a fentebbi jelenségekből, seregeinek tábori ruhája már szürke, szürkészöld, rezedaszínű. Egyes országok azonban megtartják a régi ruhákat, pl. a franciák 1914-ben még pirosnadrággal és világoskék zubbannyal indulnak a háborúba, de hamarosan átvedlenek rezedaszínűvé. A mi hadseregünk zöme csukaszürke volt, a lovasság kivételével, 1915 elején azonban már az is szürkévé vált.

A tüzéség borzalmas hatása ismét keresett felszerelési cikké tette a lomtárba került acélsisakot, úgy, hogy a ma katonája még nehezebb sisakot hord, mint a Landsknecht 300 év előtt.

A ma hadseregei jóformán egyformák, szinte- nek, hasonlítanak egymáshoz, néhány száz méterre alig lehet megkülönböztetni őket, úgy, hogy a németek és mi a világháborúban katonáink sapkájának hátsó részére fehér szalagokat varrattunk, hogy a tüzéség felismerje őket, ha támadnak.

Némely gazdag ország, mint pl. Anglia, felismerve a tradíció óriási fontosságát, nemzetnevelő hatását, békeszolgálatra, diszre — hogy zsoldosait könnyebben toborozhassa — ismét bevezette a régi, hagyományos szép egyenruhákat.

Napjainkban látjuk ismét egy új hadsereg megalakulását, Németországot. A porosz hadsereget a történelem folyamán kétszer oszlatták fel és háromszor állították fel újból. Első serege a 30 éves háborútól 1806-ig állt fenn, a második „keret hadserege“ 1808—1919-ig. Az újonnan megalakult harmadik hadseregében nincsenek többé bajor, szász, württembergi stb. csapatok, hanem csak birodalmi németek.

A csapatok zöme megtartotta az eddigi tábori zöld egyenruhát, azonban új színeket is találunk, a repülők és tankosztatok ügyes és izléses ruházatát. Számoltak a németek a katonák hiúságával is, kimenőruhájuk díszesebb, mint a tábori, élénk színű hajtókákat, paszományokat kaptak erre.

Az egyenruhának e fejlődését, a hagyományok eredetét és kialakulását tárgyalja a fentemlített mű. Számtalan részletből tevődik össze ez a kultúrtörténet, melynek háttérét a történelem képezi. Kibontakozik belőle a fegyvernemek és csapattestek történetének számos érdekes részlete és feltárul az újkor európai háborúinak és hadvezetésének történelme.

Suhay Imre

ny. altábornagy.

Az anya szobra.

V. Oltványi Mária verse.

En szobrot állítanék az anyának,
Gyönyörű szobrot, sugárzó nagyot,
Csodálatos szépségűt, amilyet
Soha senkinek a föld nem adott.

Szép, drága arcát fátjolba takarnám,
Hogy a vágyó, gyermeki képzelet
Elhitesse minden rátekinetővel,
Az ő anyja van a fátjol megett.

A márványköbe csupán egy szót vésnék
Lángoló aranybetűkkel „Anyám“,
S míg ezt a szót a lelkem simogatja,
Mintha szeliden mosolyogna rám.

A sikerünket elkacagnánk néki,
S ha fáj az élet, — elszuttognánk azt,
Jóságos szíve felújjongna velünk,
Vagy bátorítva adna új vigaszt.

Öröm virágát és a bánat gyöngyét
Mind, az ő lábához hordanánk...
Ragyogna a szobrod ezer virágtól
S ezer könnyes koszorútól — Anyánk.

Válasz a Csendőrségi Lapok „Az országút körül“ című cikkére.

Olvasóink ismerik a folyó évi 6. számunkban „Az országút körül“ címen megjelent közleményünket. Itt közöljük szószerint a választ, amely e cikkünkre „A Közlekedés“ áprilisi számában megjelent. Sajnáljuk, hogy „A Közlekedés“ olvasóközönsége cikkünk tartalmáról csak annyit tud, amennyit az alábbi válaszból kivehet.

„Lapunk novemberi számában az „Országúti közlekedés bajai és azok orvoslása“ cím alatt közleményt adtunk közre, melyben a cikk szerzője az „Országos Közlekedési Rendőrség“ felállítása érdekében sorakoztatta fel érveit. A Csendőrségi Lapok f. évi március 14-én kelt számában 15 hasábon keresztül adatok felsorakoztatásával válaszol, amelyben közleményünk egyes megállapításait sokszor mondatként apró részletekre bontja és értelmezi, de azért nagyrészt aláírja a cikkíró dr. Buzás Sándor rendőrkapitány megállapításait, egyes részeiben pedig csendőri szempontból vitába bocsátkozik és azt igyekszik bebizonyítani és oda konkludál, hogy az országutakon a csendőrség látja el a szolgálatot, tehát nem az „Országos Közlekedési Rendőrséget“ kellene felállítani és megszervezni, hanem a már meglévő közlekedési csendőrséget kellene kifejleszteni és kis automobillal felszerelni.

Minthogy a cikket senki sem jegyezte, úgy vesszük, mintha azt a Csendőrségi Lapok szerkesztőse írná, éppen azért szerkesztőségünk kötelességének tartja, hogy arra hasonló jóindulattal és elismeréssel válaszoljon, mint azt a Csendőrségi Lapok tették.

Dr. Buzás Sándor rendőrkapitány közleményét szerkesztőségünk is magáévá tette, — hiszen észrevétel nélkül leköszölte — és az szakkörökben is ked-

vező fogadtatásban részesült. A közleményben semmiféle túlzást és célzatosságot nem találtunk, mert hiszen az országutak közlekedési bajairól minden napilap ír, a szakegyesületek kongresszusain ezzel foglalkoznak és arról az országutakat járó komoly és nyitott szemmel járó úrvezetők közül sokan újabb és újabb adatokat tudnának felsorolni.

Természetes, igen szomorú volna, ha „országúti közlekedési anarchiáról“ kellene beszélni. Ezt mi nem is írtuk és nem is állítanánk, még akkor sem, ha egyes helyeken ilyenek is előfordulnának, már csak az ország jó hírneve miatt sem. A kritikát álljuk. Aki a kritikát nem szereti, az ne foglalkozzék közügyekkel. Nekünk és a közvéleménynek csak az a fontos, hogy az országutakon is általános rend, fegyelem, törvénytisztelet és kölcsönös megértés uralkodjék.

Ezt akarja a rendőrszakíró is és a csendőrszakíró is, csak jól érthető okokból azt mindegyik a maga eszközeivel és elgondolása szerint szeretné végrehajtani és biztosítani.

A cél elérésére mind a hármunknak alapvető gondolata a nevelés, a tanítás és a prevenció s csak utolsó sorban a megtorlás.

Ha erre majd sor kerül, azt úgyis alapos mérlegelés és megfontolás után a *Belügyminiszter* úr dönti el. Mi hisszük, hogy a mérleg a rendőrség javára dől és azzal a csendőrség is meg lesz elégedve.

Aláírjuk a *Csendőrségi Lapok* azon megállapítását, hogy a szolgálati és belső ügyek tárgyalása nem tartozik a nyilvánosság elé. *Ezt mi nem is tettük és még csak konkrét adatokat sem soroltunk fel.* Pedig vannak ilyenek szép számmal. A statisztikai adatok tényleg sokat mondanak, azonban ne feledjük, hogy az országutakon elkövetett kihágási eseteknek és közlekedés természetű baleseteknek is csak kisebb hányada képezi feljelentés anyagát, hiszen nem állhat minden kilométer távolságra őrt a csendőrszolgálat és nem ellenőrizheti az összes utakat a motorkerékpáros csendőrség. Innen adódik az, hogy az országutakra és a csendőrség területére eső balesetek száma aránylagosan nem oly magas, mint a városokban, ahol a forgalom sűrű és az ellenőrzés nagyobb.

Igaz van a *Csendőrségi Lapoknak* abban is, hogy szegény ország vagyunk és szerény eszközökkel kell beérni. De szerény eszközökkel nagy eredményeket elérni nem lehet. Sem mi, sem a cikk írója nem állította, hogy az „*Országos Közlekedési Rendőrség*“ működési területe csak a közutakra terjedjen ki. Mindenki tudta és mi is határozottan állítjuk, hogy erre legfőképpen a városokban van szükség. De ha már van ilyen intézményünk, akkor célszerűségi szempontból is célszerű volna ezen intézménynek a működését az országutakra is kiterjeszteni, ahol razziaszerűleg a gyorsjáratú kis csapat-szállító gépkocsikkal a forgalmas országutakat könnyen és eredményesen le lehetne portyázni. Az „*Országos Közlekedési Rendőrség*“ felállítása nem zárja ki azt sem, hogy ne közösen teljesítsenek szolgálatot. A közös szolgálatra hazánkban is van példa elég. Pl. a repülőterek a városok területén, azaz a rendőrség hatásköri területén fekszenek és mégis azt tapasztaljuk, hogy a közbiztonsági szolgálatot a repülőtereken a csendőrség látja el és az ütleveleszolgálatot ugyanott a rendőrség végzi. Nagyvárosok kül-

területein a közbiztonsági szolgálatot több helyen az illetékes rendőrkapitányságnak szolgálatilag alárendelve a csendőrörsök végzik. De tovább megyünk. Cikkünk írója és vele együtt mi is az „*Országos Közlekedési Rendőrséget*“, mint közlekedésrendészeti „*Hatóságot*“ képzeljük el, országos hatáskörrel felruházva. Úgy, mint pl. a *Budapesti Főkapitányság „Politikai rendészeti osztályát*“, vagy pl. a *Budapesti Főkapitányság „Erkölcserendészeti osztályát*“, amely tudvalevőleg mint erkölcserendészeti központi hatóság az egész országra kiterjedő hatáskörrel működik. És a „*Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság*“ vajjon nem-e országos hatáskörrel dolgozik? Ezen szerveknél pedig mindenütt rendőrtisztek dolgoznak, sőt a KEOK-nál nemcsak rendőrtisztek, hanem belügyminiszteri tisztviselők is. Mindhárom intézmény a Belügyminisztérium hatáskörébe tartozik.

Ha felállítanánk „*Az Országos Közlekedési Rendőrséget*“, kézenfekvő, hogy a rendőrségnek ezen új szerve mint közlekedésrendészeti hatóság működne országos hatáskörrel, melynek központja Budapest volna és alosztályai a gépjárműkerületek székhelyén működő rendőrkapitányságok illetékes ügyosztályai volnának, kisebb helyeken pedig maga a rendőrkapitányság volna a végrehajtó szerve, vidéken pedig a csendőrség.

Nagyon természetes, hogy a rendőrségnek meglévő a végrehajtó szerve is, az országutakat saját maga is ellenőrizhetné, akár egyes razziaalkalmával, akár pedig kiszállások esetén és az észlelt baleseteket és kihágásokat saját közegei jelentenék fel az illetékes rendőrbíróságoknak.

Ezzel, azt hisszük, eloszlattuk a „*Csendőrségi Lapok*“ írójának aggályait aziránt is, hogy a közlekedési rendőrség, illetve az egyes kapitányságok túlságosan meg volnának terhelve a bíraskodással. A rendőri büntetőbíráskodást szabályozó ú. n. Rbsz. 17. és 30. §-a szakképviselésekről szól. Ilyen szakképviselési joggal szeretnők mi is felruházni az Országos Közlekedési Rendőrséget. Ezzel biztosítani lehetne az egyöntetűséget és a szakszerűséget a közlekedési ügyek elbírálásában ott is, ahol nem áll rendelkezésre közlekedésügyi rendőrbíróság. Ezt akarja dr. Buzás Sándor cikkírónk is. Ilyen szakképviselési joga van pl. ügyekben az államépítészeti hivatalnak, a postának a rádióügyekben, a borászati felügyelőknek a börtönytörvénybe ütköző kihágások esetében, közegészségügyi kihágások esetében a tisztiorvosoknak, stb.

A közlekedési rendőrség felállítása ne okozzon gondot más testületeknek. Igen helyesen írta cikkében dr. Buzás kapitány, hogy „*nem új szervezetre van szükség*“, mert „*ennek a szervezetnek az alapja nálunk is adva van, csak nem teljes.* Itt vannak a gépjárműkerületek székhelyein működő rendőrkapitányságok közlekedési és gépkocsi alosztályai és a nagyobb városokban működő „*K*“-rendőrök osztagai. Ezeket egy szervezetbe kell forrasztani, egységes vezetés alá helyezni és az alábbiak szerint kiegészíteni.”

Ez a kiegészítés a 8 vidéki és bpesti gépjárműkerületben, számítások szerint egyelőre kitenne 12–16 új fogalmazási rendőrtisztet, 64–84 új „*K*“-rendőrt, 26 kis csapat-szállító gépkocsit és ugyanannyi rendőrsoffőrt, tehát semmiesetre sem 22 új rendőr-

tisztet és 200—250 főnyi új rendőrt, mint ahogy azt a *Csendőrségi Lapok* cikkírója elképzei.

A rendőrségnek technikai felszereléséhez hozzátartozik a jól felszerelt csapatszállító gépkocsi. Sze mélykocsikon pár ember szállítható, tehát használata nem gazdaságos. Csapatszállító gépkocsira van szüksége a rendőrségnek nemcsak a közlekedés ellenőrzésére, hanem főleg az utcai tömegmozgalmak gyors elfojtására, az utcai felvonulások és ünnepségek forgalmának gyors és helyes levezetésére, továbbá a rögtönös kiszállások eseteiben elemi csapásoknál, tüzeseteknél és nagyobb bűncselekményeknél stb.

És ha már a rendőrségnek ilyen technikai felszerelésre van szüksége és azok felett rendelkezik is, éppen ezért, mert szegény ország vagyunk, fel kell azokat használni az országutak razziaszerű ellenőrzésére is, akár közlekedési rendőrök fognak azon helyet foglalni, akár a csendőrök is. Nem tudjuk azt sem megérteni, mi van nem érteni való a „bizottságok” munkáján. Dr. Buzás Sándor rkapitány a cikk utolsó bekezdésében pontosan megírja, hogy mi volna a teendő és a 4. alpont alatt a következő olvasható: *Nem szabad elfeledni, hogy a közúti közlekedés biztonsága nemcsak rendészeti, hanem útéptéti és közgazdasági kérdések megoldásának egész komplexumát magában foglalja.*

Ez volna tehát a „bizottságok” munkája, melyben természetesen a rendészeti és az ügyi hatóságok is képviselve kell, hogy legyenek. Hogy az útéptétnél a rendészeti szempontok is mennyire irányadók és azok közgazdasági vonatkozásai is mennyire fontosak, arra a feleletet nagyon szépen megadta ugyanaz a dr. Buzás Sándor cikkíró márciusi számunkban „A németbirodalmi autótutak” jelentőségének ismertetésében és a további kérdésekre még választ fogunk adni legközelebb közreadandó cikk-sorozatunkban, amely főleg a modern városok közlekedésének új irányelveivel fog foglalkozni.

Ha mi nem is vagyunk még olyan értelemben „motorizáltak”, mint a külföld, de erre számítani kell, mert ez az ország érdeke és erre visz a fejlődés iránya, amelytől elzárkózni nem lehet és nem is szabad.

Örömmel vettük tudomásul, hogy a csendőrség, — mint ahogy azt a *Csendőrségi Lapok* írják — az egyes útvonalakon már a múlt évben közlekedési razziaikat rendezett. Ehhez csak őszintén gratulálunk az ezt kezdeményező és végrehajtó keshthelyi csendőrszárny parancsnokának.

Külföldi példákra mi sem szívesen hivatkozunk, mert megint belső ügy volna, de megjegyezzük mi is, hogy a külföldön mindenre van példa, már csak azért is, mert nem minden államban, sőt nem is minden fővárosban működik állami rendőrség, mivel sok államban a közbiztonsági szervezet állam-sított részét még mindig egyedül a csendőrség képviseli. Innen van az, hogy pl. Párisban a csendőrség fővárosi szolgálatot is teljesít.

Ez szerkesztőségünk válasza és felfogása a *Csendőrségi Lapok* közleményére.

Ezekután is szívesen látunk minden olyan fejtegetést és kritikát, amely a közlekedés ügyét és biztonságát előbbre vinni igyekszik és azt helyes megvilágításban, minden él nélkül, tárgyilagosan fejtegeti.

A „Közlekedés” szerkesztősége.”

Emberek a nyíri homokon.

Írta: SZENTJOBBI JÁNOS alhadnagy
(Kemeese).

Hogy melyik nyíri falut illeti meg az a dicsőség, hogy ez a történet benne játszódott le, nem mondom meg, mert nem akarom, hogy akár Várda, akár Bátor, akár Szalka, akár Bakta megkisebbitve érezze magát, ha kisülne, hogy a másikon történt. De meg másként megtörténhetett és meg is történt ez, ha jól vesszük, mindegyikben, nem is egyszer, csak éppen másokkal. Mert laknak erre felé, Szabolcsban minden faluban olyan emberek, akik „tudnak” kocsmát mérni. Ezek közé tartozik Blau Icig ténsúr is, más, ismertebb nevén Banka zsidó. Kocsmája a falu végén van, bürökből, bodzából, keserűlapúból környezett homokhalmon. Rozoga épület az, kopott nádfedele be van horpadva, utcára nyíló keshedt ajtója fölött rozsdás bádogtáblán alig látszó felírás sorolja fel a sok finom italt, amit benn kapni lehet. A bürökligetben, az árokban, ami a kocsmát előtti a határ felé vezető út mellett van, két koldus fekszik tökrészezen, tátott szájjal, legyekről borítva. Ezek a pócsi bűcsúrók a többit megelőzve jöttek el s délelőtt a faluban, házról házra járva, szent éneket énekeltek a jószívű öreg-asszonyoknak, a gyalázatos Júdásról.

Borzalmasan nyekegő hangjukkal kétségbe ejtettek mindenkit, akiben csak egy csepp érzék is volt a zene iránt. Mire végigkóringyálták a falut, az átalveto tele volt dirib-darab kenyérrel, szalonnadarabokkal, egy másik átalveto lisztel, egy koszos zacskóban pedig krajeárok zörögtek. Itt tűnik ki, hogy mennyire a helyén van a faluvégén a Banka ténsúr kocsmája! Ha nem itt volna, a szegény koldus cepelhetné vissza a zsákmányt, vagy vihetné a másik faluba, görnyedve, míg kocsmát találana. Míg így egy lépéssel sem kell tovább emelniük a szükségesnél. Banka ténsúr megbecsüli „szemre” és „átveszi”. A kenyérdarabok a téhen elé kerülnek, a liszt és a szalonna a boltba jön, ellenértékét pedig kiadja Banka ténsúr rögtön, krumpliszeszéből készült valódi braziliai rumban, aminek hogy „teteje” van, mutatja a két koldus a keserűlapu között, mintegy élő reklámként tanusítva, hogy Banka ténsúrnál nem ingyen hagyja ott az az ember a pénzét!

Kánikula van, a nap embertelenül forrón tűz le a homokos faluvégre. Banka ténsúr a kocsmájában áll, ingujjra vetkőzve, szájában hoszúszerű selmeci pipával. Megelégedve legelteti a szemét a két kolduson, akik nagyokat rúgnak kinyukban, mert ahol fekszenek, ott előbb kocsmázó kupecsek disznókat pihentettek és az azokból lemaradt éhes bolhák serege megrohanta őket. Ezt azonban Banka ténsúr nem tudta s a koldusok feszengését annak tulajdonította, hogy a valódi braziliai rumba most kivételesen nem csudafamagot, hanem sülyfüvet áztatott s úgy vélte, hogy annak mutatkozik az eléggé nem értékelhető hatása: alig valami szesz s eadarabb kedv, mintha fele szesz lett volna a braziliai rum-

Ki tudta?

Arosa 1850 és Davos 1650 m-nyi magasságban fekszik a tenger színe fölött. Mindkét gyógyhely nem messze az osztrák határtól, Graubünden svájci kantonban fekszik.

nak, két-három deci után (kb. ennyinek az ára gyűl össze egy koldusnál egy faluban) pedig úgy levágja a lábáról a „kunesaftot“, — különben ezt már láttuk. — Mire Banka ténsúr észreveszi, hogy a rugdosásnak más oka is van, már maga is nyakig van bolhával, ennekokáért szakértelemmel hozzáfog két kézzel vakarózni.

Ne higgye azonban senki, hogy a Banka ténsúr pusztán csak azért süttette magát a nappal, hogy a valódi brazilai rumja hatását figyelje, vagy hogy kiegészítse a bolhaállományát. A valódi ok az volt, hogy megsejtette, hogy Gyerák, a falu egyik ágrólszakadtja a közeli szőlőben nyaraló nyugalmazott táblabírónál fát vágott már másfél napja és most végezhetett, mert se fűrészszerelés, se baltacsapás már nem hallatszik. Ezenkívül tegnap volt vége a pócsi búcsúnak és a koldusok, akik egymásután kétszer soha le nem isszák magukat egy faluban, most már kijózanodtak és szállingóznak hazafelé. Ezeket leste a ténsúr, hogy egy kis forgalmat csináljon a kocsmaájában. És csakugyan, mire az utolsó bolha is felmászott a lábászárán, jött Gyerák a tulsó oldalon, hóna alatt fűrészsze, vállán balta, a zsebében három aranyértékű pengő. Banka levette a kalapját, meghajította magát és nagyot köszönt neki:

— Jó napot, Gyerák gazda! Nagyon meleg van! Csurog a víz az emberről!

— Meleg a, meleg — ismerte el Gyerák —, de hát most van az ideje!

— Ebben tökéletesen igaza van kendnek! Ezt jól mondja kend! — hagyta rá a ténsúr. — De nem is olyan rossz idő ez, ha az ember a jó hűvösön ülve — itt a ténsúr a pipaszárja végével hátradöfött a kocsmaajtó felé —, jó hideg borocskát iszogat! — Miután így felébresztette az ördögöt Gyerákban, folytatta: — Nagyon finom kis borocskám van. Azt mondanám kendnek, hogy jöjjön, kóstolja meg, csak éppen azért nem teszem, mert tudom, hogy az aszszonytól úgyse mer kend inni, veszedelmet meg nem akarok senki közt csinálni!

Gyerák bekapta a horgot és megindult a kocsma felé.

— Nana — mondta Bankának —, hogy merek, vagy nem merek, az már nem a Banka úr...

— Blau úr! Ez a becsületes nevem! — vágott közbe Banka sértődötten.

— Az már nem a Blau úr dolga! Azt csak bízza rá... Banka úr! — fejezte be Gyerák.

— Engedelmet kérek — mentegetődzött a ténsúr —, a világról sem akartam kendet megsérteni. Ha kendnek úgy tetszik, csak parancsoljon kend befáradni. Én mindenkinek szolgálatjára állok. Ojjé! Hát miért vagyok én kocsmaáros? Három deci bort? Már itt is van!

Gyerák nagyokat nyakalva itta a cudar lörét, amit a zsidó egy piszkos pohárban eléje tett. El sem vette a poharat a szájától, míg le nem szaladt a torkán a három deci. Míg nyeldekelt, az ádamesutkájá fűrgőn ugrált le s fel, a mellétől az álláig.

— Még egyet! — parancsolta büszkén. — Banka töltött és beszélt:

— Igyon is, János, jól teszi kend, ha iszik! Kend kereste azt meg! Jól mondom?

Gyerák ivott. Jól ugyan nem esett neki, mert a moslékot, amelyet Banka itatott vele, éppen olyan jogtalanul címezte Banka bornak, mint Gyerákot gazdának. A leggyalázatosabb vinkó volt az, amit

valaha a Nyíren szűrtek. Mikor a második poharat beszenvedte, a hátán végigszaladt a hideg, a gyomrába beállott a göres, a fején a hajszálak kiegyenesedtek, mint a gerebenfogak.

— Elsőrendű, mi? Prima, mi? — fűzte a társalgást Banka, miközben töltött és a bolhákat rázogatta magából kifelé, mert gyalázatosan kezdtek viselkedni. — Bor ez magáért! Persze, aki szokatlan az erős italhoz, az nehezen bírja, különösen gyengébb természetű emberek. Pedig ez kell a munkásembernek, ebben van az erő! És aki dolgozik, az meg is kívánja, meg is érdemli! Igyon, János! Esze van érte, ha iszik! Ki kereste azt? Kend! Ki fáradt azért? Kend! Ki érdemli azt meg? Kend! Kinek mi köze ahhoz, ha kend iszik? Kárál az asszony? Ki az úr a háznál, ki parancsol? Kend! Igyon kend!

Gyerák ivott. A harmadik pohár után gondolta, hogy már jó kedvének kellene lenni és lett. Nem az alkoholtól, hanem önbeőrjítés alapján. Az önbeőrjítés adja még a magyarázatát, hogy vannak emberek, akik olyan folyadékok elfogyasztása után, amiben a legfortélyosabb német a legfurfangosabb eljárással sem tudna kimutatni egy csepp alkoholt sem, részeknek vélik magukat és úgy viselkednek, mint a részek. Lehet, hogy ebben van némi szerepe a sülyfűnek és a csudafamagnak is, de lehet, hogy a pokolbéli ital okozta kín kényszeríti örvöngésre az áldozatokat. Mindegy. Gyerák részeg volt.

Közben új vendégek jöttek. Jóni, a nagytűkores cigány, aki együltőhelyben megeszik egy félvéka sült krumplit, vagy ünnepnapokon, ha csudálatos véletlen folytán pénze van, egy pacalnak elkészített marhabendőt egy rozskenyérrel s akin úgy lóg a rongy, mint a jó lovon a sallang. Továbbá Justyán, aki az előbbi étvágyban ugyan nem, de rongyosságban felül tudja múlni. Azután a pócsi búcsúról szállingózó koldusok, nevezetesen egy lábatlan koldus, akit egy bivalyerős naplopó talicskán tolt az ajtóig, ott kiemelte és bevitte a kocsmaiba. A koldus melle érmekkel volt tele, szeretett eldicsekedni vele, hogy az Isonzónál szerezte őket, ahol a két lába is ottmaradt. Ez határozottan szebb történet volt, mint a valóság, mert bizony a valóság az volt, hogy az atyafit annakidején akkor érték tetten a vonatban, mikor két ökör árát mozgósította meg egy öreg paraszt zsebéből s menekülés közben olyan szerencsétlenül ugrott ki a vonatból, hogy a kerekék töben vágták le mindkét lábát, de hát arról e díszes gyülekezésben nem tudott senki. Szidta is a nem éppen gyöngéd „trógerjét“, hogy egy hőst, aki a hazáért vérzett és aki neki kenyéradója is, olyan vigyázatlanul lök a padlóra, de az nem sokat adott rá. Jött azután Raffa Kalderár, egy oláh cigány, kinek térdig hiányzott a fél lába, azaz úgy látszott, mintha hiányzott volna s a megmaradt csontok undok sebekkel volt borítva. Természetesen ennek is a haretéren lötték el a lábát, amit bizonyít a katonasapkája s a mellén lévő érem, ami ugyan a régi jó időkben négykrajcáros volt, de lyukat fúrtak rá és szalagra fűzték, így egészen maradványos vitézségi érem lett belőle. Raffa Jóska ugyan soha nem volt felé se a haretérnek s az előtt lába is megvan most is, csak a búcsú tartamára lett a lábaféjénél fogva laposkötéllel a farára kötve, a térdén lévő undok seb szintén a búcsúra készült, olyanformán, hogy a térdén a bőrt elevenre vakarta, azután rézkrajcárokat kötött rá, ettől borította el az

útálatos var. Ha majd hazamegy, bekeni vastagon frissen oltott mésszel és harmadnapra híre se lesz a sebeknek. Hja, kérem, minden szakmának megvan a maga fortélya. Jött azután még egy vak ember, aki csudálatosképpen csak a pócsi búcsú és nyíri vásárok idejére szokott megvakulni. Ezenkívül egy féllábú asszony mankóval, meg egy másik vak ember koldusvezetővel. Az asszony ugyan az előző napokon még egész rendesen járt-kelt és tűzkövet kínált boldognak, boldogtalannak a debreceni zsidósáron s a vak is annyira vak, hogy mikor Banka nem egészen szízig töltve tette elé a nadályragasztóban a már említett valódi braziliai rumot, káromkodva jelentette ki, hogy fel kellene akasztani minden csaló zsidót.

Közben beesteledett, a falu elcsendesedett, a tyúkok elültek, az emberek lefeküdtek s az égen ragyogtak a csillagok éppen úgy, mint máskor. A kocsmában pedig ivott mindenki nyakhajlásig.

— Bort ide, Banka! — rendelkezett Gyerák, aki meg akarta mutatni, hogy pénz dolgában nem alábbvaló ember, mint a koldusok. — Banka gyorsan számvetést csinált a fejében: Másfél favágó nap-szám, az három pengő! Eddig mehetünk és nem tovább! Mintán a számadás a Gyerák vagyonát még cselekvőnek tüntette fel, bort hozott, Jóni és Justyán pedig nyelték, mint a nyíri homok az esőt. Némi krákogás után, abban a szent hitben, hogy jó kedvük van, hozzáfogtak bögni. Jóni vitte a prímet:

*Száraz fából kapanyél:
Szép az asszony, ha kövér!
Ha nem kövér, nincsen hája!
Hej! Haj! Igyunk rája!*

A nótának azonnal hatása lett. Mindenki zongorított, ordított, a lábatlan koldus az asztalt verte az öklével, a környékbeli házörző kuvaszok pedig kísértetiesen vonítani kezdtek. A lábatlant elérte az örvénylés:

— Banka! Te komisz zsidó! Egy kenyeret, egy oldal szalonnát, egy liter rumot az asztalra! Verjétek szét a mankót a hátán, ha nem siet! — Banka mindent hozott. Jóni áhitattal tömte magába a keletlen kenyeret és avas szalonnát. — Újabb dal következett:

*Veres róka a kenderbe,
Veres asszony gyolcspendelybe
A csipőjét megriszálja!
Hej! Haj! Igyunk rája!*

Most a sánta asszony kezdte rá vékonyan, a keserűlapu közt kijózanodott és a mulatók közé telepedett két koldus bivalybasszus kísérete mellett:

*Boldog, kinek nincsen kéze,
Nincsen lába, nincsen szeme!
Pénn poltyan kalapjába:
Megfúlhat a pálinkába!*

Közben a lábatlan koldus simogatta a sánta asszonyt, míg a vak meg nem látta, ki is mankót ragadva, a hátára húzott, azután megbökte a mankóval, hogy begurult az asztal alá s akárhogy káromkodott, jajgatott, nem nézett rá a kutya sem, ezért hozzáfogott horkolni.

Az általános jókedv közepette Gyerák újból bort kért. Banka hozta is, de előbb a markát tartotta s látva, hogy Gyerák fizetni nem tud, úgy tett, mintha meggondolta volna magát és felesapott a Gyerák jó szellemének:

— Mondok én kendnek valamit! Elég lesz kendnek a kocsmázásból mára. Úgy tudom, sok aprós családja van kendnek otthon, gondoljon kend azokra is! Jól mondom, Jóni? Menjen csak kend haza a családjához. Gondolja meg, kend, mit szólna kendnek a felesége, ha még ennél is későbbben menne haza és egy fillér nélkül állítana be a családjához!

— Annyit mondok, zsidó, ne játszd velem! — dühöngött Gyerák, mikor látta, hogy bort már nem kap, de Banka a kármentőbe zárkózott előle és onnan osztogatta a jó tanácsokat:

— Ne számárogjon kend, János, hanem menjen Isten hírével, sok aprós családja van kendnek, akik várják otthon! Nem szégyelli kend magát! Azok otthon éheznek, kend meg itt duhajkodik! Annyit mondok, takarodjon kend, mert baktart hivatok, oszt ki is rúgatom kendet, meg a kalapját is elvételem, ha itt nekem kárt teszen!

Gyerák berúgta a kármentő ajtaját s Bankát megragadva, kilóditotta a kármentőből s míg az segítségért kiabált, olyat rúgott rajta, hogy az utcára perdült. A közönség tapsolt, éljenzett, ordított. Ezen Gyerák fellelkeseve, Banka után vetette magát s esküdözött, hogy felrepíti. Banka menekült és ordított, különösen mikor Gyerák kéz alá vette. Az álmukból felriasztott emberek ijedten dugdosták borzas fejüket kifelé a környékbeli házak ablakain. Valakinek eszébe jutott, hogy a faluban csendőröket látott, ezért egy szolgafiút jelentést tenni küldtek a község házára. A fiú az egyik sarkon már szembetalálkozott a zajra arrafelé igyekvő csendőrökkel, akiknek azonnal jelentést is tett:

— Izé megízélte izét az izé kapujába, osztán még izé odaszaladt, addig izé elszaladt! — A csendőrök szokva vannak az ilyen értelmes jelentésekhez s tudják, mit jelent. Megkérdezték tehát:

— Kit ütnek?
— Bankát!
— Hol?
— Mielőttünk!
— Mivel ütük?

— A jó ég tudja, csak nagyon ordít. Lehet, hogy rugdossa valaki, mert nyög is nagyokat.

Fogainkat

csak elsőrendű fogásznál
csináltassuk meg

műfog, fogtömés P 3.— Kedvező
Platinaszínű fizetési
vagy aranyszínű P 6.— feltételek
22 karátos arany P 18.—

RÓNA L.

ALL. VIZSG. FOGÁSZ
Budapest, Baross-u. 98. I. em. 2

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli
hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szelencok, matraccok és sodronyok, szőnyeg-
árak, futó- és ebédőszőnyegek, díszlámpák és az
összes vászonárak, abroszok, ágyneműdinasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

Mikor a két verekedő meglátta a csendőröket, felugrottak a homokból és álltak, mint két ártatlan bárány.

— Mit csinálnak itt maguk?

— Birkóztunk, kéremalásan, kedves őrmester úr! Jó estét kívánok! Szórakozásból birkóztunk természetesen! Jól mondom, Gyerák? Jó kedvünk volt, hát megbirkóztunk! Tudtommal ezt Magyarországon nem tiltják a törvények! Verekedésről szó sem lehet! Nálam ilyesmi elő nem fordulhat, mert nálam csak jobb emberek járnak! Jól mondom, Gyerák? Tessenek megnézni, kik vannak énnálam: csupa békességszerető ember mind! Teremtőm! Ugyan tessenek megmondani már, hány óra lehet! Tetszenek látni, a nagy játékban nem megfélemlítem róla, hogy már kilenc óra felé jár az idő! Na, ilyen sem történt meg még velem! A szegény megboldogult táti...

— Elég! — mondta az őrmester. — A kocsmában a gégekben maradt a nóta vége és csend lett, mint mikor a békák észreveszik a gólyát. A tróger a lábatlant talicskára rakta, párolgott volna ki erre, ki arra. Késő volt.

És lön, hogy a vakok láttak, a sánták jártak és a hónuk alatt vitték a mankót a község házára, a lábatlant pedig a tróger tolta szuszogva, a talicskában. Banka kétségbeesetten próbálta menteni, amit még lehetett:

— Nálam csak jobb emberek járnak, jól mondom, Jóni? Verekedés? Záróra-túlhágás? Nálam? Az ki van zárva! Ausgeschossen! Jól mondom, Gyerák?...

A pócsi nagybúcsúnak hát ilyen vége lett. És így él a nyíri homokon sok-sok ember...

Magyar hősök.

*Magyarok voltak... Vészek árján szállták,
A világ harcát rendületlen állták.*

*Magyarok voltak... Bátrak és kemények,
Szívükben hit, az ajkukon ének.*

*Magyarok voltak... Hívők és pogányok,
Almodó fajták... Vitte, vitte álmok.*

*Magyarok voltak... Mentek, egyre mentek,
Legendák szárnyán szálló regementek.*

*Egyfolytában napkeltétől napnyugtáig,
Mindig előre!... Mentek mindhaláláig!*

*Mentek, csak mentek... Soha meg nem álltak,
A vésszel és halállal cimboráltak.*

*Mentek, mentek és hulltak, egyre hulltak,
Idegen földre hangtalan borultak.*

*A csillagos ég volt a takarójuk.
Magyarok voltak... Ennyit tudni róluk.*

*Magyarok voltak... Mindhaláláig mentek...
Legvitézebb vitézek... Hősök... Szentek.*

Palasovszky Béla.

Albert Ferenc tiszthelyettes.

A román betörés alkalmával a visszavonult csendőrökből alakított Sikorszky-zászlóalj kötelékében harcolt Erdély földjéért. A zászlóalj minden harcában részt vett s bátorságával, leleményességével hamar kitüntette magát. Minden kényesebb, nehezebb, bizonytalan kimenetelű feladatra önként vállalkozott s azt legjobb tudása szerint, izzó haza-

szeretettől áthatva, nem törődve a veszéllyel, oldotta meg. Egy cél lebegett szemei előtt: pusztítani, irtani az ősi ellenséget: a románokat s mindent elkövetni, hogy mielőbb kitakarodjanak Erdélyből.

Bajtársai, előljárói értéke szerint megbecsülték. Fogaras keleti oldalán 20 emberével védte a várost. Az oláhok nagy erővel támadtak, de Albert tiszthelyettes embereivel minden támadásukat visszaverte. Egy egész éjjel át tartotta állásait az oláhok meg-megújuló támadásai ellen s reggel parancsra vonult vissza, mert a bekerítés veszélye fenyegette.

Albert Ferenc tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi érmmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

43. Kérdés. *Vadnak az országúton gépjárművel történő szándékos elliprása és a vad megtartása törvénybe ütköző cselekmény-e?*

Válasz. Az 1883:XX. t.-c. 2. §-ának 1. pontjában foglalt rendelkezés szerint a vadászatra jogosult a vadászatot a törvényben meghatározott feltételek mellett és a törvény korlátai között akkor is gyakorolhatja, ha a legalább 200 holdnyi összefüggő területet utak, vasutak, esaternák, folyók vagy patakok hasítják keresztül. Az utak, vasutak, esaternák stb. a vadászterület összefüggését tehát nem szakítják meg és az ilyen területet a vadászati jog gyakorlása szempontjából egységes és zárt egésznek kell tekinteni. Ugyanígy egységes és zárt egésznek kell tekinteni az idézett törvény 3. §-a szerint a hivatalból bérbeadandó vadászterületet (községi vadászterületet) is, amelyből a törvény szintén nem veszi ki az utakat, vasutakat, stb.

Más kérdés az, hogy az utakon, vasutakon, stb. a vadászati jog gyakorlását az 1883:XX. t.-c. rendelkezéseinek felül még egyéb rendelkezések is korlátozhatják, például útrendészeti, közlekedérendészeti, vízi rendészeti, vasúti rendészeti vagy helyhatósági szabályrendeletben megállapított más joggyakorlatok.

Az országút eszerint a vadászati jog szempontjából elvileg nem közterület, hanem mindenkor az azt körülvevő vadászterülethez tartozik. Az a vadász tehát, aki az országúton a vadászatra jogosult engedélye nélkül vadászik, mint teszi azt a gépkocsi vezető, aki vadat az országúton szándékosan elgázol, vadászati kihágást, még pedig — tekintettel a vadászat tiltott módjára, minősített orvvadászatot követ el.

44. Kérdés. *Vadnak puszta kézzel vagy kutya felhasználásával történt elfogása a vadászás fogalma alá esik-e?*

Válasz. A vadászat módjairól az 1883:XX. t.-c. 16. §-a rendelkezik. Eszerint a vadászat kétféle módon gyakorolható. 1. löfegyverrel és 2. lőháton vadászegek használatával. Ezt a két módot nevezhetjük a vadászat törvényes módjának. Az 1883:XX. t.-c. 15. §-a azonban ismer más vadászati módokat is, amelyeket azonban általában tilosnak nyilvánít. Ilyen vadászati módok a vadnak elfogása vagy megölése törrel, hálóval, hurokkal, valamint a tűzokoknak olmos eső idején behajtása, agyonverése és a fenyvesmadaraknak elfogása hurokkal és léppel. Ezek a vadászati módok az idézett törvényhely értelmében, a fenyvesmadarakra vonatkozó rendelkezés kivételével, szabad időben is tilosak, bár a törvénynek

ez a rendelkezése, büntető megtorlással (szankcióval) nem kapcsolatos s így a tiltott eszközökkel történő, vadászati vadászati mód, ha azt a vadászatra jogosult saját vadászterületén gyakorolja, nem büntethető. A tiltott eszközökkel történő vadászat csak az idegen vadászterületen büntethető, mint minősített orvvadászat. Meg kell itt még jegyeznünk, hogy az 1883:XX. t.-c. 30. §-a ismeri és egyúttal tiltott és büntetendő cselekménynek minősíti a vadak fiainak elfogását, mint vadászati módot.

A vadászatra jogosult jogát sértő minden cselekmény, amely lényegében arra irányul, hogy a még uratlan állapotban levő vad birtokba vétessék, a törvény célja és értelme szerint a vadászat fogalma alá esik. A törvényben említett két, általunk „törvényes”-nek mondott vadászati mód tehát ebből a szempontból nem meríti ki a vadászat fogalmát. Ez következik az 1883:XX. t.-c. 27. §-ából is, amely közelebbi meghatározás nélkül „tiltott eszközökkel” végrehajtott vadászatról is szól, tehát a vadászat fogalmát nem szorítja a két „törvényes” módra. A vadnak elfogása, elpusztítása fegyver nélkül és lőháton ebekkel vadászás esetén kívül is tehát vadászás. Aki tehát jogosultság nélkül vadat üzőbe vesz, s azt elfogja puszta kézzel vagy kutyával elfogtatja, vadászik s így az 1883:XX. t.-c. 26. §-ába ütköző vadászati kihágást követi el.

45. Kérdés. *Milyen adókedvezményekben részesülnek a Károly-csapatkereszt tulajdonosai?*

Válasz. A m. kir. minisztérium 1932. évi 9660. M. E. sz. rendelete értelmében a Károly-csapatkereszteseket a terültre kivett földadó, házadó és általános kereseti adó, valamint az ezek után járó állami, törvényhatósági és községi pótdók után 10%-os adókedvezmény illeti meg, feltéve, hogy a terültre kivett földadó, házadó és általános kereseti adó együttes évi összege 50 P-nél nem több.

Ez az adókedvezmény csak azt a Károly-csapatkeresztet illeti meg, aki jogosultságát a rendelet közzétételét (1932. december 22-ikét) megelőzően igazolta.

Ha a Károly-csapatkereszt egyúttal hadirokkant is, az adókedvezmény magasabb. A hadirokkantakat külön megillető adókedvezmény tárgyában a Károly-csapatkereszteségek jogosultságának igazolására vonatkozólag ismertetett megszorítás nincsen. Vagyis a hadirokkantat megilleti az adókedvezmény függetlenül attól, mikor igazolta hadirokkantságát.

46. Kérdés. *A közúti közlekedési rendszabályok 250.000. B. M. 1929. sz. rendelet 104. §-ának 1. bekezdése szerint minden kocsi tulajdonos köteles kocsiját megfelelő jelzőtáblával ellátni, amelyen a tulajdonos nevét (cégét), lakóhelyét (telephelyét) és a vármegye nevét jól olvashatóan fel kell tüntetni. Vonatkozik-e ez a szabály a szánokra is?*

Válasz. A közúti forgalomban résztvevő szán a kocsis fogalma alá tartozik s így a kérdésben ismertetett szabály a szán tulajdonosára is vonatkozik. A szán a kocsitól nem lényegileg, hanem csak abban különbözik, hogy kerekek helyett talpai vannak. Minden oly közlekedési rendszabály (péld. kivilágítás), amely a kocsira vonatkozik, a szánra is vonatkozik.

47. Kérdés. *A közlekedésügyi szabályzat 109. §-ának 1. bek. értelmében a kocsinak, illetőleg az állati erővel vont jármű vezetőjének a kocsit hajtás közben elhagynia tilos. Az elhagyás fogalma alá vonható-e az az eljárás, hogy a kocsis a gyeplőszírat a kocsis löcsére csavarja, míg maga a kocsis mögött halad több lépésnyi távolságra?*

Válasz. Ha a kocsisnak ilyen körülmények közt is módjában van a járművet hatalmában tartania vagy pillanatnyilag hatalmába vennie, nem tartjuk az ilyen eljárást a jármű elhagyásának. Feltételezve, hogy a kocsis szeme rajta van járművén. Ha a befogott lovak tüzes állatok, vagy a távolság a kocsis és a jármű közt már nagyobb, megokolt, ha a járó a közlekedésügyi szabályokra figyelmezteti az ilyen kocsist.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL

EBÉDLŐSZÖNYEGEK

P 65-101

P 28-101

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérművasznak, ruhaszövetek.

„Baross” Szőnyeg- és Kárpitonizlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény

Világhírű Styria, Wonder, Automoto, Darling, Diadal, Vénus kerékpárok és alkatrészek, Órák, ékszerek, ezüstárak megbízható minőségben. Versenyképes árban. Kedvező feltételek mellett.

DIADAL Kerékpár Varrógép **SVÁJCI ÓRAHÁZ**

Budapest, VII., Thököly-út 26.

(Múrányi-utca sark) T. 14-04-38.

Ezerképes árjegyzék ingyen

48. Kérdés. *A házörző kutya a mezőre elkóborol és üzöbe vesz egy őzet, amelyet elérve összemarcangol úgy, hogy az őz elpusztul. Kihágás gyanúja fennforog-e a kutya tulajdonosa ellen?*

Válasz. Nem forog fenn. A kutya tulajdonosa gondatlanságával a vadászatra jogosultnak okozott kárért csak magánjogilag felelős.

49. Kérdés. *Tiltott cselekmény-e, ha valaki az áruforgalom lebonyolításában nem hitelesített mértékeket használ?*

Válasz. A m. kir. állami mértékhitelítő hivatal feladata az 1907. évi V. t.-c. értelmében a közforgalomban használatos mérőeszközöknek hitelesítése és hitelesítő bélyeggel (magyar korona) ellátása. Aki a közforgalomban meg nem engedett, azaz nem hitelesített mérőeszközt használ, az 1907. évi V. t.-c. 32. §-ának a) pontja értelmében kihágást követ el, amelyeket a közigazgatási hatóság bírál el. Magyarországon a méterre alapított mértékrendszer szerint igazodnak a közforgalom mértékegységei. Ezt a rendszert fogadta el minden ország, Angolország, Oroszország, Kína és az Észak-amerikai Egyesült Államok kivételével. A hossz mérték egysége a méter, a terület mérték egysége a négyzetméter (m^2), a mérőmérték egysége a kilogramm. A közforgalomtól meg kell különböztetni a magánforgalmat, ahol tetszés szerint használhatók mérőeszközök (véka, icce, akó, stb.). Közforgalmon azt a forgalmat értjük, amikor a nagyközönség áll szemben a mérőeszköz használójával, magánforgalmon pedig azt, amikor két magánegyen olyan megállapodásáról van szó, amelyhez egy harmadiknak semmi köze sincs.

50. Kérdés. *A Szut. 400. §-a szerint a „főmagánvadásra üldözőndő bűncselekmények” esetében a csendőrség csak akkor nyomoz, ha a tettes vagy a tanúk ismeretlenek, ha a tényállás tisztázása vagy a bűnjelek megszerzése végett a nyomozás szükséges s végül ha a cselekmény hivatalból üldözőndő bűncselekménnyel van összefüggésben. Mi a csendőr eljárása, ha nem főmagánvadásra, hanem pusztán magánindítványra üldözőndő bűncselekményekről (péld. mezőrendőri vagy vadászati kihágásról) van szó?*

Válasz. Minthogy a Szut. 400. pontja csak a főmagánvadásra üldözőndő bűncselekményekre vonatkozólag szabályozza a csendőr eljárását, a pusztán magánindítványra üldözőndő bűncselekmények esetében a csendőrnek a Szut. 399. pontja szerint kell eljárnia.

51. Kérdés. *Az 1935:IV. t.-c. 281. §-ának 2. bekezdése értelmében, ha a kár 40 P értéket nem halad meg, a feljelentés erdei kihágás esetében a községi bírónál is megtehető, amely esetben a községi bíróság a rendőri büntető eljárás szabályai szerint ítélkezik. Ez a szabály csak a magánfélre vonatkozik-e, a csendőr pedig tartozik-e követni azt az általános szabályt, hogy erdei kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbíróságnak hatáskörébe tartozik?*

Válasz. A törvény nem ismer oly megszorítást, hogy 40 P kár esetén csak magános tehet feljelentést a községi bíróságnál, csendőr nem. Ezért a csendőr a nála tett ilyen feljelentést a községi bíróságnak szintén megküldheti, ha akarja; szabályosan jár el akkor is, ha a közigazgatási hatósághoz (m. kir. rendőrséghez) továbbítja. Az ilyen esetekben a célszerűségi szempontoz kell igazodni; melyik hatóság tudja legcélszerűbben (legkevesebb költséggel, legkevesebb idővesztéssel, legkevesebb eljárási zökkenővel) lebonyolítani az eljárást.

52. Kérdés. *Megfertőztetés büntetlenség gyanúja esetén (Btk. 236. §.) tisztességes leánynak számít-e az a nőszemély, aki 14 éves kora előtt többször nemi viszonyt folytatott s a fennforgó adatok szerint két ízben 20–20 fillért kapott?*

Válasz. Az állandó bírói gyakorlat a tisztesség fogalmát a nő büntetőjogi védelme körében meglehetősen tágan értelmezi. Csak azt a leányt tekinti nem tisztességesnek, aki fellelt életű, romlott, keresetszerűen, pénzért közösül, szemérmetlen, kihívó magatartásával mást a közösülésre rávesz.

Az a körülmény tehát, hogy egy különben is serdületlen, tehát az értelmi fejlettségnek még nem befejezett fokán álló leánygyermek multjából másokkal folytatott viszony kimutatható, sőt az is megállapítható, hogy a közösülésért pár fillért elfogadott is, más egyéb körülmény kiányában, a női tisztesség büntetőjogi megállapításának nem akadálya.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkosság kiderítése.

írta: KISS KÁLMÁN tiszthelyettes (Szeged).

1937 január 24-én a szarvasi őr a szegedi nyomozó osztálynak távbeszélőn bejelentette, hogy a szarvasi határban az egyik szántóföldön egy 17–18 év körüli, összeroncsolt fejű ismeretlen férfi hulláját találták.

Az alosztály fényképészeivel, Mónus János tiszthelyetessel azonnal útbaindultunk Szarvasra, ahol az őrön megtudtuk, hogy a hullát a vizsgálóbíró a helyszínéről beszállította a szarvasi hullaházba boncolás végett.

A boncolásnál jelen voltunk és a mi szempontunkból szükséges adatokat feljegyeztük. Bizonyos adatokra vonatkozóan a boncoló-bizottságtól felvilágosítást is kértünk. Nevezetesen arra, hogy milyen eszközzel történhetett a gyilkosság, továbbá arra vonatkozólag, hogy a hulla gyomrában talált és a még emésztetlen állapotban levő anyag milyen eleségből származhatik, illetve hogy mit ehetett az áldozat nem sokkal a halál beállta előtt.

A hullaboncolás adataiból megtudtuk, hogy a gyilkosság tompa eszközzel történt és azt, hogy az elhalt a halál bekövetkezése előtt 5–6 negyedórával kolbászt, vagy ehhez hasonló disznósajtot és kálacsot ehetett. A húrostok, szalonna-bőrök a gyomorban talált péppé vált anyagból pontosan kivehetők voltak.

A hulla kiléte még a boncoláskor is teljesen ismeretlen volt. A nyomozás első teendője tehát az volt, hogy azt tisztázzuk. Ez nehézségekbe ütközött, mert a hullát időközben a helyszínéről a 16 km távolságra levő Szarvasra szállították, így a nagy távolság és az erősen zord idő miatt nem akart senki sem vállalkozni arra, hogy elhalt felismerése végett Szarvasra utazzon. Később mégis akadt olyan tanu, akinek előadása szerint az elhalt náluk és a szomszédos tanyán megfordult, ahol valószínűleg még a ne-

Kerékpár1

a kitűnően bevált, legnagyobb strapát is kibíró „Turán” gépünket gyári garanciával 12 havi részletre szállítjuk a csendőrség tagjainak. **PANNONIA, VI., HAJÓS-UTCA 15.**

vét is meg tudják mondani. Így sikerült azután megtudni, hogy az elhalt Biró Mihály 18 éves, kondorosi lakos volt, aki már napokkal ezelőtt eltávozott szülei lakásáról azzal, hogy mint gazdasági cseléd, helyet megy keresni a szarvasi tanyákra.

A gyilkosság színhelyére csak január 25-én a délelőtti órákban jutottunk. Megérkezésünk előtt a kíváncsiak már mindent teljesen összetapostak. Megnehezítette a helyszínelő munkát az is, hogy 21-én és 22-én azon a környéken körvadászat volt és az egyik kör éppen a helyszín közelében fejeződött be, ahonnan azután a vadászok és hajtók minden irányban távoztak. A számtalan lábnyom közül lehetetlen volt az elhalt és a tettes nyomait kiválasztani. Azon a helyen, ahol a hulla feküdt, a sáncszerűen összehúzott, hóval kevert földben nagymennyiségű alvadt vért és mintegy 4 négyzetméter területen a hó tetején fröccsent vérvonásokat találtunk.

A boncolásnál megállapították, hogy az elhalt testén egy és ugyanazon eszköztől származó 15 sérülés volt, közülük 8 halálos. Az eszköz azonosságából arra lehetett következtetni, hogy a gyilkosságot egy ember követte el. Megkezdtek a nyomozást, amelynek során elsősorban azt akartuk felderíteni, hogy az elhalt utolsó napjaiban kivel érintkezett. Sikerült megállapítanunk, hogy a gyilkosság előtti napokban Biró Mihály Molnár András és Berkes János társaságában az egyik tanyai koresmában szórakozott. A koresmából való eltávozásuk óta az elhaltat többé nem látta senki. Megállapítottuk továbbá, hogy Molnár András a gyilkosságot követő napon szülei tanyájáról eltávozott. Eltávozására gyanút keltett, mert szülei előadása szerint ezt máskor soha sem tette. Molnár Andrást Kisszénás határában találtuk fel, ahol mostohabátyja mint cseléd szolgált. Arra a kérdésünkre, hogy miért tartózkodik mostohabátyjánál, nem tudott elfogadható választ adni. Beismerte, hogy 2–3 nappal azelőtt együtt volt egy fiatalemberrel, akinek azonban a nevét nem tudja. Később beismerte, hogy a gyilkosság előtti napon Biró Mihály, akit személyesen ismer, 18–19 óra közötti időben az ő tanyájukon volt. Onnan együtt mentek el a kondorosi olvasókörebe, ahova Birót, mint idegent, nem engedték be, mert pártgyűlés volt, amelyen a tagok vettek részt. Őt megtűrték az egyik helyiségben, míg Biró eltávozott, de hogy merre vette útját, azt nem tudja.

Mivel megállapítást nyert, hogy az áldozat utolsó óráit Molnár András társaságában töltötte el, továbbá hogy Molnár a gyilkosságot követő nap az egyik kocsmában 1 pengő 50 fillért, a dohányárudában pedig 70–80 fillért költött és a pénz megszerzését igazolni nem tudta, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy Molnár András a gyilkosság elkövetésével meggyanúsítható. A gyanút alátámasztotta az a körülmény is, hogy Molnár a gyilkossá-

got követő napon eddigi szokásaitól eltérően minden indok nélkül eltávozott otthonából.

Amint már említettem, a boncolásnál az áldozat gyomrában emésztetlen állapotban kolbászt és disznósajtot találtak. Megállapítottuk, hogy ezeket az áldozat Molnárék tanyáján fogyasztotta. Mivel az orvosi megállapítás szerint az étel elfogyasztása a halál bekövetkezése előtt mintegy 5–6 negyedórával történt, így nem volt valószínű, hogy még máshol is megfordult volna, mint Molnáréknál.

Ezeknek az adatoknak a birtokában Molnárral most már mint gyanúsítottal foglalkoztunk. Megmotoztuk és a lakásán házkutatást tartottunk. A házkutatás nem vezetett eredményre, ellenben kabátja jobboldali zsebében vérvonásokat találtunk.

A házkutatás folyamán Molnár szüleit megkérdeztük, hogy fiuk szokott-e botot használni. A szülők leírták a bot formáját és azt mondták, hogy a bot 3–4 nappal azelőtt még ott állt rendes helyén a konyhaajtó mögött, azóta azonban nem látták. Molnár András a botról nem akart tudni és a mi előkerítési kísérleteink is meddőek maradtak.

A házkutatás után Molnár András mostohabátyját kerestük fel. Azt akartuk tisztázni, hogy milyen ürügy alatt kereste fel mostohabátyját és mit vitt oda magával. Molnár András mostohabátyja elmondotta, hogy öccse azzal állított be hozzá, hogy másnap (vasárnap) a közelben levő körhelyiségben tartandó táncmulatságon akar részt venni. Molnár András átadott neki egy téglalakú pénztárcát, amelyben 16 fillér volt. Azt mondta, hogy ő vesz magának másikat. Megállapítottuk, hogy ez a pénztárca Molnár András tulajdona volt, de arra következtettünk, hogy Molnár András az áldozat pénztárcáját tartotta meg magának. Azt

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

A két

elválaszthatatlan!

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforgács. Ebédlő- és futószőnyegek, szelvények, paplanok stb. Ágynemű és leghernemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.

Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk buzat mintákkal.

ugyanis már előzőleg megállapítottuk, hogy az áldozatnak teljesen új, patkóalakú pénztárcája volt.

Molnár András további kikérdezése főleg a pénztárca és a bot hollétének firtatása körül forgott. Molnár András láthatólag belezavarodott a védekezésbe, ellentmondásokba keveredett. Áldozatával is szembesítettük, ami nagyon megtörte. A tagadással felhagyott, a gyilkosság elkövetését beismerte és arra vonatkozólag a következőket adta elő.

1937 január 20-án atyjával együtt kocsival a szarvasi hetivásárról mentek a tanyájukra. Útközben utolérték az áldozatot, aki ugyancsak kifelé, a tanyák közé iparkodott. Ő mondta atyjának, hogy hívja fel a kocsira azt a fiatalembert, atyja ezt meg is tette. Amidőn az egyik útszéli kocsmához értek, az áldozat behívta őket a kocszába és ott 2—2 pohár bort fizetett nekik. A fizetés közben megfigyelte, hogy az áldozat pénztárcájában kb. 10—15 pengő pénz van. A bor elfogyasztása után ő az atyjával együtt eltávozott, Biró pedig a kocsmában maradt. Másnap az esti órákban Biró megjelent a tanyájukon és kérte, hogy vele együtt az istállóban meghállhasson, mivel már este van s nem tud hová lenni. Haza nem mehet, mert a szülei messze laknak. Ő és szülei megengedték, hogy Biró náluk alhasson. Amidőn együtt lefeküdtek, ő nem tudott elaludni, azon gondolkozott, hogy miképen tudná megszerezni a Birónál levő pénzt. Ekkor elhatározta magában, hogy az éjjel Birót megöli és a tanya udvarán a trágyadombba elássa. Szándékát azonban nem látta jónak, mert Birót a szomszédjukban lakó egyik barátja vezette a tanya-ra és attól tartott, hogy könnyen kitudódott volna a bűncselekmény. Egész éjjel nem tudott aludni, állandóan a pénz megszerzési módján törte a fejét. Reggelre elhatározta, hogy másnap éjjelre ismét meghívja Birót és ha akkor egyedül jön hozzájuk, álmában agyonüti és ha alkalmasabb helyet nem talál, a trágyadombon ássa el. Ez az újabb terve ismét nem sikerült, mert atyja másnap azt mondta, tekintve, hogy jó szánút van, a trágyát a napokban ki kell hordani a szántóföldre. Később arra gondolt, hogy ha a tengeriszárat rövid időn belül elhordják, azonnal felfedezik a bűncselekményt. Végre abban állapodott meg, hogy Birót egy olyan helyre csalja el, ahol a közelben nincs tanya, ott végez vele és a földbe elássa.

Másnap reggel felkelés után meghívta Birót, hogy este újból jöjjön vissza hozzájuk és elmennek az egyik lányos házhoz, hol az anya nem lesz otthon és a leánnyal majd jól elszórakoznak. Az esti órákban Biró meg is érkezett s mert szülei elleneztek, hogy újból visszahívja, elbújtatta az istállóban a jászol alá, hogy anyja meg ne lássa, ha az istál-

lóba megy a teheneket fejni. Amidőn anyja a fejést elvégezte, Birót kihívta a jászol alól, hozott neki a padlásról kolbászt, a kamrából disznósajtot és kalácsot és megvendégelte. Miután ő is megvacsorázott, szüleinek azt mondta, hogy rövid időre az olvasókörebe megy. Magához vette egy fejszenyélből készült akáefa botját és Biróval együtt elindultak olyan irányba, ahol a közelben tanya nincs. Ugy gondolta, hogy arra alkalmas helyen a mellette haladó áldozattól lemarad, egy lépés után valamit szólani fog hozzá s midőn az visszanéz, halántékoni üti. Ha eszméletét elveszíti, addig üti, míg meg nem hal. Ezt azért gondolta így, mert az áldozat nálánál jóval erősebb és kiképzett boxoló volt és attól tartott, hogy ha az első ütést elhibázza, Biró védekezni tud és esetleg le is ütheti őt.

Midőn a tanyájuktól mintegy 1500—1700 méter távolságra jutottak és a helyet alkalmasnak vélte, lemaradt a balról menő Biró mellől és szólt neki: „Te Miska!” Biró ekkor egy kissé jobbra fordulva visszanézett, ő pedig ekkor a már előrenyújtott jobb kezében levő bottal halántékoni ütötte. Biró az első ütés után előre lebukott és a földre esett. Ezután még vagy 15-ször sujtott az áldozat fejére s mert még mindig mozgott, csizmájával a hasára, majd a szájára lépett, hogy mielőbb megfulladjon. Amikor látta, hogy már nincs élet benne, a nadrágzsebéből kivette pénztárcáját és öngyújtóját. Ezután a porhanyós szántóföldön csizmájával kevés földet húzott össze a holttestre.

A botot a helyszín közelében egy barázdában a hó alá rejtette el, a pénztárcát, a benne volt 6 P-vel és az öngyújtót pedig bátyja padlásán levő zab közé dugta.

Molnárt a szarvasi örs elfogta és az általa előadott helyen megtalált bűnjelekkel együtt a gyulai kir. ügyészségnek adta át.

Gyilkosság nyomozásánál — ha az áldozat ismeretlen — a nyomozás első teendője a kilét megállapítása, mert a tetteshez rendszerint csak az áldozat kilétének és így előző életének, viszonyainak, környezetének ismerete révén lehet eljutni. Az áldozat életének utolsó idejét részletesen fel kell deríteni és mindig meg kell állapítani, hogy hol, mikor, kinek a társaságában látták utoljára élve. Ennél a nyomozásnál is ez a két tényező vezetett eredményre.

A „Steyr-Wallendrad“ Puch „Everest“ világhírű **KERÉKPÁROK** csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak 10.—, 15.—, 20.— pengős havi részletre. A védjegyzett „Everest“ tura kerékpár már P. 130.—tól részletre megrendelhető. **Szigeti Károly** Budapest, V., Visegrádi-utca 11/a. Emelet Kérjen díjtalan árjegyzéket.

FOTÓ-
gépeit és cikkei
SZENES MÁRTONNÁL
szerezze be.
Főüzlet: Bpest, IV. Károly-körút 16. Tel.: 1-891-66
Fióküzletek:
VI., Teréz-körút 1/c. Telefon: 1-259-66.
VI., Teréz-körút 41. Telefon: 1-124-71.

Csendőröknek Részletre is
Ciánóz
Dr. Jámbor, mérnök
268-270 és 268-279

Leleplezték II. Rákóczi Ferenc lovassobrát. Fényes külsőségek között leplezték le május 2-án délelőtt II. Rákóczi Ferencnek, a nagy fejedelemnek lovassobrát a Kossuth Lajos-téren. A díszemlévényen József kir. herceg, Albrecht és József Ferenc kir. hercegek, a hercegprimás, a miniszterelnök, a kormány tagjai, a budapesti külföldi követek és különböző küldöttségek várták Kormányzó Úr Ó Főméltóságát, aki fél 11 órakor érkezett. A Himnusz elhangzása után Darányi Kálmán miniszterelnök engedélyt kért a szobor leleplezésére. Kormányzó Úr Ó Főméltósága intett, mire lehullott a lepel és a tavaszi napsütésben felragyogott a fejedelem bronzbaöntött alakja. Rákóczi szobra marsallbottal a kezében, az országház épülete felé fordulva néz végig a téren. A mű Pásztor János alkotása. A kormány nevében Hóman Bálint kultuszminiszter mondott avatóbeszédet és hódolt Rákóczi emléke előtt. Utána Szendy Károly polgármester vette át a főváros nevében a szobrot, majd az emlékmű megkoszorúzása következett. Elsőnek Kormányzó Úr Ó Főméltósága helyezte el koszorúját a fejedelem szobrán.

Szobrot emeltek gróf Hadik tábornagnak. Április 29-én délelőtt nagy ünnepség keretében leplezték le a Várban gróf Hadik András tábornagy lovassobrát. Az ünnepségen résztvett Kormányzó Úr Ó Főméltósága is, akinek érkezése után vitéz Csernőy-Schneidt Gyula ny. tábornok mondott emlékbeszédet. Az emlékbeszéd után vitéz Csernőy-Schneidt ny. tábornok, a cs. és kir. 3. Hadik András huszárezred utolsó háborús parancsnoka átnyújtotta a régi aradi Hadik-huszárezred lobogóját a mostani nyíregyházi Hadik-husárok küldöttségének, gróf Hadik András kardját pedig a Hadimúzeum megbízottjának. Kormányzó Úr Ó Főméltósága ekkor engedélyt adott a szobor leleplezésére, majd vitéz László Miklós ny. altábornagy ismertette a nagy hadvezér és a Hadik-husárok történetét, végül pedig Szendy Károly polgármester székesfőváros nevében átvette a szobrot, amely Vastagh Gyula alkotása. Az új szobor talapzatára elsőnek a Kormányzó Úr Ó Főméltósága helyezte koszorúját, majd utána még sokan mások, köztük a nyíregyházi huszárezred küldöttsége is.

Megnyílik a Hadimúzeum. Május 29-én Kormányzó Úr Ó Főméltósága fogja a Hadimúzeumot megnyitni, május 30-án, a hősök napján pedig a nagyközönség számára is megnyitja kapuit katonai emlékeinknek és hagyományainknak ez a kincsestára. Ennek a múzeumnak minden apró tárgya is egy-egy darab történelem és bizonyító emléke a magyar katona áldozatos hősiességének. Évek hosszú során át tartó

nehéz munka volt ezeknek az addig szétszóró emlékeknek az összegyűjtése és rendszerezése, de az eredmény messze felül is fogja haladni az általános elképzelést és várakozást. Gyönyörű intézménnyel leszünk gazdagabbak s mi, csendőrök, méltán várjuk örömmel és kettőzött büszkeséggel a megnyitás napját, mert a magunk szerény emlékei is a Hadimúzeumban kaptak helyet. — Itt közöljük a Hadimúzeum igazgatójának a kérését önkéntes munkatársaihoz, hogy az 1923 óta kiadott és érvényes igazolványukat az igazgatóságnak mielőbb adják vissza, a május 29-i megnyitással kapcsolatban újat kapnak helyette.

Megtámadott esendő. A lenti-i örs állománya tartozó Tóth Ferenc IV. törzsrőrmester és Kiss Kálmán esendő alkotta járőr április 26-án a Lentikápolna községben tartott tanemulatságot ellenőrizte. Bollér József földmíves lefegyverzési szándékából megragadta a járőrvezető szuronyát. Tóth törzsrőrmester Bollér kezéből a szuronyt kirántotta, miközben a szurony Bollér tenyerén nyolc napon alul gyógyuló sérülést okozott. A járőr tagjai nem sérültek meg. A kivizsgálás megindult.

Csendőrségi Közlöny 9. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Alhelyeztetek: Kürthy Endre alezredes ideiglenes kerületi parancsnoknak Miskolcra; Forgács Vilmos alezredes ideiglenes kerületi parancsnoknak Szegedre; Raskó

Fárasztó szolgálat után

felüdít a jó

MELEG FÜRDŐ!

De ha nincs a házban vízvezeték?
Ezen könnyen lehet segíteni.

A hófehérre zománcozott

LAMPART

önfűtő fürdőgarnitúra
(kád és kályha) bárhol

szerelés nélkül

könnyen beállítható. 4-5 kg fával, 40 perc alatt
vízvezeték nélkül tökéletes meleg fürdőt ad.

A melegvíz, — mint a vízvezetékből, csapon át
folyik a kádba.

KÉRJEN PROSPEKTUST!

Hivatkozzék e hirdetésre.

LAMPART Gyártmányok Eladása Kft.,
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19.

Legprimább minőségű német gyártmányú varrógépek

(hímző minimális használattal)

A m. kir. csendőrség részére amíg a készlet tart, egy évi részletfizetésre.

Felsőszekrényes	P. 260.—
Sűlyesztős 2 fiókos	„ 320.—
Sűlyesztős 2 fiókos csapó asztallal	„ 340.—
Sűlyesztős, 2 fiókos faállványal	„ 360.—

5 éves garanciával.

HORVÁTH VILMOS mechanikai vállalat BAJA.

FEHÉR-nemű és más ruha szükséglete legolcsóbban beszerezhető kedvező fizetési feltételek mellett
FEKETE József cégnél, BUDAPEST, VII.,
IZABELLA-utca 34.

Alfréd alezredes kerületi parancsnokhelyettesnek Miskolcra; *Haras László* g. őrnagy előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VI-c. osztályába, Budapestre; *dr. Gergely Sándor* alezredes, beosztott törzstisztnak, Székesfehérvárra; *dr. Szűcs István* III. alezredes, beosztott törzstisztnak, Szegedre; *Szendródi Béla* alezredes, beosztott törzstisztnak, Szombathelyre; *nemes Csáthy György* alezredes, a szabályzat-szerkesztő és tanulmányi bizottsághoz tagként, Budapestre; *Gádory József* alezredes, osztályparancsnoknak, Pécsre; *Bokody László* alezredes, osztályparancsnoknak, Kaposvárra (III. osztály); *vitéz Békefy Sándor* őrnagy, osztályparancsnoknak, Kecskemétre; *Tóth Ernő* őrnagy, osztályparancsnoknak, Veszprémbe; *Perényi Géza* őrnagy, osztályparancsnoknak, Balasgyarmatra; *Hiday Sándor* őrnagy, előadótiszt minőségben a debreceni VI. kerülethez; *Ilosvay Ernő* őrnagy, szárnyparancsnoknak, Tiszafüredre; *Agoston István* őrnagy előadótisztnek a szombathelyi III. kerület törzskéhez; *Porpáczy Jenő* százados, szárnyparancsnoknak, Tabra; *vitéz Demény Elemér* százados, szárnyparancsnoknak, Magyaróvárra; *vitéz Sarlay István* százados, előadótisztnek a miskolci VII. kerület törzskéhez; *Mariska György* százados, szárnyparancsnoknak, Pápára; *Nagyalásonyi Barcza Jenő* százados, szárnyparancsnoknak, Szombathelyre; *Apor József* százados, szárnyparancsnoknak, Budapestre (4. szárny); *Zalasy Ferenc* százados, szárnyparancsnoknak, Mohácsra; *Ferenczy Endre* százados, szárnyparancsnoknak, Debrecenbe (1. szárny); *Fekete László* II. százados, oktatótisztnek a nyíregyházi gyalogtanalosztályhoz; *Beodray Ferenc* százados, szárnyparancsnoknak, Budapestre (1. szárny); *Fekete Pál* I. százados, oktatótisztnek a tatabányai gyalogtanalosztályhoz; *vitéz Szecei Feődőcs Gyula* főhadnagy, ideiglenes parancsnokul a 2. lovas tanalosztályhoz, Kiskúnhalasra; *Pápay Ferenc* főhadnagy, osztálysegédtisztnek, Debrecenbe; *Máté Ferenc* főhadnagy, osztálysegédtisztnek, Kecskemétre; *Várbiro György* főhadnagy, oktatótisztnek a pestszenterzsébeti gyalogtanalosztályhoz; *dr. Vértess Lajos* g. százados, hivatalfőnöki minőségben, Pécsre; *dr. Király József* g. százados, előadótisztnek a belügyminisztérium VI-b. osztályába, Budapestre; *Alsó-Csernátó Cseh Lajos* g. százados, előadótisztnek a belügyminisztérium VI-b. osztályába, Budapestre; *Tóth Károly* I. g. százados, előadótisztnek a szegedi törzsgazdasági hivatalhoz; *Benyószky István* g. százados, előadótisztnek a pécsi törzsgazdasági hivatalhoz; *Ormay József* g. százados, gazdasági hivatalfőnöki minőségben, Sopronba; *Murányi László* g. főhadnagy, gazdasági hivatalfőnöknek, Szekszárdra; *Tartósan vezényeltettek: Fejér Károly* százados, beosztott tisztül a nyomozó osztály törzsalosztályához, Budapestre; *Argay Ferenc* g. főhadnagy, a csendőrségi felszerelési anyagraktárhoz. *Kinevezettek: Huszár Ágoston* alezredes parancsnokhelyettesül a budapesti I. kerületnél; *Perey László* alezredes parancsnokhelyettesül a szombathelyi III. kerületnél; *Fodor György* alezredes parancsnokhelyettesül a szegedi V. kerületnél; *Oláry Sándor* alezredes parancsnokhelyettesül a debreceni VI. kerületnél; *Vattay Ferenc* I. alezredes parancsnokhelyettesül a székesfehérvári II. kerületnél; *Bertaalfy Dezső* alezredes a belügyminisztérium VI-b. osztály vezetőjének helyettesévé; *vitéz Halmy József* alezredes a nyíregyházi osztály parancsnokává; *Bodrogai András* őrnagy a győri osztály parancsnokává; *vitéz Szentpétery János* őrnagy a zalaegerszegi osztály parancsnokává; *Berlányi Zsigmond* őrnagy a szolnoki osztály parancsnokává; *nemes Szentolgyi Rikárd* őrnagy az őrsparancsnokképző iskola parancsnokául; *Pogány Ferenc* százados az őrsparancsnokképző iskola I. századának parancsnokául; *Sasady Arthur* alezredes a budapesti I. kerület beosztott törzstisztségé; *Gábor Péter* alezredes a budapesti I. kerület beosztott törzstisztségé; *vitéz Soós Gusztáv* őrnagy a budapesti I. osztály parancsnokává; *Zsigmond János* őrnagy a szombathelyi III. kerület segédtisztjé; *vitéz Haraszthy István* őrnagy a debreceni 2. szárny parancsnokául; *Fehér-*

vary Ferenc százados a székesfehérvári osztály segédtisztjé; *vitéz Kőszegi-Megay László* főhadnagy a nyíregyházi osztály segédtisztjé; *Garay István* II. hadnagy a szolnoki osztály segédtisztjé; *Dienes Andor* g. főhadnagy a szombathelyi osztály gazdasági hivatalának főnökévé. — *Beosztottak: Farkas Dezső* őrnagy előadótiszt minőségben a debreceni VI. kerület törzskéhez; *Kossuth József* őrnagy, a belügyminisztérium VI-c. osztályának előadótisztje, tartós vezénylésének megszüntetése mellett a belügyminisztérium VI-c. osztályába; *dr. Tegzes Ernő* főhadnagy oktatótisztül a nyíregyházi gyalogtanalosztályhoz; *Körmeny Árpád* g. százados előadótisztül a szombathelyi III. kerület törzsgazdasági hivatalához. — *Tiszti rendfokozatukról lemondtak: Márkus Elemér* és *Ditrői Zoltán* g. századosok. — *Allandó nyugállományba helyezettek: Bujdosó Imre* debreceni VI. kerületbeli alhadnagy, *Csányi Imre*, *Janka Ferenc* budapesti I. kerületbeli, *Szabó györgy* szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettesek, *Sipos András* budapesti I. kerületbeli alhadnagy és *Sághegyi Bálint* budapesti I. kerületbeli tiszthelyettes. — *Névváltoztatások: Szeszák János* próbacsendőr család névét „*Szenási*“-ra és *Hudra Kis László* csendőr „*Homoki*“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — *Szabályrendeletek: „Cs-6. „Szolgálati Utasítás a m. kir. közlekedési csendőrség számára. Tervezet”* című szolgálati könyv kiadása. Legénységi előléptetési rendelkezések kiegészítése. Gyógy- és élelmiszeri költségek újabb szabályozása a m. kir. honvédelmi és közrendészeti kórházakban és a budapesti honvéd gyógyfürdő kórházban. Kard- és szuronyt összekötő szíjacska törzése a rendszeresített cikke közül. A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. A szakasparancsnokok szolgálati öltözete, felszerelése, fegyverzet és a szolgálatba elviendő tárgyak. A közúti forgalomban résztvevő gépjárművek és pótkocsik (póttengelyek) megvizsgálása, a megvizsgálás időtartama és helye. Az 1937. év második negyedében használandó gépjármű-adójegyek. A m. kir. belügyminiszter a Zala megyébe bekebelezett Szentadorján és Lisse községek egyesítését elrendelte. Az új kisközség végleges neve Szentadorján. Pályázat a csendőrség állami rendszerű kiegészítő szolgáló létszámában több megüresedett alkalmazásra.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., flsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. thts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. sz. *Fekete Imre* ny. törzsrőmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új disztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsrőmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondallal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

A **balfi gyógyfürdő** igazgatósága a folyó évi fürdőidényre a csendőrség részére a következő kedvezményt nyújtja: A fürdőidény alatt 15 tiszt részére teljes ellátásért és szobáért napi 6 pengő 50 fillér, de csak akkor, ha igénylésüket előre közlik. Fürdés külön 1 P. Legénységi csendőregyének a fürdőidény kezdetétől befejezéséig 50 százalékos kedvezményt kapnak. A fürdőidény kezdete: május 15, szeptember 30, illetve mindaddig tart, míg fürdővendég van. Vasútállomás: Harka-Kópháza és Kópháza-Balf. Posta és távirat: Harka-Kópháza.

Eladó Continental gyártmányú portable-írógép (hordozható táskában), lukszus kivitelben, alig használt állapotban. Érdeklődők forduljanak Kovács János törzsrőmesterhez Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.

Új üzletünkben
különleges kedvezményt
nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bútorok, berendezések, szőnyeg, matrac, ágynemű, paplan, függöny, ágynemű és fehérnemű anyagok. Kész ruhák, kabátok, szövetek őriasi választékban.
Előleg nélkül leghosszabb lejáratú részletfizetésre Budapest, VI., Szondy-u. 25.
Vörösmarty-utca sarok.

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképvislet:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Varga Imre Bihar megye nagykátaí születésű csendőrt (esetleg tiszthelyettes) keresi unokaöccse: Major Gyula, Tapolca, Szent István-utca 6. szám alatti lakos. Aki tud róla közölje a megadott címre.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Váscrhelyi György, K. Szabó Béla törzsőrmester v. A szombathelyi III. kerületben: Mille István tiszthelyettes, Kelemen Ferenc, Molnár István I. Horváth Vince I. törzsőrmester v. A pécsi IV. kerületben: Szabó Sándor, Csapó József törzsőrmester v. A debreceni VI. kerületben: Kovács József I. és Szabó István II. törzsőrmester v.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Sebő János törzsőrmester v. Szenczy Gizellával Győrött, Szilágyi Sándor törzsőrmester v. Gémesi Gizella Stefániával Salgótarjánban, Gelencsér György törzsőrmester Kopjás Jolánnal Nagykátán, Arany István őrmester Fejős Ilonával Nagykátán, vitél Major János őrmester Szabó Margittal Csepelen, Virág Béla őrmester Börzsei Lujzával Ötvenyben, Sente Géza őrmester Kele Margittal Balasagyarmaton. A székesfehérvári II. kerületben: Gyöngyösi József törzsőrmester v. Honn Máriával Nagyvácsnyban, Bérzes Lajos törzsőrmester v. Kolosár Katalinnal Eszterháza, Szabó Sándor törzsőrmester Pelenta Margittal Siófokon, Belső Gyula törzsőrmester Pete Jolánnal Szomodon. A szombathelyi III. kerületben: Molnár István I. törzsőrmester v. Klubber Katalinnal Kercán, Földi János törzsőrmester Guld Máriával Hosszúpérezstegen, Házi István törzsőrmester Birkás Ilonával Alsó-oszkon, Németh Ferenc IV. törzsőrmester Péntes Juliannával Balatonlellén, Kálmán Lajos törzsőrmester Boncz Máriával Táplánfán, Hegedűs János I. törzsőrmester Kiss Máriával Söptén, Horváth Gyula I. törzsőrmester Németh Agnessel Kisunyomban, Mészáros András törzsőrmester Jandrasits Margittal Vasszentmihályon, Vincze István II. törzsőrmester Egyed Emmával Körmenden, Lakatos István törzsőrmester Halász Ilona Máriával Sopronban, Nardai József őrmester Saller Jolánnal Órmagyaródon, Tóth Ferenc I. őrmester Gerencsér Máriával Sárvaron. A pécsi IV. kerületben Csörtő József törzsőrmester Göcze Izabellával Szentlőrincen, Kiss Lajos I. törzsőrmester Steig Máriával Szombathelyen, Tarró József törzsőrmester Varga Margittal Martonvásáron, Marton János törzsőrmester Hegedűs Eszterrel Szabadszálláson, Tari Kálmán törzsőrmester Sonkoly Margittal Ókecskén, Markó Gergely törzsőrmester Wachtler Katalinnal Bácsalmáson, Tenkés István törzsőrmester Bánhidi Ilonával Kiskunmajsán. A szegedi V. kerületben: Tóth Ferenc számvevő tiszthelyettes Végh Zsuzsannával Kunszentmiklóson, Bárdos János törzsőrmester v. Menyhart Irénnel Jászapátin, Varsányi Antal törzsőrmester Kelemen Juliannával Ócsodón, Zsoldos László törzsőrmester Majzik Irénnel Nagykőrűn. A debreceni VI. kerületben: Czibere Gábor várakozási illetményekkel szabad-ságot törzsőrmester v. Csizmadia Ilonával Mátészalkán. A miskolci VII. kerületben: Nagy Kristóf törzsőrmester Farkas Erzsébet Arankával Miskolcon és Makó István törzsőrmester Kerekes Juliannával Göncön.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: Borsos János törzsőrmester v.-nak Tibor-László nevű fia, Makrai István törzsőrmesternek Miklós-Tibor-József nevű fia, Dani József törzsőrmesternek Edit-Margit nevű leánya, Kozma Mihály II. osztályú altisztnek Sándor nevű fia. — A székesfehérvári II. kerületben: Laki István tiszthelyettesnek László-István nevű fia, Santa F. József törzsőrmesternek Lorant-Károly nevű fia. — A szombathelyi III. kerületben: Salamon János II. törzsőrmester v.-nak Ilona nevű leánya. — A pécsi IV. kerületben: Körös Lajos törzsőrmesternek Éva nevű leánya, Agoston József I. törzsőrmesternek Katalin nevű leánya, Nagy Pál II. törzsőrmesternek Piroška-Mária nevű leánya. — A szegedi V. kerületben: Szalóki András törzsőrmesternek Mária-Emília leánya, Marosfi Károly törzsőrmesternek Izabella nevű leánya. — A miskolci VII. kerületben: Kövári András törzsőrmesternek András nevű fia, Végső György tiszthelyettesnek Veronika-Erzsébet nevű leánya és Adonyi József törzsőrmesternek Éva-Erzsébet nevű leánya.

SZÜCS A. kárpitosmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. 40 éves cég. Telefon: 189-288.

Komplett lakásberendezések, kárpitozott bútorok. Speciális bőrbútorkészítés, javítás és festés. FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átésziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúraleveletet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-

A fényképezés

hasznos

segédeszköz

nemcsak szórakozás, mint régen volt. — Ezért ne csak szemre válassza ki fényképezőgépét, hanem olyat vegyen, melynek megbízhatósága kétségtelen

KODAK 620

Junior-készülék F 6.3 lencsével

Könnyű, egyszerűen kezelhető, nagy teljesítményű. — Kapható minden fotózletben. Budapest, valamint vidéken is!

ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszámba szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik küléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy önjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Kérdezők kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénai az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám”

K. A. tőrm., Dombóvár. Nem elég éles.

P. L. eső., Vasas. Legjobb a favágó képe, ez jó felvétel. A többi általában homályos és túlsokat akar egy képen mutatni. Kivétel a járőr, azt közöljük.

V. S. eső., Felsőgalla. A címváltozást előjegyeztük. A „Ki tudja?”-kérdéseink nem pályázatok, csak kis fejtörőnek közöljük ezeket az apróságokat. A következő számokban mindig közöljük a feleleteket s így mindenki önmagát ellenőrizheti, hogy csakugyan tudta-e, ami a kérdésben volt. Ami pedig a képet illeti, legjobb megoldás, ha beküld még néhányat.

Kajászsószentpéter. Közöljük.

Nyírmihálydi. L. L. ny. á. alezredes. Címe: Pécs, Madách Imre-u. 4.

Kutató S. A. A levéltár Bécsben kutat, mi pedig a keresett tiszti címet keressük. Az eredményt ugyanerre a jelígre később közöljük. Mindezeknél többet nem tehetnek, ha a levélben említett tiszték nyilatkozatai is megvannak. Várják meg a kutatások eredményét. Aláíratlanul levelet ne tegyen postára, ez sértő rendetlenség.

H. R. Kaposvár. Tombázt Károly ezredes 1922-ben meghalt.

Maros. Ön is természetesnek fogja találni, hogy a vonatkozó szabályzat 18. d) pontja miatt az eset különleges elbírálás alá fog kerülni, azért mindkettőjük jövője érdekében azt ajánljuk, hogy csak akkor adja be a kérvényt, ha a legteljesebb bizonyossággal meg van győződve arról, hogy a levele 1. pontjában írt körülmények valóban olyanok, amint írja. Ön, mint nagyon is érdekelt, másként lát minden dolgot, ítéletében vigyáznia kell. Vigyáznia, mert nemcsak az Ön jövőjéről van szó, hanem másnak a sorsáról is. Az a másik nehezebben heverné ki a visszautasításból ráeső részt,

az ő további életére ez nagyobb befolyással lenne, mint az Önre. Látogatásait is — azt tanácsoljuk — csökkentse, számdékat másokkal nem kell közölni. Meg kell tenni mindent, hogy az előre nem tudható döntés a nagy nyilvánosság előtt minél kevésbé sujtja a másik felet, ha az kezzeztlen lenne. Egyelőre csak annyi a tény, hogy a leírt körülmény elvileg nem akadály, mert mások botlása miatt senkit büntetni nem lehet.

Kovács János őrmester. A malomellenőr csak a főszolgabíró útján veheti igénybe a járőrt a Szut. 529. pont utolsó bekezdése értelmében.

93/45. Kívánsága szerint azonnal válaszolunk, azonban nem azt, amit vár, mert a levelét nem értjük. Mit jelent sen pl. ez: a katonai nyugdíjtörvény 4. pontja értelmében mily eljárás teendő? Azután mi ez: a szolgálati pótdíjból a bizonyos % beszámíttatik-e? Kérünk világos, kerek, tiszta mondatokat. A levél végén azonban feltétlenül hagyja el az „aláíratos tisztelettel” kifejezést, hagyja azt azoknak, akik nem katonák.

Cserhátsurány. 1. Szabályzatban előírva nincs és ha parancsnokságai eddig nem rendelték volna el. Ön, az őrsparancsnok szabja meg, hogy a helyiségek kulesát hol tarták. 2. Nincs előírva, nem kell bejelenteni.

T. F. Sebesült. A török hadiíremshez tartozó szalagot postán elküldtük. Ára 1 P 50 fillér, küldje be ezt bélyegben hozzánk. A szalagot a zubbony felülről számított második gomblyukában kell viselni, mint régebben a német vaskereszt szalagját.

Dormánd. Be kell jelenteni a belügyminiszter úrnak (VI. b. osztály) és a bejelentéshez csatolni kell a házasság felbontását kimondó bírói ítéletet. Ugyanakkor kérni kell az özevgyi ellátás folytatolagos folyósítását.

Sz. S. thts., Szekszárd. Használja egészséggel.

T. I. thts., Kondoros. Szép, de nem különleges teljesítmény. Néhány év még kell ehhez.

KÉZIRATOK.

Ny. J. thts., Tata. Lényegében ismétlése az előzőnek.

Harsány. Egyet közlünk.

Mindszent. Nem sikerült, különösebb érdekesség nélkül való írás. Szerencsés csendő, hogy ilyen eseteket élt meg. Írásait mások is szívesen elolvassuk és ha alkalmasnak látszanak, átdolgozva közölni fogjuk. Gyakorlati tapasztalatokat ír meg s ebben a tekintetben elismerés illeti, erre kértük olvasóinkat mindig s Ön ennek megfelel.

Banképület III. emelet. Hiába vártuk az ígért képet. Megismételjük kérésünket.

Dr. G. B. Tolna. Az erőszakos egészségkárosításokról beküldött kéziratot nem közölhetjük, mert a törvényszéki orvostani ismeretek körébe tartozó anyag feldolgozására egy neves törvényszéki orvosszakértőt már régebben megkértünk. Különben sem vázlatos tájékoztatás a célunk, hanem a tudnivalók részletes közlése cikksorozatban. A munkatársi megírt készület jólesően köszönjük.

L. J. Nem felejték. A leírás jóízű, de azt már mégse hinné el senki, hogy a csendőr kísértettől megijed.

MEGELEGEDÉST

NYUJT KERTÜNK, — HA MEGBIZHATÓ

MAUTHNER MAGOT VETÜNK

MAUTHNER ÖDÖN MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 33. SZ.

Szemlejegyzőkönyv másolat újra kapható

PALLADIS RT., BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2. SZÁM.

Bűnöző nők.

Írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (10)

A tüzdémon.

Ahogy a régi Oroszországban a nép műveletlen rétege habozás és megfontolás nélkül szegődött a forradalom szolgálatába, így boríthatja fel kultúrnép között tengődő, de kultúra nélküli analfabéta a törvény rendjét, hogy azután a maga módja szerint itélve meg a cselekményeket, szabadon és zavartalanul élhesse önzően primitív életét.

Az ilyen emberekben lakó bestiát sem a törvény, sem az erkölcs, sem a közösséghez való vonatkozás nem tudja megfékezni. Szabadon és rombolólag törnek elő indulatai, amelyeket rendszerint ösztönös bűneselekményeknek szoktunk nevezni, csak azért, mert indító okaikat kevésbé ismerjük.

A középkori babonás felfogás és a babonás félelem egyes keletporosországi tartományokban még ma is köztudatban élnek és a boszorkányok, manók és szellemek létezését inkább hiszik, mint a földi élet valóságának megnyilvánulásait.

Alább tárgyaljuk Drescher Johanna gyújtogatónő esetét, melyet nem a bűneselekmény különleges volta tesz érdekessé, hanem az a pszichológiai tünet, hogy egy begyöpösödött, tompa ész mikit képes kiagyalni. Ne tévesszük szem elől, hogy korlátolt fej és állatias szellem ma habozás nélkül követ el szemérem elleni bűneselekményt, viszont holnap képes különösebb izgalom és lelkiismeretfurdalás nélkül gyilkolni is.

A legbűsebb törvény is hiábavaló azonban, ha a népet olyan egyének fertőzik meg, akik a törvényeket nem értik, nem tisztelik, hanem az önbíráskodáshoz folyamodnak. Men-nél magasabb valamely nép szellemi átlaga, annál magasabb az egyeseknek a logikai és célszerűségi gondolkodásból fakadó felelősségérzete is. [Szellemi] bűnák és alacsony gondolkodású korcsok a veszedelmes bűnözők állandó vulkánjai.

Vagy 30 évvel ezelőtt Kelet-Porosországban, a ratibori járás Beschnitz nevű községében tűz ütött ki, mely alkalommal egy ottani kereskedő pajtája földig leégett. Mélyen, egészen a földig érő szalmatetőből szikrák sziporkáztak a szomszédos házakra, melyek rövid idő múlva hasonlóan lobogó lánggal égtek. A károsult összes épületei mint tüztenger lángoltak s hiába erőlködtek a falueska lakói a tűz megféke-

zésén, a lokalizálás nem sikerült. Az istállóban elpusztultak az állatok s a következő reggel a kis major gazdája a tűzbiztosítás elmulasztása következtében koldusbotra jutott. Gyújtogatás gyanúja látszott fennforogni. A kis major Friedrich nevű birtokosa, jóravaló és általános tisztelőnek örvendő egyén joggal mondhatta, hogy nincs olyan ellensége, akit a gyújtogatással gyanúsíthatna. Miután a ház, az istállók és a pajták nem voltak biztosítva s így a tüzeset következtében tönkrement, arról sem lehetett szó, hogy talán biztosítási csalás forogna fenn.

A nyomozás folyamán egyesek azt vallották, hogy röviddel a tűz kitörése előtt ugyancsak a községben lakó másik kereskedőt látták a major környékén ögyelegni. Szó lehetett volna talán arról, hogy ez az ember mint Friedrich konkurrens okozta volna a tüzet, de mivel megnyugtató alibit igazolt, sőt érdekes megfigyelésekről tudott számot adni, a nyomozást azonnal beszüntették ellene.

Ugyanis a tüzvész éjszakáján a pajta körül rövid időközben apró fényeket látott felvillanni olyanformán, mint mikor valaki pipára gyújt. Amellett ezek a fények össze-vissza cikáztak a ház körül s azt a benyomást keltették, mintha egy ide-oda mozgó ember tartaná őket. Hirtelen eltűnt a látomás. Rövidesen egy szellemeszerű valami suhant el mellette. Lehet, hogy ember volt az illető, mert úgy tetszett, mintha az alakja tetőtől-talpig fehér lepelbe volna burkolva. Később azonban a boltos azt hitte, hogy mindezt csak álmodta, mert előzőleg a községi kozsmában kissé jobban a fenekére nézett a boros kanesónak.

Más nyomot nem sikerült szerezni. A babonás falusiak azonban nem nyugodtak meg, hanem egymás között azokról a különös eseményekről sugdostak, amelyek a nagy tüzvész óta minduntalan megisméltődtek. Hol a közeli legelőkön, hol a községben villant fel az éjszaka sötétjében egy-egy misztikus fény. Mindig cikázó tűzjelek alakjában, amelyek éppen olyan hirtelen eltűntek, mint amilyen hirtelen kigyulladtak.

A községi rendőrség alaposan utánanézett a mende-mondáknak és megállapította, hogy a megfigyelések helyesnek bizonyultak. Mindannyiszor, amikor rendőrök közeledtek a titokzatos lidércfények felvillanási helyéhez, egy árnyszerű jelenség húzott el onnan villámgyorsan. Rövidesen azután meggyulladtak a mezőn összerakott gabonakeresztek, az erdőben is tűz keletkezett, borzalmas gyorsasággal terjedve, nagy területen tette tönkre a gyönyörű fákat. Különös jelenség volt, hogy a tűz rendszerint viharos éjszakákon keletkezett, ami a tovaaterjedést még inkább fokozta.

Nyomott, kedélytelen hangulat lett úrrá a faluban. A babonás lakosság egy túlvilági hatalom mesterkedésének vélte a fényjeleket és a nyomokban bekövetkező tüzeseteket. Amint a titokzatos lidércfények megjelentek, emberfia nem merészkedett ki az utcára, a lakosság félve bezárkózott és hideg-lélősen várta, hogy mi lesz.

Egyik napon egy bátorszívű tehenes közel merészelt lopzkodni a táncoló tűzfényekhez. Néhány nap múlva háztetőjavítás közben földre zuhant és nyakát törte. Még csak ez kellett. A lakosság ezentúl még jobban reszkettett, félve bújtak össze az emberek a házakban, mert a tehenes balesetét is az ismeretlen borzasztó tűzszellem jeladásának tartották.

Lassanként az egész járás területén észleltek hasonló eseményeket. A tüzesetek mind szélesebb körben terjedtek, mindenfelé gabonátűzek keletkeztek, magtárak égtek földig és majorok estek a tűz martalékául. Az egyik veszélyeztetett község nyakas csendőre fejébe vette, ha török, ha szakad,

42 éve a világot uraló eredeti angol **The Champion** kerékpárokat havi **P. 20.** — és saját készítésű kitűnő **Royal Star** kerékpárokat **180.** — **P-érthavi 16.** — **P.** részletre, **kerékpár/katrészeket**

NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.
LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpárnagykereskedés, Budapest,

VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodrony-
kötélgyár részvénytársaság

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • **Vidéki megbízottak!**

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

utanajár a rejtélyes tünetek forrásának és hetekig kutatott nyom után, de teljes két évet vett igénybe, mire a tüzesetek titokzatossága kiderült.

Egyszer hajnali derengésben tartott újra leste, amikor észrevette, hogy az egyik ház mellett megint kísérteties tancukat ropják az apró lángocskák. Gyorsan pisztolyt ragadott és abba az irányba lött. Hangos jajkiáltás jelezte, hogy a szellem éppen olyan hűsből és vérből lehet teremtvé, mint ő maga. Azonnal odarohant, ahonnan a jajkiáltást hallotta, de már akkorra a fehér alak villámgyorsan elszuhant mellette és nyomtalanul eltűnt a közeli erdőben. Reggel újra kiment a helyszínre és az erdő felé vezető úton véryomokat észlelt. Eredmény nélkül kutatta át a csendőrt az erdőt s miután meg volt győződve, hogy a szellem sebesülése dacára is tovább folytatja mesterkedéseit, következő este megint leszállásba helyezkedett el. Elmult már éjfél is, de nem mutatkozott senki, még a fűszál sem rezdült. Egyszer csak újra megjelentek a lidércfények s kísérteties táncba kezdtek a közeli major mellett. Zajtalanul küszött a csendőrt a gazdasági épületekhez, mikor hirtelen néhány méternyre tőle újra felvillantak a lidércfények. A lángocskák gyér világitásánál egy emberi alak körvonalaival vélte felismerni, aki táncmozdulatokkal imbolygott feléje. Mielőtt még kitérhetett volna, a szellem megpillantotta, rávetette magát és a nyakába harapott. A csendőrt mindjárt észrevette, hogy ellenfele nő, mégis nagy fáradságába került, hogy támadóját leküzdje. Mint egy felbőszült párdue verekedett és az ismeretlen ellenfél ismételt támadásait csak akkor hagyta abba, mikor az erős férfi egy ökölcsapással a földre sujtotta és a segélykiáltására odamerészkedett parasztokkal vállvetve teljesen ártalmatlanná tette. A beschnitzi kísértet jól megtermett, erőteljes, általában ismert nő volt. Drescher Johannának hívták, szülei napszámosok voltak. Jóravaló szülei néhány évvel azelőtt haltak meg. Azóta a testes, jól fejlett leány csavargással töltötte idejét és a lelkész és a tanító hiába igyekeztek vele foglalkozni, sem a tanulásra, sem a jó magaviseletre nem tudták rászorítani. Már gyermekkorában kitűnt szemtelen és komisz magatartásával, végtelen lustaságával. Csak a legerélyesebb eszközökkel lehetett munkára szorítani. Emellett minden csínytevésnek főszereplője volt, később pedig olyan erkölestelen életet folytatott, hogy a faluska lakosai kizárták maguk közül. Gyermekkel és védtelen öregekkel szemben hihetetlenül goromba tudott lenni, írni, olvasni sohasem tanult meg és a mindennapi használatban előforduló fogalmak legtöbbjét nehéz fejével csak igen lassan fogta fel.

Annál jobban értett azonban az iváshoz és úgy verekedett, mint egy kocsis. Veszekedő, verekedésre hajlamos, összeférhetetlen természete miatt mindenki kitért az útjából.

Hatalmas testi ereje tudatában Johanna begyöpösödött agyában idővel olyanféle elgondolás érlelődött ki, hogy ő tulajdonképpen valamilyen titokzatos cselekmények végzésére hivatott.

A csendőrnei nélkülözhetetlen
óra- és ékszereműt a

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál
Budapest, IV, Eskü út 3. vásárolja!

Részletfizetési kedvezmény!

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

A félvad és alattomos természetű leány bűnügyének tárgyalása, a szomszédos kis városka szenzációra éhes közönségének legnagyobb öröme, bővelkedett az izgalmas jelenségekben. A tárgyalás kellős közepén, minden átmenet nélkül, egyszerre csak elmezavarodottnak tetette magát, ruházatát leszaggatta, a bírának rohant és a rendőröket ültelte. Másnap meg felmászott a jó magasán lévő cellablakig, befészkelte magát az ablakmélyedésbe és annyira ordított és üvöltött, hogy az egész várost fellármázta.

Vadállat módjára rohant a belépő ápolónőre, rugta, harapta és karmolta, ahol érte-kapta, ruhátlanul feltornázta magát az ablakba s a legtragább dalokat énekelte, az utcán összeesdültek legnagyobb megbotránkozására. Állandóan azt követelte, hogy engedjék tűzbe nézni. Mikor ezt a kívánságát nem teljesítették, pozdójává törte a fogda berendezését. Végül is kényszerzubbonyt kellett ráerőszakolni és így is vezették elő kihallgatásra, mert senki sem lehetett biztos afelel, hogy mikor veti rá magát ez az emberbőrbe bűjt fenevad.

Legnagyobb meglepetésükre azt tapasztalták a fogház-orvosok, hogy a külső benyomás szerint durvának és teljesen műveletlennek látszó leány kihallgatásai alkalmával komoly intelligenciáról tett tanúságot. Ha megnyugodott, értelmesen és megfontoltan beszélt.

A terhére rótt gyújtogatásokat minden különösebb vonakodás nélkül beismerte s arra a kérdésre, hogy milyen jelentősége volt tüztáncának, meggyőződésesen és naivan így válaszolt:

„A lángot először meg kell táncoltatni, hogy tovább terjedjen. Már sok gyújtogatást kíséreltem meg úgy, hogy előzőleg nem táncoltattam meg a lángokat. Ilyenkor a tűz sohasem fogott, hanem mindig befulladt.”

Fanatikus rajongott a mások tulajdonát megsemmisítő tüzért. Ha valahol tűz keletkezett, tisztas távolból csillogó szemmel bámult mindig bele, mert állítása szerint a neki engedelmeskedő szellemek táncoltak abban. Ez a tűzimádat (pyrománia) ismert jelenség, mely Drescher Johannánál különösen kifejlődött volt.

(Folytatjuk.)

Ki volt legkevesebb szabadságon?

(Pályázat.)

Sokan vannak, akik nem a szolgálatot szabják a szabadságigényükhöz, hanem a szabadságot a szolgálathoz. Akiket kötelességérzetük akkor sem enged szabadságra, amikor egyébként élhetnének ezzel a jogukkal. Mi nem vagyunk barátai a minél kevesebb pihenés elvénél, de az utóbbi években sok helyütt voltak a szolgálati viszonyok annyira nehezek, hogy az önkéntes szabadságfeláldozás komoly hasznára volt a szolgálatnak. Azt a bajtársunkat akarjuk most jutalmazni, aki 1932 június 1 óta a mai napig, legkevesebb ideig volt szabadságon. A pályázók írják meg, hogy a jelzett idő óta melyik évben mettől-meddig voltak szabadságon, tehát ne csak a napok, hetek számát, hanem a hónapot és napot is fel kell tüntetni, a pályázat végén pedig az említett időponttól a mai napig igénybevett összes szabadságok napjainak számát jegyezzék be a pályázók.

Jutalom: fényképezőgép. Csak a legénységi állományból fogadjunk el pályázatokat. Határidő június 15, az eredményt a július 1-i számban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.